

MÉM ORSZÁGOS FÖLDÜGYI ÉS TÉRKÉPÉSZETI HIVATAL
FÖLDMÉRÉSI ÉS TÉRKÉPÉSZETI FŐOSZTÁLY

F. 7.
S Z A B Á L Y Z A T

**az egységes országos térképrendszer
földmérési alaptérképeinek készítésére**

47 460/1983

BUDAPEST

1983

**MÉM ORSZÁGOS FÖLDÜGYI ÉS TÉRKÉPÉSZETI HIVATAL
FÖLDMÉRÉSI ÉS TÉRKÉPÉSZETI FŐOSZTÁLY**

**F. 7.
SZABÁLYZAT**

**az egységes országos térképrendszer
földmérési alaptérképeinek készítésére**

BUDAPEST

1983

A Szabályzat tervezetét összeállította
a Földmérési Intézet

MINISZTERI ELŐIRÓK ÉS TÁRGYVETÉSEK
FÖLDMÉRÉSI ÉS TÁJÉRTÁSI KÖZVETÉSEK

F. 7.
SZABÁLYZAT

Beszerezhető a Földmérési Intézetnél

/cime: Budapest, V. Guszev u. 19. postai cím: 1373 Budapest, Pf. 546/

Törzsszám

1981

A kiadásért felelős: Dr. Balogh György

Készült: 3500 példányban

Sokszorosította: a FÖMI háziyomdája

Megrendelési törzsszám: 83042

TARTALOMJEGYZÉK

oldal

1.	ALTALÁNOS RÉSZ	3
1.1.	A földmérési térképek osztályozása	3
1.2.	A földmérési alaptérkép és annak átnézeti térképei	3
1.3.	A földmérési térképek rendszere	3
1.31.	Vetületi rendszer és alapszint	3
1.32.	Koordináta-rendszer és szelvényezés	3
1.33.	A térképszelvények országos számozása	4
1.4.	A földmérési alaptérkép méretaránya	4
1.5.	A földmérési alaptérkép szelvényezése és községenkénti sorszámo- zása	5
1.51.	Szelvényezés	5
1.52.	Községenkénti sorszámozás	5
1.6.	A külterületi átnézeti térkép szelvényrendszere	5
1.7.	A földmérési alap- és az átnézeti térkép készítésének módszerei	6
1.71.	A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának előállítása	6
1.72.	A földmérési alaptérkép magassági tartalmának előállítása	6
1.73.	Az átnézeti térkép tartalmának előállítása	7
1.8.	A földmérési alaptérkép alapponthálózata	7
1.81.	Vízszintes alappontok	7
1.82.	Vetületi átszámítások	8
1.83.	Magassági alappontok	10
1.9.	Koordinátajegyzék	10
1.91.	A koordinátajegyzék felfektetése	10
1.92.	Részletpontok koordinátajegyzéke	11
2.	A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP TARTALMA	12
2.1.	A földmérési alaptérkép tartalmának általános összefoglalása	12
2.11.	A tartalomról általában	12
2.12.	A különleges rendeltetésű ingatlanok	12
2.13.	A felmérés idején bekövetkezett változások	13
2.2.	A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának részletezése	13
2.21.	Alap- és részletpontok	13
2.211.	Alappontok	13
2.212.	Részletpontok	14
2.22.	Határvonalak	14
2.23.	Falak, támfalak, kerítések, földművek stb.	15
2.24.	Épületek, építmények és tartozékaik	16
2.25.	Közutak, utak, utcák, közterek	18
2.26.	Vasutak, közuti villamos és műtárgyaik	19
2.27.	Vizek, szigetek, vizekkel kapcsolatos létesítmények	20
2.28.	Vezetékek, függőpályák	22
2.29.	Aknák, barlangok, pincék, élőfák és egyéb tereptárgyak	23
2.3.	Művelési ágak, halastó és művelés alól kivett területek	24
2.31.	Szántó	24
2.32.	Gyep	25
2.33.	Szőlő	26
2.34.	Kert	26
2.35.	Gyümölcsös	26
2.36.	Nádas	27
2.37.	Erdő	27
2.38.	Halastó	28
2.39.	Művelés alól kivett terület	28
2.4.	A földmérési alaptérképek domborzati tartalmának általános összefoglalása	32
2.41.	A domborzatábrázolás módja	32
2.42.	A domborzatábrázolás tartalma	32
2.5.	A földmérési alaptérkép domborzati tartalmának részletezése	32
2.51.	Magassági alappontok	32
2.52.	Magassági részletpontok	33
2.53.	A szintvonalas ábrázolás tartalmi előírásai	34
2.54.	A kótált pontokkal történő magassági ábrázolás tartalmi előírásai	34
2.55.	Jellel ábrázolandó domborzati elemek	35
2.56.	A topográfiai térkép néhány - a domborzatátszerkesztéshez fel- használandó adatának értelmezése	36

	oldal
3.	AZ ÁTNÉZETI TÉRKÉPEK TARTALMA 37
3.1.	Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép tartalma 37
3.11.	Általános szempontok 37
3.12.	Külterület 37
3.13.	Belterület, külterületi lakotthely és zártkert 38
3.2.	A nagyobb méretarányban térképezett külterületek és zártkertek ábrázolása az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen 38
3.3.	A belterület ábrázolása az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen 38
4.	A KÖZSÉG, A BELTERÜLET ÉS A ZÁRTKERT ELHATÁROLÁSA 40
4.1.	A község /város, városi kerület/ elhatárolása 40
4.11.	Általános előírások 40
4.12.	A határvonal egyeztetése új felmérésnél és térképátalakításnál 40
4.13.	A határvonal módosítása 41
4.2.	A belterület elhatárolása 42
4.21.	Általános előírások 42
4.22.	A belterület határvonalának egyeztetése új felmérésnél és térképátalakításnál 43
4.3.	A zártkert elhatárolása 44
4.4.	A község és a felvések határvonalának átszerkesztésével kapcsolatos irodai teendők térképátalakítás során 44
5.	FÖLDRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA ÉS ELHATÁROLÁSA, ALRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA . 45
5.1.	A földrészletek kialakításának elvei 46
5.2.	A földrészletek elhatárolása 47
5.3.	Alrészletek kialakítása 50
6.	ADATSZOLGÁLTATÁS A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉPKÉSZÍTÉSHEZ 53
6.2.	A megyei földhivatal által szolgáltatandó munkarészek 53
6.21.	Földmérési munkarészek 53
6.22.	Ingatlannyilvántartási munkarészek 53
6.3.	A FÖMI Földmérési és Adattári Főosztálya által szolgáltatandó munkarészek 54
7.	RÉSZLETMÉRÉS 55
7.1.	Tömbök, tömbcsoportok kialakítása 55
7.2.	A részletmérés általános elvei 55
7.3.	Mérési vázlat /tömbrajz/, részletmérési jegyzőkönyv 56
7.31.	Általános előírások 56
7.32.	Domborzati kiegészítő mérések mérési vázlata 58
7.33.	Az eredeti mérési vázlatok kezelése térképátalakítás során 58
8.	TÉRKÉPEZÉS 59
8.1.	Általános előírások 59
8.2.	Kereten túli térképezések, csatlakozások 60
8.3.	Térképezés térképátalakítás esetén 61
8.31.	Az átdolgozási alaptérkép kiegészítése 61
8.32.	Az átdolgozási alaptérkép síkraírt tartalma átszerkesztésének néhány technológiai változata 61
8.4.	A domborzati tartalom térképezése 63
8.41.	A domborzatábrázolás általános előírásai 63
8.42.	Domborzatátszerkesztési alapelvek meglévő térképi tartalom felhasználása esetén 64
8.43.	Az 1:2000 vagy annál nagyobb méretarányú domborzati térképről való domborzatátszerkesztés alapelvei 65
8.44.	Domborzatrajz átszerkesztése a topográfiai térképről 65
8.5.	Kirajzolás és alkalmazandó vonaltípusok 66
8.51.	Síkrajzi kirajzolás 66
8.52.	Domborzatrajzi kirajzolás 67
8.6.	Megírások a földmérési alaptérképen 68
8.61.	Szelvénykereten kívüli megírások, magyarázó ábrák 68
8.62.	Szelvénykereten belüli megírások 70
8.621.	A síkraírt és domborzati megírások általános előírásai 70
8.622.	Település- és területnevek 71
8.623.	Vonalas létesítmények megírása 72
8.624.	Egyéb földrészletek és tereptárgyak megírása 72
8.625.	Rövidítések alkalmazása a megírásokban 73
8.7.	Mérettartó műanyaglap-másolat és címlap készítése 73
8.8.	Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép előállítás . 74

9.	FÖLDRÉSZLETEK HELYRAJZISZÁMOZÁSA	75
9.1.	A helyrajziszámozás általános előírásai	75
9.2.	Változott földrészletek helyrajziszámozása	76
9.3.	Földrészletek átszámozása	77
9.4.	Helyrajziszámozás igazgatási egység határvonalának változása esetén	77
9.5.	Helyrajziszámozás igazgatási egységek egyesítése és új község alakulása esetén	78
9.6.	Helyrajziszámozás fekvéshatárvonal-változás esetén	78
9.7.	A helyrajzi számok feltüntetése a térképen	79
9.8.	Az alrészletek megjelölése	79
10.	TERÜLETSZÁMITÁS	81
10.1.	Számitási alapelvek	81
10.2.	Területszámítás új felmérés esetén	82
10.3.	Területszámítás térképátalakítás esetén	83
10.4.	Területjegyzék	84
11.	A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKEP PONTOSSÁGI ELŐÍRÁSAI	85
11.1.	Vízszintes alappontok	85
11.2.	Magassági alappontok és magassági illesztőpontok	86
11.3.	Vízszintes részletpontok	86
11.4.	Magassági részletpontok	87
11.5.	A szelvénykeret, örkereszthálózat, szerkesztés, koordinátalemé- rés térképről	88
11.6.	Térképi csatlakozások	89
11.7.	Földrészlethatárra vonatkozó térkép-terepazonossági feltétel	89
11.8.	Grafikus térképi átszerkesztések, digitalizálás	89
11.9.	Területszámítás	90
12.	KÉSZÍTENDŐ MUNKARÉSZEK	93
12.1.	Általános megjegyzések	93
12.2.	Az elektronikus számoló- és számítógépekkel végzett számítások dokumentálásának alapelvei	93
12.3.	Általános munkarészek	94
12.4.	Alappontsűrítési munkarészek	94
12.5.	Előkészítő és elhatárolási munkarészek	94
12.6.	Felmérési munkarészek	94
12.7.	Sikrajz- és domborzatátszerkesztési munkarészek	95
12.8.	Térképek	95
12.9.	Területszámítási munkarészek	95
13.	A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKEP MINŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA ÉS TANUSÍTÁSA	96
13.1.	A minőség vizsgálatának és tanusításának általános elvei	96
13.2.	A felmérést végző szerv belső vizsgálata	96
13.2.1.	Általános szempontok	96
13.2.2.	A teljes körű belső vizsgálat feladatai	97
13.2.3.	A részleges belső vizsgálat feladatai	98
13.3.	A felmérést végző szerv minősítő vizsgálata	98
13.3.1.	Általános szempontok	98
13.3.2.	A minősítő vizsgálat feladata	99
13.3.3.	A minősítő vizsgálat végrehajtása	99
13.3.4.	A mintavételes vizsgálati eljárásnál megtűrt hibaszázalék	101
13.4.	Záróminősítés	102
13.5.	Állami átvételi vizsgálat és minősítés	102
13.6.	Állami átvétel, zárómunkák	105
14.	NYOMDAI SOKSZOROSÍTÁS	107
14.1.	Általános előírások	107
14.2.	A sokszorosítás példányszáma	107
14.3.	A sokszorosítás ellenőrzése	108
14.4.	A nyomatok szétosztása	108

47460/1983.

Tárgy: "F.7. Szabályzat az egységes országos térképrendszer földmérési alaptérképeinek készítésére" c. szakmai szabályzat kiadása

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló, az 51/1979./XII.20./ MT számú rendelettel módosított 12/1969. /III.11./ Korm.számú rendelet végrehajtására kiadott 4/1980. /I.25./ MÉM számú rendelet 9.§ /1/ bekezdésében biztosított jogkörben eljárva, figyelemmel a MÉM-OFTH vezetőjének 54110/1981. OFTH számú szabályozása II/4. pontjában adott felhatalmazásra, az "F.7.Szabályzat az egységes országos térképrendszer földmérési alaptérképeinek készítésére" /a továbbiakban: Szabályzat/ című szakmai szabályzatot kiadom.

A Szabályzatban foglalt szakmai előírásokat a földmérési alaptérképek és azok átnézeti térképei készítésénél /új felmérés, térképátalakítás/ kell alkalmazni.

A Szabályzat 1983. augusztus 1-én lép hatályba. A hatálybalépés időpontjában folyamatban levő munkáknál a készenléttől függő mértékben kell a Szabályzat előírásait alkalmazni.

A Szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg a 40837/1973. OFTH számon kiadott "Szabályzat a földmérési alaptérképek készítésére", a 64431/1975. OFTH számon kiadott "F.3. Szabályzat az egységes országos térképrendszer földmérési alaptérképeinek készítésére", a 48100/1978. OFTH számon kiadott "F.4. Szabályzat a régi vetületi rendszerekben új felméréssel készült földmérési alaptérképeknek az egységes országos térképrendszerbe történő átdolgozására" és a 70899/1979. OFTH számon kiadott "F.5. Utmutató az egységes országos térképrendszer 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképein a domborzat ábrázolására" című szakmai szabályzatok érvényüket veszítik.

Budapest, 1983. február 15.

Dr. Joó István s.k.
a MÉM Országos Földügyi és Térképészeti
Hivatala
Földmérési és Térképészeti Főosztály
vezetője

A Szabályzatban rövidített formában megjelölt jogszabályok
és szakmai szabályzatok teljes neve:

- ÁFTSz:
A 4/1980./I.25./ MÉM számú rendelet mellékleteként kiadott Általános
Földmérési és Térképészeti Szabályzat 1.
- A.1. Szabályzat:
63619/2/1975. OFTH számon kiadott Vetületi Szabályzat az egységes országos
vetületi rendszer alkalmazására 1.
- A.5. Szabályzat:
36400/1980. OFTH számon kiadott Szabályzat az országos vízszintes alappont-
hálózat sűrítésére 1.
- A.6. Szabályzat:
36143/1980. OFTH számon kiadott Szabályzat az egységes országos magassági
alapponthálózat pontjainak nyilvántartására, helyszínelésére és karbantar-
tására 1.
- Szabatos felmérési utasítás:
Az 508/1965/T.6./ÁFTH számú utasítással módosított 6155-101/1953./T.49./
ÁFTH számon kiadott Utasítás a szabatos felmérések végrehajtására, I.kötet:
Városok felmérése
- F./1./ Szabályzat:
40837/1973. OFTH számon kiadott Szabályzat a földmérési alaptérképek készíté-
sére
- F.2. Szabályzat:
64300/1975. OFTH számon kiadott F.2. Szabályzat a megvalósulási térképek és
különféle vázrajzok készítéséről...és a változások átvezetéséről a földmé-
rési alaptérképen
- T.1. Szabályzat:
30700/1976. OFTH számon kiadott T.1. Szabályzat az 1:10 000 méretarányú föld-
mérési topográfiai térképek felújítására az egységes országos térképrendszer
ben
- L.1. Szabályzat:
21600/1977. OFTH számon kiadott L.1. Szabályzat a mérőkamarás légifényképezé-
sek megrendelésére, előkészítésére, vizsgálatára és szolgáltatására.

1. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1.1. A földmérési térképek osztályozása

- /1/ Az egységes országos térképrendszerbe /a továbbiakban: EOTR/ a következő földmérési térképek tartoznak:
- földmérési alaptérképek 1:1000, 1:2000 és 1:4000,
 - földmérési alaptérképek átnézeti térképei 1:4000 és 1:10 000,
 - földmérési topográfiai térképek 1:10 000, kivételesen 1:5000 és
 - levezetett topográfiai térképek 1:10 000-nél kisebb méretarányban.

1.2. A földmérési alaptérkép és annak átnézeti térképei

- /1/ Földmérési alaptérkép a közvetlen felmérés alapján szerkesztett 1:1000 1:2000 és 1:4000 méretarányu eredeti felmérési térkép.
- /2/ Az átnézeti térképek a nagyobb méretarányu eredeti felmérési térképen ábrázolt területeket áttekintő módon, szűkített tartalommal tüntetik fel. Az 1:4000-nél nagyobb méretarányu földmérési alaptérképek tartalmát - átnézeti térképként levezetve - az 1:4000 méretarányu térképen is ábrázolni kell a 3.2. és 3.3. pontokban leírtak szerint.

1.3. A földmérési térképek rendszere

1.31. Vetületi rendszer és alapszint

- /1/ Az EOTR-be tartozó földmérési térképek az egységes országos vetületi rendszerben /továbbiakban: EOV/ készülnek. A vetületi rendszerre vonatkozó előírásokat és adatokat az A.1. szabályzat tartalmazza.
- /2/ A földmérési térképek domborzati adatait balti alapszintre kell vonatkoztatni.

1.32. Koordináta-rendszer és szelvényezés

- /1/ A koordináta-rendszer pozitív X tengelye É-i, pozitív Y tengelye K-i irányba mutat. A koordináta-rendszer kezdőpontja a vetületi kezdőponttól DNy-i irányban helyezkedik el úgy, hogy az ország területén minden koordináta pozitív előjelű legyen. A kezdőpont eltolása olyan mértékben történt, hogy Magyarország területén az X koordináta 400 000 m-nél mindig kisebb, az Y koordináta 400 000 m-nél mindig nagyobb.
- /2/ A szelvényhálózat vonalai a koordináta tengelyekkel párhuzamos egyenesek.
- /3/ A szelvényezés alapja az 1:100 000 méretarányu térképek szelvényhálózata. A hálózati vonalak koordinátái X irányban 32 000 m-nek, Y irányban 48 000 m-nek egészszámu többszörösei.
- /4/ Az ország területét lefedő szélső 1:100 000 méretarányu szelvények keretvonalkoordinátái a következők:
délen 32 000 m, északon 384 000 m, nyugaton 384 000 m, keleten 960 000 m.
- /5/ Minden 1:100 000 méretarányu szelvény egy-egy szelvénycsoportot képez. Az 1:100 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:50 000 méretarányu térképszelvényt foglal magába, amelyeknek természetbeni mérete X irányban 16 000 m, Y irányban 24 000 m. Az 1:50 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:25 000 méretarányu térképszelvényt tartalmaz, amelyeknek természetbeni mérete X irányban 8000 m, Y irányban 12 000 m. Az 1:25 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:10 000 méretarányu térképszelvényt foglal magába, amelyeknek természetbeni mérete X irányban 4000 m, Y irányban 6000 m. Az 1:10 000 méretarányu térképszelvény 4 db 1:4000 méretarányu térképszelvényt tartalmaz, amelyeknek természetbeni mérete X irányban 2000 m, Y irányban 3000 m. Az előzőkhöz hasonló módon adódnak az 1:2000 és 1:1000 méretarányu térképszelvények, melyeknek méretei X irányban 1000, illetve 500 m, Y irányban 1500, 750.
- /6/ Az előbbiekből következik, hogy az 1:100 000, 1:50 000 és az 1:25 000 méretarányu térképek keretmérete észak-déli irányban 32 cm, nyugat-keleti irányban 48 cm. Az 1:10 000 méretarányu térképeknél a keretméret

40x60 cm, az 1:4000, 1:2000, 1:1000 méretarányu térképeknél pedig 1.5.
50x75 cm. 1.51

1.33. A térképszelvények országos számozása

- /1/ Az 1:100 000 méretarányu térképszelvények délről észak felé növekvő, 0-tól 10-ig terjedő sorszámozást, továbbá nyugatról kelet felé növekvő 0-tól 11-ig terjedő oszlopszámozást kapnak. Az 1:100 000 méretarányu térképszelvények országos szelvényszámát a sorok és oszlopok számjegyeinek összetétele határozza meg az 5. melléklet szerint.
- /2/ Az 1:100 000 méretarányu térképszelvényen belül a nagyobb méretarányu térképek számozása egységesen a következők szerint történik.
- /3/ 1:50 000 méretarány esetén az 1:100 000 méretaránynak megfelelő országos szelvényszámot kötőjellel és 1-től 4-ig terjedő számmal /az ÉNy-i szelvény kapja az 1., az ÉK-i a 2., a DNY-i a 3., a DK-i a 4. számot/ kell kiegészíteni /pl. 56-3/. 1:50 000 méretarányu földmérési térkép egyelőre nem készül.
- /4/ 1:25 000 méretarány esetén az 1:50 000 méretaránynak megfelelő szelvényszámhoz a térképlap helyének megfelelő további 1-től 4-ig terjedő számot kell írni /pl. 56-31/. 1.5
- /5/ 1:10 000 méretarány esetén az 1:25 000 méretaránynak megfelelő országos szelvényszámhoz újabb 1-től 4-ig terjedő számot kell írni /pl. 56-312/. 1.5
- /6/ 1:4000 méretarány esetén az 1:10 000 méretaránynak megfelelő országos szelvényszámhoz kötőjellel újabb 1-től 4-ig terjedő számot kell írni /pl. 56-312-2/. 1.5
- /7/ Az 1:2000 és az 1:1000 méretarányu térképszelvények országos számozását az előzőkhöz hasonló módon kell végezni; az 1-től 4-ig terjedő szám/ok/ kapcsolandó/k/ az 1:4000 méretarányu térképszelvény számához Pl.:

1:2000 méretarány esetén	56-312-24
1:1000 méretarány esetén	56-312-242

Eltolt keretvonal esetén [1.51./3/ bek.] a térképet annak a szelvénynek a számával kell számozni, amelynek a legnagyobb részét fedi. Az eltolás tényét a szelvényszám után írt betűvel kell jelezni./8. melléklet
- /8/ A szelvényszámozás rendszerét a 6. melléklet tünteti fel.

1.4. A földmérési alaptérkép méretaránya

- /1/ 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképet kell készíteni a külterületről, - kivéve a /2/ és /3/-ban megnevezett eseteket - továbbá zártkerületű, ha a tartalom sűrűsége lehetővé teszi és a technológia biztosítja a területmeghatározás előírt pontosságát. A /2/ és a /3/ pontok szerinti nagyobb méretarányban ábrázolandó területeket az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen a 3.2. és 3.3. pontban leírtak figyelembevételével áttekintő módon kell ábrázolni.
- /2/ 1:2000 méretarányu földmérési alaptérképet kell készíteni a /3/-ban felsorolt eseteket kivéve a belterületről. Földhivatali javaslatra a Földmérési Intézet /a továbbiakban: FÖMI/ engedélyével ilyen méretarányban készülhet földmérési alaptérkép a jelentősebb zártkertekről, és kivételesen azokról a külterületi részekről is, amelyek rendkívül sok területet képezendő részletet tartalmaznak.
- /3/ 1:1000 méretarányu földmérési alaptérképet kell készíteni Budapest főváros egész területéről, továbbá a városok és városias kialakításra kijelölt községek belterületéről, végül egyes ipari fejlesztésre kijelölt területekről.
- /4/ 1:500 méretarányu és a /3/ bekezdésben nem említett nyilvántartási egységekről 1:1000 méretarányu földmérési alaptérkép csak az OFTH előzetes engedélyével készíthető. Az 1:500 méretarányu földmérési alaptérkép szelvényeinek kialakítására, keretméretének megállapítására és számozására az 1.32/5/, 1.32/6/ és 1.33./7/ bekezdések az irányadók.

1.5. A földmérési alaptérkép szelvényezése és községenkénti sorszámozása

1.51. Szelvényezés

- /1/ Az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképet az egész országra kiterjedően szelvényhatárosan kell készíteni, szelvényvonalát sem eltolni, sem elforgatni nem szabad.
- /2/ A szelvénytárcsák koordinátáinak számértékeit az eltoltt koordinátarendszer tengelyvonalaitól kell számítani az 1.3. fejezetben foglaltak alapján.
- /3/ Az 1:4000-nél nagyobb méretarányu térképezés esetén a térképlapok keretvonalai a szelvénykeretvonalakkal párhuzamosan - az X tengely vagy az Y tengely irányában vagy mindkét irányban - eltolható, ha az eltolás csökkenti a szükséges térképlapok számát. Az eltolás mértékét úgy kell megválasztani, hogy az eltoltt keretvonal tetszés szerinti sarokpontja valamely eredeti örkereszt helyével essen egybe. Eltoltt keretvonalu földmérési alaptérkép keretmérete az 1.32./6/-ban előírt méretekkel azonos. Az eltoltt szelvényen az EOTR szelvényhálózatnak a keretvonalát fel kell tüntetni /lo. melléklet/.
- /4/ Azonos szelvénytárcsaszámú 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképből két vagy több eredeti példány nem készülhet. Ezért az igazgatási határvonalakkal vagy a felmérési tömbök által metszett, korábbi felmérésből származó szelvények meglétét a műszaki terv készítésekor mind az érintett földhivatal/ok/nak, mind a felmérő szerv/ek/nek vizsgálniok, illetve az érintett szelvények készítésének időpontját egyeztetniok kell.

1.52. Községenkénti sorszámozás

- /1/ A földmérési alaptérképeket az 1.33. pontban előírt országos szelvénytárcsaszámon kívül községenkénti sorszámmal is el kell látni.
- /2/ A sorszámozás alapja - Budapest fővárost kivéve - az 1:4000 méretarányu szelvényhálózat. Az 1:4000 méretarányu térképszelvényeket községenként az egész községre kiterjedően északról dél felé haladó sorokban és nyugat-keleti irányban 1-től kezdve folyamatosan kell sorszámozni. A nagyobb méretarányu térképlapok sorszámozását az alapszám /1:4000-es községenkénti szelvénytárcsaszám/ kiegészítésével kell végezni az 1.33./7/-ben leírt elvek szerint azzal az eltéréssel, hogy az alapszám után pontot kell tenni. /pl.: Kővár 7.12./.
- /3/ Budapest főváros térképszelvényei sorszámozásának alapját az 1:1000 méretarányu földmérési alaptérkép képezi. Az egyes szelvények számát - az EOTR 1:100 000 méretarányu szelvények számozásához hasonlóan - a megfelelő sorok és oszlopok számjegyeinek összetétele határozza meg. Az oszlop- és sorszámozások tízes helyiértékén levő "0"-t minden esetben fel kell tüntetni /pl.: 2103, 0712 stb./.
- /4/ Eltoltt keretvonalu földmérési alaptérképet az 1.33./7/-ben leírtak értelemszerű alkalmazásával kell sorszámozni. Eltoltt keretű sorszámozás pl. Kővár 7.12a. A sorszámozás elvét a 7. melléklet tünteti fel.
- /5/ Az országos szelvénytárcsaszámozást és a községi sorszámozást a minden községre elkészítendő címlap áttekintő vázlatán kell feltüntetni.

1.6. A külterületi átnézeti térkép szelvényrendszere

- /1/ Az 1:10 000 méretarányu átnézeti térképet /továbbiakban: külterületi átnézeti térkép/ községenként kell készíteni.
- /2/ A külterületi átnézeti térkép méreteit a célnak megfelelően kell megválasztani, de a teljes nagyság nem haladhatja meg az 59,4x84,1 cm lapméretet. A térképlapot nem kell az országos szelvényhálózatba beilleszteni.
- /3/ A külterületi átnézeti térkép országos szelvénytárcsaszámozást nem kap. Ha az átnézeti térkép egyetlen térképlapnál nagyobb terjedelmű, akkor a lapokat északról dél felé haladó sorokban és sorokon belül nyugat-keleti

irányt követve egytől kezdve - az esetleges keretvonal-eltolásra tekintet nélkül - folyamatosan sorszámozni kell.

1.72

1.7. A földmérési alap- és az átnézeti térkép készítésének módszerei

1.71. A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának előállítása

- /1/ A földmérési alaptérkép készítése történhet
 - új felmérés;
 - térképátalakítás /átdolgozás EOTR-be/;
 - vegyes eljárás útján.
- /2/ Új felmérést kell végezni minden esetben, ha a térképezendő területről vagy annak egy részéről a közelmúltban nem készült hengervetületi vagy sztereografikus vetületi rendszerben olyan új felmérés, amelynek pontossága a jelen Szabályzatban előírtaknak megfelel.
- /3/ Térképátalakítást akkor szabad alkalmazni, ha meglévő - régi /sztereografikus vagy hengervetületi/ rendszerben, eredetileg új felméréssel 1:1000, 1:2000 vagy 1:4000 méretarányban készült - földmérési alaptérképeknek az EOTR-be való beillesztését /azonos vagy kisebb méretarányban/ műszaki-gazdasági szempontok indokolják, feltéve ha a beillesztendő térképek az alábbi utasítások és szabályzatok szerinti pontossággal készültek:
 - 38500/1938. sz. Városmérési utasítás,
 - Szabatos felmérési utasítás,
 - Utasítás az országos felmérés végrehajtására. Részletes felmérés. Budapest, 1943.,
 - 225/1962./T.20./ ÁFTH sz. Utasítás a községek és városok külterülete felmérésének végrehajtására,
 - 113/1963./T.10./ ÁFTH sz. Utasítás a községek és városok belterülete felmérésének végrehajtására,
 - F.1. Szabályzat.
- /4/ A 610/1/1966. ÁFTH számú utasítás pontossági előírása szerint készült új felmérések térképátalakítására akkor kerülhet sor, ha azok tényleges pontossága az F.1. Szabályzat előírásait kielégíti és a megyei földhivatal ahhoz hozzájárul.
- /5/ Az átdolgozás előtt a meglévő térképi tartalmat a felmérést végző szervnek helyszínelnie kell, és az időközi változásokat át kell vezetni.
- /6/ Egyszer már felújított térképnek EOTR-be történő átdolgozását a megyei földhivatal engedélyezi.
- /7/ Vegyes eljárásan egy igazgatási egységen belül együttesen alkalmazott új felmérést és térképátalakítást kell érteni. Erre akkor kerülhet sor, ha az igazgatási egység egy részének térképátalakítása műszaki és gazdaságossági szempontok szerint indokolt, más területrészen viszont új felmérés szükséges.
- /8/ Nem végezhető térképátalakítás azokon a területeken, ahol az egységes országos vízszintes alapponthálózat /EOVA/ negyedrendű hálózata még nem készült el, továbbá az 1.81./6/-ban rögzített esetekben. Szabatos önálló alapponthálózatokon alapult térképek átdolgozásának feltétele: az önálló hálózat felsőrendű pontjainak az EOVA-ba való bekapcsolása.
- /9/ Az alkalmazásra kerülő technológiát a műszaki tervben rögzíteni kell.

1.73

1.8

1.83

1.72. A földmérési alaptérkép magassági tartalmának előállítása

- /1/ Belterületen új magassági felmérést kell végezni, ha a belterületről a földhivatal vagy külső szervek birtokában nincs olyan 1:2000 vagy annál nagyobb méretarányú, domborzatot is ábrázoló térkép, amely a magasságábrázolásra a jelen Szabályzat által előírt pontosságot kielégíti.
- /2/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképek domborzatát - beleértve a belterületet, a zártkertet, és a nagyobb méretarányban is térképezett külterületet is - az EOTR-ben felújított 1:10 000 méretarányú földmérési topográfiai térképről /a továbbiakban: topográfiai térkép/ kell átvenni.

1.72./3/ Az 1:2000 méretarányú külterületi /zártkerti/, sikrajzi felméréskor csak külön OFTH-intézkedés esetén kell új domborzati felmérést készíteni.

/4/ A magassági tartalmat rajzi átvétel alapján kell ábrázolni, ha az /1/-/2/ bekezdésekben szereplő térképanyag rendelkezésre áll.

/5/ Vegyes eljárással lehet előállítani a magassági tartalmat, ha az /1/-ben szereplő domborzati alapananyag csak részben áll rendelkezésre.

/6/ A topográfiai térkép vagy egyéb domborzati alapananyag átveendő magassági tartalmát a sikrajzi térképezés /fotogrammetriai kiértékelés/ eredményével összhangba kell hozni, továbbá a terep domborzatának időközi változásait /földcsuszamlás, tereprónázás, rézsű, töltés, anyaggyödör, meddőhányó létesítés stb./ át kell vezetni.

/7/ A magassági tartalom átszerkesztéséhez felhasznált titkos minősítésű térképészeti anyagok igénylésére, kezelésére és használatára a 3/1981./X.27./ HM számú rendelet az irányadó.

1.73. Az átnézeti térkép tartalmának előállítása

/1/ Az átnézeti térképet a földmérési alaptérkép fényképi vagy egyéb módon történő kicsinyítése útján kell készíteni.

/2/ Térképátalakítás esetén a külterületi átnézeti térképet a régi külterületi átnézeti térkép átdolgozásával is elő lehet állítani. Átnézeti vázlat helyett azonban minden esetben új átnézeti térképet kell készíteni.

/3/ Belterületnek, valamint 1:4000-nél nagyobb méretarányban térképezett külterületnek és zártkertnek az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen - átnézeti térképként - való ábrázolásához már meglevő átnézeti térképet térképátalakítás esetén sem szabad felhasználni.

1.8. A földmérési alaptérképek alapponthálózata

1.81. Vízszintes alappontok

/1/ Sikrajzi új felmérést vagy térképátalakítást az országos vízszintes alapponthálózatnak az EOVS rendszerben meghatározott, vagy abba átszámitott pontjai felhasználásával kell végezni.

/2/ A vízszintes alapponthálózat pontjai az alábbiak:

- országos felsőrendű alappontok,
 - országos negyedrendű alappontok,
 - ötödrendű alappontok,
 - felmérési alappontok /sokszögpontok, F pontok stb./
- /F pont = fotogrammetriai módszerrel meghatározott pont/

/3/ Új felmérés vagy térképátalakítás során az érintett területen az országos vízszintes alapponthálózat felsőrendű és negyedrendű pontjait, az iránypontokat és az ötödrendű alappontokat a vonatkozó /A.7./ szabályzat előírásai szerint a felmérő szervnek helyszínelnie kell. Az országos vízszintes alapponthálózat pontjainak földalatti jelét feltárni, földfeletti védőberendezéseit /vasbetonlapokat, kutgyűrűt, dombot, felső követ/ szétszedni, illetve eltávolítani tilos. Az EOVS-ben meghatározott ötödrendű alappontok földalatti jelét - amennyiben a földfeletti megjelölés elpusztult - csak akkor kell feltárni, ha a pontra a felmérésnél szükség van.

/4/ A terepen megtalált régi vetületi rendszerben meghatározott felső- és negyedrendű alappontokat az EOVS-be be kell kapcsolni. Az új meghatározás helyett a régi alappontokat transzformálni is szabad. A transzformált pontokat a továbbiakban az 1.82. /4/ és a 2.211./7/-ben foglaltak szerint kell kezelni.

/5/ Azokat a régi /1949 előtt létesített/ negyedrendű alappontokat, amelyeknek földfeletti jele a helyszínelés során nem található, - a földalatti jel feltárását mellőzve - "elpusztult"-nak kell nyilvánítani - és velük tovább foglalkozni nem kell.

- 1.81./6/ Nem alkalmazható a transzformálás az 1930. év előtt létesített alappontok esetében, valamint akkor ha a régi negyedrendű háromszögelési hálózatok között a 11.1./5/-ben megadott értéknél nagyobb törés mutatkozik. A régi negyedrendű háromszögelési munkaterületek/rayonok/ elhelyezkedéséről az új negyedrendű alappontlétesítés során készülő és a FÖMI Adattárában található "alaprészlet" ad áttekintést.
- /7/ Új felmérés során az esetleg megtalált régi ötödrendű és régi sokszög-pontokat felmérési alappontként /F pont, sokszög-pont/, vagy részletpontként újra meg kell határozni. Térképátalakítás során valamennyi a helyszínelés során megtalált állandósított régi ötödrendű, sokszög- és F pontot az alappontokéval azonos transzformálással az EOVB-be át kell számítani, és felmérési alappontként a 2.211./7/ szerint át kell számítani
- /8/ Új felméréskor az új alapponthálózaton belül felmérési alappontokat, és szükség szerint ötödrendű alappontokat kell létesíteni úgy, hogy belterületen és zártkertben 1:1000 méretarányú térképezés esetén legalább 100-200 m, 1:2000 méretarányú térképezés esetén legalább 200-400 m, külterületen 1:4000 méretarányú térképezés esetén legalább 500-1000 m távolságra numerikusan meghatározott, beméréshez és kitűzéshez alkalmas állandó módon megjelölt alappont legyen. A koordinátáival nem rendelkező jellemző magaspontokat felmérési alappontként kell meghatározni.
- /9/ Az ötödrendű és a felmérési alappontok mind földi, mind fotogrametriai módszerrel meghatározhatók.
- /10/ Az A.5. Szabályzat 40.08. pontjától eltérően csak az 1:1000 méretarányú térképezés esetén kell az állandósított felmérési alappontokról pontleírást készíteni. A /11/-ben foglalt terepszintre levezetett magaspontokról minden esetben pontleírást kell készíteni.
- /11/ Új felmérés során a magaspontként meghatározott és korábban nem levezetett negyed- és ötödrendű vízszintes alappontokat a terepszintre felmérési alappont rendűséggel le kell vezetni. /lásd A.5.Szab. 23. mell./
- /12/ Térképátalakításkor az alappontok meglevő pontleírását helyesbíteni kell /pontszám, koordináta, szükség esetén helyszínrajz/ /14. melléklet/.

1.82. Vetületi átszámítások

- /1/ A régi pontok felhasználását és átszámítását azonos pontok alapján kell végezni. Bármely transzformációs átszámítási eljárás esetén az eredeti meghatározás, illetve felmérés során alkalmazott vetületi rendszerben adott EOVB koordinátákkal is rendelkező pontokat kell azonos pontként felhasználni. Régi vetületi rendszerű és Tr. vetületi rendszerű koordinátákat vegyesen felhasználni nem szabad. A munkáról átszámítási vázlatot és írásbeli munkarészeket kell készíteni /15. melléklet/.
- /2/ Azonos pontként elsősorban a régi és új hálózat közös pontjait kell felhasználni. Ezen pontok mellett /szükség esetén/ annyi régi negyedrendű /esetleg ötödrendű/ pontot kell újból - az új hálózat pontjai között, ötödrendű pontként - az EOVB-ben meghatározni, hogy az azonos pontok /a két hálózat közös pontjai és az újonnan meghatározottak együttesen/:
- a feldolgozandó területet közel egyenletes sűrűséggel fedjék, és az körülvegyék,
 - az átlagos sűrűségük legalább 1 pont/5 km² legyen,
 - a szomszédos azonos pontok távolsága 3 km-nél ne legyen nagyobb,
 - a számuk minden esetben legalább négy legyen.
- Az átszámításokat az azonos pontok EOVB és régi vetületi rendszerű /nem a Tr. jelű/ koordinátái alapján kell végezni.
- /3/ Szabatos önálló hálózatra támaszkodó felmérések átdolgozásakor azonos pontként a hálózatnak az országos hálózatba már bekapcsolt és az EOVB-be már átszámított pontjait kell használni.

- 1.82./4/ Az átszámítások után régi negyedrendű háromszögelési munkaterületenként azonos pontként fel nem használt 1-3 db régi negyedrendű ponton tájékozott iránymérést vagy közvetlen távmérést kell végezni új hálózati országos alappontokra vagy az újonnan meghatározott ötödrendű alappontokra. A pontok koordinátái ötödrendűként elfogadhatók, ha az irány- és távolságeltérések a 11.1./5/-ben megadott értéket nem haladják meg. Ellenkező esetben felmérési alappontként kezelendők, ugyanígy a transzformált régi ötödrendű pontok, továbbá a transzformált régi sokszög-pontok és F pontok.
- /5/ Az átszámítást a következők szerint kell végrehajtani:
- a/ Az azonos pontok mindegyikének vagy - kisebb teljesítményű számítógésszel használatkor - közülük célszerűen kiválasztott számu és elhelyezését pontnak figyelembevételével az egész munkaterületre egy- egyenesen érvényes - Papp-féle, Helmert-féle, affin vagy általános hatványsorral végzendő transzformáláshoz /lásd: A.1. Szabályzat IV. fejezete/ - transzformációs együtthatókat számítunk. Általános hatványsor számításakor a fokszámot úgy kell megválasztani, hogy az azonos pontok szükséges száma a rendelkezésre álló azonos pontok számának 0,7-szeresénél több ne legyen.
 - b/ A kapott transzformációs együtthatókkal ki kell számítani valamennyi azonos pont II. rendszerbeli /amelyik rendszerbe az átszámítás történetik/ előzetes transzformált koordinátáit, majd ezeket kivonva a II. rendszerben adott koordinátákból, képezni kell a maradék ellentmondások y és x irányu vetületét e_y , e_x /, valamint a maradék ellentmondásokat
$$e = \sqrt{e_y^2 + e_x^2} /.$$
 - c/ Ha egy-egy azonos pontnak a maradék ellentmondása a környezettől kiugróan elütő nagy értéket mutat, és ez a pont az alsóbbrendű pontok meghatározásában szerepet játszott, akkor a hiba okát ki kell deríteni, és a szükséges helyesbítéseket el kell végezni. Ha nem játszott szerepet /pl. fotogrammetriai pontsűrítés esetén/, a hibát nem kötelező kideríteni, de a pontot a további számításokból ki kell hagyni. A számításból kihagyott pontokat a felmérési törzskönyvben /1. melléklet/ fel kell sorolni. Az ellentmondásról a földhivatalnak a FÖMI Adat- és Térképtári Osztályát értesítenie kell.
 - d/ Az új pontok átszámítása a maradék ellentmondások nagyságától függően kétféleképpen történhet.
 - e/ Ha a maradék ellentmondások egyike sem lépitul a 11.1./1/-ben megadott értékeket, akkor a fentiek szerint kiszámított transzformációs együtthatók felhasználásával közvetlenül számíthatók az átszámítandó /új/ pontok koordinátái, azaz a transzformálás a végleges koordinátákat adja.
 - f/ Ha a maradék ellentmondások értéke túllépi ezt a határt, akkor az összes azonos pont maradék ellentmondása vetületeinek alapján javítási izovonalakat kell szerkeszteni az átszámítási vázlaton, és az új pontok koordinátáit két lépésben kell átszámítani:
 - a transzformációs állandók segítségével előzetes koordinátákat számítunk,
 - az előzetes koordinátákat megjavítjuk a javítási izovonalak segítségével megállapított értékkel. A munkának ezt a részét két dolgozónak egymástól függetlenül kell végeznie.
- /6/ Térképátalakítás esetén, ha az átdolgozandó új felmérés alapját az új országos alapponthálózat pontjai és a közöttük meghatározott alacsonyabbrendű pontok képezték, akkor a vetületi átszámításhoz azonos pontként fel kell használni a területre eső és azt körülfogó valamennyi új hálózati országos /felső- és negyedrendű/ alappontot. Az átszámításhoz ezeknek a pontoknak EOY koordinátáit és az új felmérésnél használt régi vetületi rendszerű koordinátáit kell figyelembe venni.
- /7/ A vetületi átszámítások során készült valamennyi munkarészt a számítást végző dolgozónak és az ellenőrzőnek alá kell írnia. A /4/-ben előírt vizsgálat eredményét a felmérési törzskönyvben /1. melléklet/ részletezni kell.

- 1.82 /8/ Ha az új felmérésre vagy térképátalakításra kerülő egység EOTR-ben már felmért területtel szomszédos, és a felmérés érdekében az alappontok egy részét EOY-be már átszámították, ezen pontok koordinátáit változtatás nélkül kell felhasználni.

1.83. Magassági alappontok

- /1/ Ahol az egységes országos magassági alaphálózat /a továbbiakban: EOMA/ harmadrendű hálózata még nem készült el, a magassági felmérést a bal-ti alapszintre vonatkoztatott régi magassági alapponthálózat pontjai és ezek között meghatározott további magassági alappontok felhasználásával kell végezni.
- /2/ A régi magassági alapponthálózat pontjai az alábbiak:
- a/ Országos magassági alappontok:
I-III. rendű szintezési alappontok.
 - b/ További magassági alappontok:
 - szabatos városi szintezési alappontok,
 - negyedrendű szintezési alappontok.
- /3/ Ahol az EOMA harmadrendű hálózata már elkészült, ott a magassági felmérést is az EOMA-ban kell végezni. Az EOMA pontjai az alábbiak:
- a/ Fő és közbeső kéregmozgási alappontok,
 - b/ Szakaszvégpontok
 - c/ Gravimetriai pontok
 - d/ Szabatos városi hálózati alappontok,
 - e/ Negyedrendű szintezési alappontok.
- I-III. rendű hálózat alappontjai
- /4/ Az I-III. rendű magassági alappontok között belterületen negyedrendű szintezési alappontokat olyan sűrűségben kell létesíteni, hogy a jelen-több közlekedési utak mentén átlagosan 1 km-enként állandósított magassági alappont legyen. A magassági alappontsűrítés munkarészeit /negyedrendű vonalszintezés kitűzési és számítási vázlat, mérési és számítási jegyzőkönyv, szintezési pontleírás/ a 32. mellékletben adott minta, illetve pontleírás tekintetében az A.6. szabályzat szerint kell elkészíteni.
- /5/ A munkaterületre eső valamennyi nyilvántartott magassági alappontot fel kell keresni. A pontleírás adatait ellenőrizni kell, rajtuk a változásokat át kell vezetni és a szükséges karbantartást el kell végezni. Ha valamely alappont rongálódott, vagy fennmaradása veszélyeztetve van, a megyei földhivatalnak be kell jelenteni, és a bejelentés tényét a felmérési törzskönyvbe be kell vezetni.
- /6/ A magassági pontjegyzéket a 34. melléklet szerint 1:4000 méretarányu szelvényenként, az 1.91./10/ pontban megadott elveknek megfelelő példányszámban kell elkészíteni.

1.9. Koordinátajegyzék

1.91. A koordinátajegyzék felfektetése

- /1/ Minden 1:4000 méretarányu szelvényhez külön koordinátajegyzéket kell készíteni, mely tartalmazza a pont rendűségének megfelelő csoportosításban, számsorrendben a szelvény teljes területére eső valamennyi vízszintes alappontot, továbbá a község, a belterület és a zártkert határvonala töréspontjainak koordinátáit, valamint meghatározás esetén a pontok magasságát /12. melléklet/.
- /2/ A koordinátajegyzék borítólapján fel kell tüntetni az érintett megyét, a koordinátajegyzék szelvényszámát, az ÉK-i és a DNy-i szelvény-sarkok koordinátáit és a csatlakozó szelvényszámokat.
- /3/ A pontokat a következő sorrendben kell bejegyezni:
- 1. Országos alappontok /felső- és negyedrendű/
 - 2. Ötödrendű alappontok
 - 3. Felmérési alappontok
 - 4. Községhatár- töréspontok
 - 5. Belterület-, zártkerthatár töréspontok.

1.91./4/ Az oldalszámozást pontkategóriánként 1-gyel kell kezdeni.

/5/ Az egyes pontoknál utalni kell

- a községre /betű vagy kóddal/,
- a pont esetleges korábbi számára /pl. átszámozás esetén/
- a meghatározás módjára /felmérési alappontoknál sp, illetve F pont/
/A.5. Szab. 34.01/ figyelemmel az 1.92./2/ pontban leírtakra.

/6/ A felső- és negyedrendű alappontok teljes számát fel kell tüntetni.

Az ötödrendű és a felmérési alappontoknál a teljes pontszámot elégséges csupán az oldalkezdő pontnál feltüntetni, a többinél elegendő az utolsó számtag kiírása.

/7/ A vetületi átszámításokhoz felhasznált "azonos pontok"-nak a különféle vetületekre /henger, illetve sztereografikus/ vonatkozó koordinátáit is meg kell adni a korábbi munkarészekkel való kapcsolattartás céljából. A pontok ideiglenes jelének koordinátáit nem kell bejegyezni.

/8/ Azon felmérési alappontok száma után, amelyekről pontleírás készült * /csillag/-ot kell tenni.

/9/ A községi határvonal töréspontjait határszakaszonként elkülönítve kell bejegyezni. Ha a töréspont egyúttal vízszintes alappont, akkor hivatkozni kell az alappont számára, de a koordinátákat itt nem kell feltüntetni.

/10/ A megyei, illetve járási határvonalat tartalmazó szelvény koordinátajegyzékének példányszámát úgy kell megállapítani, hogy az valamennyi érintett járási földhivatal rendelkezésére bocsátható legyen. A koordinátajegyzék másolatát is szelvényhatárosan, teljes tartalommal kell készíteni.

1.92. Részletpontok koordinátajegyzéke

/1/ A koordinátáival meghatározott részletpontok részére községenként külön koordinátajegyzéket kell felfektetni /13. melléklet/. A pontokat fekvésenként, azon belül az alkalmazott technológiának megfelelően kialakított bemérési tömbönként a pontszámok növekvő sorrendjében kell bejegyezni. Szükség szerint fekvésenként külön koordinátajegyzék készíthető.

/2/ A koordinátajegyzék "Mérési jegyzőkönyv lapszáma" rovatába fotogrammetriai kiértékelésű részletpontnál "F", átszámított koordinátájú részletpontnál "A", térképről lemerített koordinátájú részletpontnál "L" bejegyzést kell tenni.

/3/ A korábbi munkákból átvett /átszámított/ részletpontoknál a "Jegyzet" rovatban hivatkozni kell a vonatkozó munka nyilvántartási számára.

/4/ Későbbi változások továbbvezetésének lehetőségét üres lapok befűzésével biztosítani kell.

2. A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉPEK TARTALMA

2.1. A földmérési alaptérkép tartalmának általános összefoglalása

2.1.1. A tartalomról általában

- A földmérési alaptérképnek tartalmaznia kell
- a/ a szelvénykeretet, az országos szelvényhálózat örkeresztjeit, a szelvénykereten kívüli megírásokat, a sík- és domborzatrajz együttes térképnyomatának előállításához szükséges illesztő jeleket, valamint az 1:4000 méretarányu térképeken a magyarázó ábrákat /gyámrajzok/;
 - b/ az állandó módon megjelölt vízszintes és magassági alappontokat és számukat;
 - c/ az államhatárt, az államigazgatási területi egységek, ezen belül a belterületek, a zártkertek, földrészletek, alrészletek határvonalát és egyéb természetben található határvonalakat, valamint természetben nem található jogi, ill. egyéb elméleti határvonalakat;
 - d/ az állandó jellegű épületeket, műtárgyakat és egyéb építményeket, a közterületről nyíló pincebejáratokat, a közlekedési hálózatot és energiaszállító távvezetéseket, valamint az ábrázolandó egyéb műszaki létesítményeket;
 - e/ a folyó- és állóvizeket, hajóállomásokat, kompátkelőhelyeket, közcélú belvizlevezető és öntöző csatornákat, szigeteket, vízi létesítményeket, valamint nevüket;
 - f/ az államigazgatási helyneveket és azok területi jelzőszámát, fővárosi, ill. megyei városi kerületek számát, a központi belterületek és egyéb belterületek, kiterjedt lakótelepek, zártkertek, külterületi lakotthelyek, tanyaközpontok, gazdasági központok, majorok, puszták, területmegnevezések /dülők/, jelentősebb középületek és üzemek nevét - figyelemmel a korlátozásokra -, közismert építmények, közterületek /terek, utak, utcák/ nevét és a házszámokat;
 - g/ a földrészletek helyrajzi számát, az alrészletek és a művelési ágak jelölését, valamint a művelés alól kivett területek megnevezését, az épületek és létesítmények területi hovatartozását;
 - h/ magassági ábrázolást.

2.1.2. A különleges rendeltetésű ingatlanok

- /1/ A Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, valamint a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium által kijelölt belügyi, honvédelmi, illetve közlekedési, posta és távközlési rendeltetésű ingatlanok és létesítmények, továbbá az Igazságügyminisztérium felügyelete alá tartozó büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, végül a minisztériumok /országos hatáskörű szervek/ felügyelete alá tartozó kijelölt ipari üzemek és az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság karakterűletei a földmérési jogszabályok előírásai szerint különleges rendeltetésű ingatlanoknak minősülnek.
- /2/ Az ingatlannyilvántartásba bejegyzett ezen ingatlanok helyrajzi számáról a megyei földhivatal a műszaki terv véleményezésekor külön tájékoztatja a felmérő szervet.
- /3/ A különleges rendeltetésű ingatlanoknak sikrajzilag a külső határvonalat szabad ábrázolni, és a határvonalon belül a helyrajzi számot, a vízszintes alappontokat és a 2.39./2//2d/ esetén a tényleges művelési ág jelét szabad feltüntetni. A határvonal méréséhez az ingatlant kezelő /használó/ szerv felügyeletét ellátó minisztérium /országos hatáskörű szerv/ vagy az általa megbízott szerv előzetes engedélye szükséges.
- /4/ A csak határvonalukkal ábrázolt különleges rendeltetésű belterületi ingatlanok domborzatát az 1:10 000 méretarányu topográfiai térképről kell átvenni.

2.13. A felmérés idején bekövetkezett változások

- /1/ A földmérési alaptérképeknek - a műszaki terv külön előírása nélkül - a terepmunka befejezésének időpontjában fennálló állapotot kell tartalmaznia. A földhivatal által átadott időközi jogerős változásokat a térképezés befejezéséig, illetve a záróhelyszínelés időpontjáig a felmérő szerv tartozik átvezetni.
- /2/ Ha a terepmunka befejezésétől az állami átvételi vizsgálatra való átadásig fél évnél hosszabb idő telt el, a felmérő szervnek záróhelyszínelést kell végeznie, és ennek eredményét az összes érintett munkarészen át kell vezetnie.

2.2. A földmérési alaptérkép sikrajzi tartalmának részletezése

2.21. Alap- és részletpontok

2.211. Alappontok

- /1/ A földmérési alaptérképen ábrázolni kell valamennyi, a természetben állandó módon megjelölt vízszintes és magassági alappontot. Az alappontokat a térképen minőségüknek, rendőségüknek és állandósítási módjuknak megfelelően a "Kirajzolási minták és megírási szabályok" /44. melléklet/ megadott méretű és alakú jelekkel, a pontok számának feltüntetésével együtt kell ábrázolni.
- /2/ 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképszelvények üres részében a felső-, negyed- és ötödrendű vízszintes alappontokat, valamint a fekvéshatártól számított 100 m-es sávban a felmérési alappontokat fel kell tüntetni.
- /3/ A csak föld alatt megjelölt, EOV rendszerben meghatározott alappontokat is fel kell tüntetni számuk megírásával együtt. Nem kell megírni a csak föld alatt állandósított alappont számát, ha a földalatti állandósításhoz külpontos külszíni állandósítás is tartozik, és a térképen a jelek összetartozósága nyilvánvaló.
- /4/ Magaspontok valamennyi terepszintre levezetett állandósított alappontját fel kell tüntetni.
- /5/ Az iránypontokat meghatározásuk rendőségének megfelelően kell ábrázolni és számozni /pl. 14-2151/.
- /6/ Egymás mellett levő, azonos számmal ellátott alappontok mindegyikét fel kell tüntetni /pl. több tornyu templomok esetén/, de a közös számukat csak egyszer kell megírni.
- /7/ A természetben állandó módon megjelölt alappontot a rendőségének megfelelően kell számozni; az ötödrendű vízszintes alappont és felmérési alappont számozásának alapja az 1:4000 méretarányú szelvény. Szelvényen belül az ötödrendű alappontokat 50-tól, a felmérési alappontokat 500-tól folyamatosan kell sorszámozni. A sorszám az 1:4000 méretarányú szelvény számával együtt alkotja az alappont teljes számát /pl. a 33-123-4.sz. szelvényen lévő 53. sorszámú ötödrendű alappont teljes száma: 33-123-453, ugyanezen szelvényen lévő 649. sorszámú felmérési alappont teljes száma: 33-123-4649/.
- /8/ A térképen a felsőrendű és a negyedrendű vízszintes alappontok teljes számát, míg a további alappontoknak csak a sorszámát kell megírni. Ha az egyértelmű azonosításhoz szükséges /pl. eltolt szelvény esetén/ a megelőző számtago/ka/t is - az azonosíthatóság mértékéig - fel kell tüntetni.
- /9/ Az ötödrendű vízszintes alappontok esetleges ideiglenes számozására célszerű munkaterületenként 101-499-ig terjedő sorszámot, a felmérési alappontokra 1001-4999-ig terjedő sorszámot használni.

2.212. Részletpontok

22.

- /1/ A határvonalak, épületek és egyéb mesterséges és természetes tereptárgyak töréspontjait részletpontként kell ábrázolni. Állandósított részletpontot a kirajzolási minták szerinti külön térképi jellel kell feltüntetni. Eredetileg állandósított, de elpusztult részletpontot nem kell kirajzolni. Nem tekintendő állandósítottnak a természetben meglevő létesítmény sarok- vagy töréspontja /pl. fal sarka/ kivéve ha csappal van jelölve.
- /2/ A térképezendő vízszintes részletpontokat a rendőségüknek megfelelő pontossággal kell meghatározni.
- /3/ Elsőrendű részletpontok
- a: igazgatási egység, a belterület és a zártkert határvonalának főbb töréspontjai,
 - a belterületi földrészlethatároknak közterülettel érintkező, az építési tömb töréspontjaival azonos pontjai,
 - a kisajátítási határvonalak állandósított pontjai.
- /4/ Másodrendű részletpontok
- az igazgatási egység, a belterület és a zártkert határvonalának egyéb töréspontjai,
 - a belterületi földrészlethatároknak egyéb töréspontjai,
 - a zártkerti földrészletek határvonalának közterülettel érintkező töréspontjai,
 - a földalatti vezetékek ábrázolandó felszíni létesítményei,
 - épületek, építmények meghatározó sarokpontjai /kivéve, ha elsőrendűként kell meghatározni, pl. belterületi határvonal töréspontjai.
- /5/ Harmadrendű részletpontok
- a zártkerti földrészletek egyéb töréspontjai,
 - külterületi földrészletek töréspontjai,
 - a térképi tartalmat képező, egyéb - egyértelműen azonosítható - létesítmények, részletek /pl. távvezeték oszlopa/.
- /6/ Negyedrendű részletpontok az alrészletek határvonalának töréspontjai.
- /7/ A vízszintes részletpontok azonosíthatósági pontossága:

A részletpont rendősége	Azonosíthatósági pontosság		
	1:1000	1:2000	1:4000
elsőrendű	5	10	20
másodrendű	10	20	40
harmadrendű	20	40	80
negyedrendű	40	80	160

- /8/ A /3/ bekezdésben felsorolt /elsőrendű/ részletpontoknál, ha nem érik el a /7/-ben előírt rendőségüknek megfelelő azonosíthatósági pontosságot, állandósítással kell azt a részletmérés előtt biztosítani. Ha a /4/-ben felsorolt /másodrendű/ részletpontok a természetben nem azonosíthatók a megadott pontossággal, akkor ideiglenes jelöléssel /karó, festés, stb./ kell azokat a mérés előtt figyelemmel az 5.2./5/-ben foglaltakra is - egyértelművé tenni.

2.22. Határvonalak

- /1/ A határvonal lehet
- államhatár,
 - államigazgatási területi egység /Budapest főváros, megye, fővárosi kerület, járás, megyei város, megyei városi kerület, község/ határvonala,
 - belterület és zártkert határvonala,
 - földrészlet és alrészlet határvonala,
 - védett terület / vízmű, forrás, olaj- és gázvezeték védterületei, árvíz- és természetvédelmi területek, bányatelek stb./ határvonala,
 - természetben nem található jogi ill. egyéb elméleti határvonal
 - egyéb tereptárgy /pl. nyiladék, alrészletként nem ábrázolandó ut, árok/ határvonala.

22./2/ A határvonalak közül a földmérési alaptérképen csak a községi/városi/és annál alacsonyabb rendű határvonalakat kell megkülönböztetni. A magasabb rendű /ország, megyei, járási/ határvonalakat csak a gyámrajzon [8.61./5/] kell kifejezni. A földmérési alaptérképeken ezeket a község-határ jelével kell megjelölni.

/3/ Az államhatárt általában a Magyar Népköztársaság és az érintett szomszédos állam által kölcsönösen jóváhagyott határok-mányok, a hozzájuk tartozó térképek /rajzi munkarészek/ és adatok alapján kell térképezni. Amennyiben a rendelkezésre álló adatok pontosság, illetve részletesség tekintetében nem kielégítőek, az államhatár ábrázolásához szükséges mérést a FÖMI előírása szerint kell végrehajtani. Ezt a körülményt a szerződéskötés során a FÖMI-nek kell a felmérő szerv tudomására hozni. Az államhatárnak a földmérési alaptérképen történt ábrázolása állami átvételi vizsgálatát ilyen esetekben a FÖMI államhatárügyi részlege végzi.

/4/ Az államigazgatási területi egységek, valamint a belterület és a zárt-kert határvonalát az illetékes tanácsi, vagy földhivatali szervek határozata és a terepen végzett elhatárolása szerint kell térképezni.

/5/ 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképeken előforduló községi hármas /négyes/határpontoknál a csatlakozó határszakasz irányát térképi 2 cm hosszban ábrázolni kell.

/6/ A földrészletek határvonalát általában abban az állapotban kell térképezni, ahogyan azt a tulajdonosok a természetbeni használatnak megfelelően megjelölték. Jogerős bírósági ítélettel vagy államigazgatási határozattal meghatározott határvonalat azonban az ítéletnek, illetve a határozatnak megfelelően kell ábrázolni. A földrészletek kialakításának elveit és az elhatárolással kapcsolatos teendőket a Szabályzat 5. fejezete tartalmazza.

/7/ A földrészleten belül azoknak a művelési ágaknak a határvonalát kell ábrázolni, amelyek az 5.3. szerint alrészletként lettek kialakítva.

/8/ Védett területek határvonalai és egyéb jogi határvonalak közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek a természetben megállapíthatók, vagy amelyeket az illetékes szervek a terepen kijelöltek, vagy amelyekről a térképezéshez alkalmas munkarészeket rendelkezésre bocsátottak. A védett területek jelét és megírását a térképen a védett oldalra kell elhelyezni.

/9/ Földrészleten belül a legkisebb területi mértéket el nem érő vonalas létesítmény /pl: út, árok, töltés/, valamint az erdei nyiladék határvonalát a földmérési alaptérképen kapcsolójellel kell a földrészletbe bekapcsolni.

/10/ Egyszerűsített kisajátítási eljárással kisajátított területek határvonalát pontozott vonallal kell feltüntetni.

23. Falak, támfalak, kerítések, földművek stb.

/1/ Magasságuktól függetlenül fel kell tüntetni valamennyi tömör falazatot és kerítés-lábazatot, melyeknek térképi szélessége a 0,4 mm-t, térképi hosszúsága a 2 mm-t eléri. A falazatok falsík-jának - a ferde felmenő falsíku falakét /pl. várfalak/ is - a talajszinttel való metszéspont-ját kell ábrázolni. A bejáratí meg-szakításokat akkor kell feltüntetni, ha a megszakítás hossza a térképen legalább 2 mm.

/2/ Támfalat akkor kell ábrázolni, ha természetbeni magassága a 0,5 m-t, a térképi hossza a 2 mm-t eléri. A térképen a támfal láb-vonalát és a támfaltető-nek a terepfelülettel érintkező /szemmel látható/ vonalát kell térképezni. Ha a támfaltető szélessége a térképi 0,4 mm-t eléri, akkor ezt elkülönítve kell ábrázolni. A mezőgazdasági művelési támfalakat /teraszokat/ is ábrázolni kell. Támpilléreket akkor kell feltüntetni, ha a kiugrás vetülete a térképi 0,4 mm-t eléri.

/3/ Egyéb kerítések nem kell ábrázolni.

2.23./4/ Szabadon álló, továbbá árkok és csatornák melletti vagy zagytavakat elhatároló védtöltéseket hosszúságra való tekintet nélkül sikrajzilag abban az esetben kell feltüntetni, ha térképi szélességük 1,0 mm vagy annál nagyobb. A töltés koronavonalát sikrajzilag akkor kell ábrázolni, ha szélessége legalább térképi 1,0 mm. A töltés lábvonálát akkor kell feltüntetni, ha közte és a kisajátítási- vagy földrészlethatár közötti távolság az 1:4000 és 1:2000 méretarányu térképen 0,5 mm 1:1000 méretarányu térképen 1,0 mm vagy annál nagyobb. A töltés esetleges padkáit sikrajzilag nem kell feltüntetni.

2.24

/5/ Nem önálló földrészletet képező meddőhányókat, külszíni fejtéseket, anyaggyödröket akkor kell ábrázolni, ha az 5.3. szerint alrészletként lettek kialakítva. Csak a külső határvonalakat kell sikrajzilag feltüntetni, a rézsű ábrázolása a domborzati tartalom körébe tartozik.

2.24. Épületek, építmények és tartozékaik

/1/ A földmérési alaptérképen az állandó jellegű épületeket ábrázolni kell. Állandó jellegűek a kőből, téglából, vályogból, tömött falból, vasbetonból készült, vagy előregyártott elemekből összeállított épületek és építmények; a faépületek vagy vasvázás épületek közül pedig azok, amelyeknek alapja vagy lábazata szilárd /kő, tégl, beton stb./. Térképi ábrázolás szempontjából állandó jellegűnek kell tekinteni a régebbi időkből fennmaradt - leginkább zártkertben előforduló - favázás épületeket /pl. boronaprésházak/ is, valamint a beton tuskókon álló hétvégi faházakat. Az ábrázolandó épületeket és egyéb létesítményeket - jelen Szabályzat pontossági követelményeit kielégítő - üzemi térképről vagy megvalósulási térképről is át lehet venni.

/2/ A 12 m² vagy annál kisebb alapterületű magában álló épületek közül térképezni kell azokat, amelyeknek önálló jele van /pl. kápolna, hanglába, kilátó, viztorony /, továbbá a zártkerti épületeket, valamint külterületen a tájékozódásra alkalmas épületeket.

/3/ Építés alatt levő épületek közül azokat kell ábrázolni, amelyeknek főfalai már állnak. Nem kell térképezni a felvonulási épületet és a játszótéri berendezéseket.

/4/ 1:1000 és 1:2000 méretarányu térképezés esetén az állandó jellegű épületeket és építményeket alak- és mérethelyesen kell ábrázolni. 1:4000 méretarányban csak a 12 m²-nél nagyobb alapterületű épületeket kell alak- és mérethelyesen ábrázolni, ennél kisebbeket általában a kirajzolás minták szerinti jellel kell feltüntetni.

/5/ Egymással folyamatosan egybeépített különböző rendeltetésű /lakó, gazdasági és egyéb/ épületek elválasztó vonalát fel kell tüntetni.

/6/ Az épületek szintszámát nem kell feltüntetni.

/7/ Épületeknél általában a külső falsíknak a talajjal való metszésvonalát kell térképezni. Ha a lábazat a felmenő falsíknál beljebb van és magassága 1 m-nél kisebb, a felmenő falsíkot kell ábrázolni. Ha a felmenő falsík az előreugró lábazat talajszinti metszésvonalától térképi 0,5 mm-nél nagyobb értékkel tér el, akkor mind a lábazat, mind a falsík vonalát ábrázolni kell. A falsík ki- és beugrásai közül csak azokat kell feltüntetni, amelyek a térképen a 0,3 mm-t elérik. Ilyennek minősülnek az egyenként kisebb, de összességükben a 0,3 mm-t meghaladó ki- vagy beugrások is. Ha több, egyenként ennél kisebb ki- és beugrás ismétlődik, csak a fő falsíkot kell térképezni.

/8/ A többszintes épületnél, ha az emeleti szint/ek/ a földszinti alapterületen több mint 0,5 mm térképi mérettel tulnyulik, akkor a tulnyulás vonalát a terepszintre le kell vetíteni és a levetített vonalakat a kirajzolás minták szerint kell a földmérési alaptérképen feltüntetni. Ugyanezt az elvet kell alkalmazni viztorony, panoráma kilátótorony stb. ábrázolásánál is. Nyitott vagy zárt erkélyt nem kell térképezni.

2.24./9/ Kifelé ferdén felmenő falsíku, egy vagy többszintes épületnél a külső falsíknak a talajjal való metszéspontján kívül 1:1000 és 1:2000 méretarányban ábrázolni kell a felmenő falsík felső szélének talajszintre vetületét is, ha az a talajszintre metszéspontjától térképi 0,5 mm-nél nagyobb értékkel eltér. Befelé ferdén felmenő falsík felső élét nem ábrázoljuk.

/10/ Ábrázolandó tartópillérek és oszlopokat, ha térképi alapterületük egyenként 1 mm² vagy annál nagyobb, alaprajzszerűen, ha kisebb, akkor pontszerűen kell ábrázolni a kirajzolási minták szerint.

/11/ Épületek árkádjait az épülettől elválasztva kell ábrázolni, ha azok közterületet vagy idegen területet fednek. A pontszerűen /csak központjával/ ábrázolt tartópillérek közül a törés- és sarokpontokon lévők a tényleges helyükön, a többi arányos elosztásban kell térképezni.

/12/ Egy vagy több oldalán nyitott oldalu épületet a kirajzolási minták szerint kell feltüntetni. A tartóoszlopokat csak 1:1000 méretarányban kell feltüntetni. A pontszerűen /csak központjával/ ábrázolt tartóoszlopokat a /11/ szerint kell térképezni. 1:4000 méretarányban nyitott oldalu és zárt épületek között nem kell különbséget tenni.

/13/ Teljes egészében oszlopokon nyugvó talajszint feletti építménynél, ábrázolni kell az építménynek a talajszintre levetített körvonalát a kirajzolási minták szerint továbbá 1:1000 méretarányban a tartóoszlopokat. 1:4000 méretarányban az oszlopon nyugvó épületet a talajszintre épülettel azonos módon kell térképezni.

/14/ Épületek közötti földfeletti átjárót, nyitott vagy zárt áthidaló épületet, szállítópályát a talajszintre vetületével a kirajzolási minta szerint kell feltüntetni. 1:1000 méretarányú térképezés esetén a tartóoszlopokat is fel kell tüntetni a /10/ értelemeszerű alkalmazásával.

/15/ Épület melletti rakodót akkor kell ábrázolni, ha szélessége a térképi 0,6 mm vagy annál nagyobb. A rakodót az épülettől elhatároló vonallal el kell különíteni.

/16/ Teraszt 1:1000 és 1:2000 méretarányban akkor kell térképezni, ha térképi alapterülete a 3 mm²-t meghaladja. A teraszt az épülettől elhatároló vonallal el kell különíteni.

/17/ Épülettel közös tetőszerkezet alatt levő alapozott tornácot az épülettel együtt, elhatároló vonal nélkül kell térképezni. Alap nélküli tornácot nem kell ábrázolni.

/18/ Közterületen a földalatti WC-k és óvóhelyek, ut és vasút alatti gyalogos aluljárók lépcsőit minden esetben, a szabadonálló lépcsőket, valamint az épületek lépcsőit, pincelejárátokat - függetlenül a szélességtől - akkor kell feltüntetni, ha hosszuk a térképen legalább 2 mm. Lépcső pihenőjét akkor kell térképezni, ha térképi hossza legalább 2 mm. Lépcső-szegélyfalazatot akkor kell elkülönítve ábrázolni, ha térképi szélessége a 0,4 mm-t eléri. Földrészleten belül a kerti sét utak lépcsőit, ha azok nagyobb támfalakkal nem kapcsolatosak, nem kell térképezni.

/19/ Alagsorok, pincék közterületre kinyúló fedetlen vagy fedett fényaknáját csak 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképen - ha térképi szélessége 1,0 mm vagy annál nagyobb - kell ábrázolni. 1:1000 méretarányban a nem közterületre nyúló fényaknák közül szélességre való tekintet nélkül a 10 m-nél hosszabbakat kell ábrázolni.

/20/ Épületekhez csatlakozó lefedett területeket /belső udvar lefedésével kialakított műhely stb./ csak 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképezés esetén kell feltüntetni, ha a lefedett terület legalább 12 m² területű. Előtétet nem kell ábrázolni.

/21/ Épület körüli járdaburkolatot akkor kell ábrázolni /és megírni/ ha az épület a körülötte levő járdával együtt önálló földrészletet alkot.

- 2.24./22/ Épület alatt vagy udvarlefedés alatt huzódó közhasználatu talajszinti átjáró /pl. passzázs/ a kirajzolási minták szerint ábrázolandó. 15.
- /23/ Alappontként meg nem határozott épülettornyot csak külterületen kell ábrázolni, ha a torony a tető felett legalább 5 m magasra kimagasodik.
- /24/ Melegházak közül az állandó jellegű, 12 m²-nél nagyobb alapterületűeket kell feltüntetni.
- /25/ Templomot, kápolnát, imaházat, mauzóleumot a kirajzolási minták szerinti jellel kiegészítve kell ábrázolni.
- /26/ Különálló, és az épülethez hozzáépített kéményeket, ha az alapjuk térképi 1 mm²-nél nagyobb, minden esetben, az épületen belül lévő kéményeket csak akkor kell térképezni és a kirajzolási minta szerinti jellel ellátni, ha a tető felett legalább 10 m magasságra kimagasodnak.
- /27/ Különálló tornyot, toronyszerű építményt / TV torony, viztorony, kilátó, hűtőtorony, harangláb stb./ a kirajzolási minták szerint kell ábrázolni és rendeltetését megírni. Fából épített haranglábat is fel kell tüntetni.
- /28/ Romokat általában a talajszintből kiálló csonkjaik szerint kell térképezni. A térképezhető legszélsőbb pontjait pontozott vonallal kell összekötni. Csak a műemlék jellegű romokat kell feltüntetni.
- /29/ Az épületek házszámát az épületre kifüggesztett házszám tábla alapján a térképen fel kell tüntetni. A hiányzó házszámokat a helyi tanács szakigazgatási szervének házjegyzéke alapján kell megírni. Amelyik épület házszámát a házjegyzék alapján sem lehet megállapítani, annál a beírás elmarad.
- /30/ Az Országos Műemléki Felügyelőség által kiadott /a földhivatalnál is rendelkezésre álló/ megyénkénti műemlék jegyzékben szereplő épületeket, emlékműveket, szobrokat, történelmi romokat és védett élőfákat az alaprajzukba vagy jelük mellé írt "M" betűvel kell a térképen megjelölni.

2.25. Közutak, utak, utcák, közterek

- /1/ Az országos és a tanácsi közuti hálózatba tartozó utak, utcák és terek a kisajátítási határvonaluk vagy az 5.2./18/ szerint ábrázolandók. Az elhatároló vonalon fel kell tüntetni valamennyi kővel állandósított határpontot. Az elhatároló vonalon belül ábrázolni kell a járműforgalom céljára igénybevehető sávot /a padkával együtt/, továbbá az épületeket, üzemanyag töltő állomásokat, szobrokat és kőereszteket és a legkisebb területi mértéket elérő, mezőgazdaságilag művelt területeket. Legalább 6 m széles pormentes utburkolat esetén külterületen térképezni kell az utburkolat két szélét is /bizonytalan burkolatszél esetén átlag szélességgel/, osztottpályás autóutaknál, autópályáknál pedig a választósáv két szélét is. Belterületen a burkolt utak szélét, szegélyvonalát /a kiemelt vagy süllyesztett szegélyt/, a legalább 2 m széles járdaburkolatokat is fel kell tüntetni. Egyéb burkolathatárt közterületen, lakótelepben, közparkban stb. nem kell ábrázolni. Ha az ábrázolandó szegélyvonalak valamely határvonalhoz térképi 0,5 mm-nél közelebb kerülnek, akkor a térképen csak a magasabb rendű határvonalat kell feltüntetni.
- /2/ Közutak, utak, utcák szegélyárkait, amennyiben a szélességük a 2 m-t eléri, ábrázolni kell. Az árkok felett a kocsibejárókat nem kell ábrázolni /nem szakítják meg az árok vonalát/.
- /3/ Ha a pormentes utburkolatu közutnál az ábrázolandó burkolathatár és a padka széle között térképi 0,5 mm vagy annál kisebb távolság van, akkor a két vonal közül csak a padka szélét kell térképezni.
- /4/ Közuti hálózatba nem tartozó szilárd burkolatu és földutakat /dűlőutak/ a természetben található állapot szerint, lehetőleg kerek m szélességgel kell térképezni a bemérési méretek átlagos értékének figyelembevételével. A földutaknak az egyébként egyenes tengelyvonalától való időszaki jelentéktelen eltéréseit nem kell figyelembevenni. 2.2

25./5/ Utak töltéseit, bevágásokat sikrajzi elemként nem kell feltüntetni.

/6/ Alagutba torkolló közutat csak az alagut torkolatáig kell térképezni, a földalatti szakaszt nem kell ábrázolni. A be- és kijáratí boltíveknek a vetületét kell feltüntetni.

/7/ Az utak műtárgyai közül a kirajzolási minta szerint ábrázolni kell a fedlapos és a 0,6 m-nél nagyobb átmérőjű csőátereszeket /az árkok feletti kapubejárók nem minősülnek áteresznek/, hidakat, vezeték átvezetések védőhidját, gyalogos alul- és felüljárókat és a kilométerköveket, illetve kilométer táblákat /számuk megírásával együtt/. A kétlábu kilométer táblák a lábak felezési pontjában ábrázolandók. Hidak hidfőit a talajszintnél, a hidak két szélét a talajszinti vetülettel folytonos vonallal kell feltüntetni. Hidfők kőburkolatu töltéslezárását is ábrázolni kell. A légtérbe emelt közúti hidfeljárók talajra levetített két szélét a kirajzolási minták szerinti szaggatott vonallal kell ábrázolni. Hidak és felüljárók tartópillérei közül 1:1000 méretarányban azokat kell térképezni, melyek felülnézetben nincsenek takarásban. A részben takart pillérek felülnézetből látható részét is fel kell tüntetni. Az ábrázolandó pilléreket a 2.24./10/-ben foglaltak figyelembevételével kell térképezni. A közúti aluljárók fedett szakaszát szaggatott vonallal kell kirajzolni a kirajzolási minták szerint. Autópályák mentén a segélykérő távbeszélő állomásokat ábrázolni kell. A közlekedési jelző táblákat és jelzőlámpákat nem kell feltüntetni.

/8/ Ipartelepre, mezőgazdasági üzembe, majorba vezető nem közhasználatu utakat tekintet nélkül a burkolatukra, csak a bejáratig kell feltüntetni, az átmenő nem közhasználatu utak közül azonban a szilárd burkolatu /pl. makadám/ utakat az ipartelep mezőgazdasági üzem, major területén belül is ábrázolni kell.

/9/ Közparkok, lakótelep közös parkjai, állandó táborhelyek, lakótelepek, játszóterek, vásárterek, strandok, gyógyhelyek, kirándulóhelyek, arborétumok, temetők, közforgalmi repülőterek, állatkertek, szabadtéri színpad, üdülők /SZOT és vállalati/ stb. állandó jellegű utjait - tekintet nélkül a burkolatra - akkor kell feltüntetni, ha a természetben legalább 4 m szélesek.

/10/ A csapásutakat /állathajtó utak/ teljes szélességükben utnak kell minősíteni.

/11/ A tanyai bejáró utak közül a legalább 3 m széles állandó jellegű és a visszahagyott területű utakat kell ábrázolni.

/12/ Szőlőben, gyümölcsösben a művelés és a szállítás céljait szolgáló állandó utakat a 2.39./2/ /2e/-ban foglaltak figyelembevételével kell ábrázolni.

/13/ Az állami erdőgazdaságok kezelésében levő területek határvonalán belül az erdőn átmenő községi utakon kívül a saját használatu állandó jellegű utakat is fel kell tüntetni. A térképezést általában az erdőrendezés térképei alapján kell végezni, illetve azokról kell átvenni.

/14/ Meg kell írni az utak, utcák, közök, terek nevét vagy számát, ha ilyen nincs, akkor csak ut, utca, köz, illetve tér megírást kell alkalmazni. Külterületen az M jelzésű, valamint az 1-3 számjegyű közutak számát is fel kell tüntetni.

/15/ A közforgalmi repülőtér kifutópályájának burkolathatárát ábrázolni kell, és kapcsolójellel kell ellátni.

2.26. Vasutak, közúti villamos és műtárgyaik

/1/ Közforgalmu vasutnál a nyílt pályán ábrázolni kell a kisajátítási határvonalat, feltüntetve valamennyi állandósított elhatároló pontját, a vágányok tengelyvonalát /az ívekben folyamatos görbe vonallal/, az örvágányok és egyéb épületeket, a gyalogos és járműforgalom alul- és felüljárókat, a hidakat, a fedlapos átereszeket, a 0,6 m-nél nagyobb át-

mérőjű csőátereszeket, vezeték átvezetések védőhidját, az alagutttorkolat be- és kijáratí boltíveinek a vetületét, a 2.23./2/-ben részletezett támfalakat, a kilométer jeleket /számuk feltüntetésevel együtt/ és a legkisebb területi mértéket meghaladó állandó jellegű művelési ágakat, átmenő közutakat és vízfolyásokat. Azokat az őrházakat, melyek egyúttal lakóépületek, a hozzátartozó udvarral együtt alrészletként kell feltüntetni. A táblás vasuti megállóhelyet megírással kell jelölni.

2.26./2/ Az alagutba torkolló vasutat csak az alagut torkolatáig kell térképezni, a földalatti szakaszt nem kell ábrázolni.

/3/ Vasuti töltést, illetve bevágást síkraízi elemként nem kell feltüntetni.

/4/ Közforgalmu vasuti állomásnál ábrázolni kell a kisajátítási határvonalat /az állandósított elhatároló pontokkal együtt/, a vízszintes és magassági alappontokat, az épületek és építmények közül csak a felvételi épületet, a hozzávezető utat, továbbá a vasutállomást átszelő közhasználatu szintbeni, földalatti és légtérben lévő gyalogos és járműforgalmi átjárókat, valamint a legkisebb területi mértéket elérő mezőgazdasági művelt területeket.

/5/ A határvonal töréspontjait és a belső tartalmat a megfelelő pontosságú üzemi térképről vagy egyéb adatok alapján is át lehet venni. A vasutállomás területét a 5.1./16/-ban foglaltak szerint kell lezárni.

/6/ A vasuti forgalmi és jelzőberendezések közül csak a vasutállomás két végén lévő bejáratí jelzőt kell feltüntetni. A vasuti pályatest szegélyárkait nem kell térképezni.

/7/ A közforgalmu vasutnál a normáltól /1435 mm/ eltérő nyomtávot a vágánytengely megszakításába a kirajzolásí minták szerint fel kell tüntetni.

/8/ Villamos vontatásu vasut vágánytengelyét a kirajzolásí minták szerinti tört nyíl jelével kell ellátni. A jelet csak egyszer kell alkalmazni vonalszakaszonként és térképlaponként.

/9/ A nem közforgalmu vasutaknak /ipari, gazdasági, bányá- vagy erdei vasut, tengelyvonalát és a közterületeket kivéve a pályatestként szolgáló területük határvonalát kell feltüntetni. Ki nem sajátított területen haladó nem közforgalmu vasut ábrázolandó határvonalát a tényleges használatnak megfelelően kell feltüntetni. A határvonalat árok, töltés vagy bevágás mentén az árok, töltésláb illetve, a bevágás rézsűjének külső szélében kell megállapítani.

/10/ A nem közforgalmu vasutak határvonalán belüli építmények és műtárgyak ábrázolására a közforgalmu vasutakra vonatkozó előírások érvényesek.

/11/ A nem közforgalmu vasutak rendeltetését /iparvasut, bányavasut, gazdasági vasut, erdei vasut stb./ meg kell írni, a villamos vontatást a /8/ szerint kell ábrázolni.

/12/ Bányáüzemek, ipartelepek, üzemi központok, továbbá erdő- és mezőgazdasági művelésű különleges rendeltetésű földrészletek határvonalán belül lévő vasutak közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek közforgalmat is lebonyolítanak.

/13/ A helyiérdekű vasut, a fogaskerekű vasut, a síkló és a közuti villamos a vágánytengely vonalával térképezendő. Minőségét és rendeltetését megírással, a villamos vontatást a /8/ szerint kell ábrázolni. A határvonalak, a jelzőberendezések, a műtárgyak, a töltés, bevágás stb. ábrázolására, valamint a helyiérdekű vasutállomások területének lezárására vonatkozóan a vasutakra előírtak a mérvadók.

2.27. Vizek, szigetek, vizekkel kapcsolatos létesítmények

/1/ A folyóvizeket /folyók, patakok, állandó és időszakos vízfolyások/ és a természetes tavakat az illetékes vízügyi szerv által kijelölt határvonalakkal kell ábrázolni. Partvonal térképezésénél a térképi 1 mm-et el nem érő ki- és beugrásokat figyelmen kívül kell hagyni. A folyóvizeknél a folyás irányát fel kell tüntetni.

2.27./2/ A mesterséges tavak és víztárolók partvonalát a tulajdonos illetve a kezelő szerv kijelölése szerint kell mérni.

/3/ A folyóvizek, tavak medrében lévő állandó jellegű szigeteket az illetékes vízügyi szerv kijelölése szerint a rajtuk levő ábrázolandó tereptárgyakkal együtt ábrázolni kell. Zátony akkor sem ábrázolandó, ha a közép-vízszint fölé emelkedik. A mederben lévő szabályozási és partvédő létesítményeket fel kell tüntetni. Ilyenek a zsilipek, gátak, mólók, a partvonalnak vasbetonnal vagy más építőanyaggal állandó módon kiépített részei. A szabályozási és partvédműveknek a hullámtér felőli oldalán a vízfelülettel, illetve a talajjal való metszésvonalát kell ábrázolni.

/4/ Fel kell tüntetni a kompátkelőhelyeket és hajóállomásokat, vízmércéket és a kilométerköveket, illetve kilométer táblákat /számuk megírásával együtt/ és a hidakat.

/5/ A hidak talajszintnek tekintendők, ezért a hidfőnek és mederpilléreknek valamennyi méretarányban csak a felülnézetben nem takart részét kell ábrázolni. A mederpilléreknek a vízszinttel, ha nincs víz, a talajszinttel való metszésvonalát kell térképezni.

/6/ Pallók és bürük közül csak azokat kell feltüntetni, amelyeknek alapozása van. Ha szélességük térképi 0,5 mm-nél kisebb, akkor ábrázolásuk a tengelyvonalukkal egybeeső egyetlen vonallal történik a kirajzolási minták szerint.

/7/ Vízfolyások elhagyott medrét sikrajzilag csak akkor kell feltüntetni, ha alrészletet vagy önálló földrészletet képez.

/8/ A mesterséges tavakon, víztárolókon átvonuló, más szerv kezelésében álló vízfolyásokat még abban az esetben is fel kell tüntetni, ha a vízfolyás medre a természetben nem állapítható meg. A vízfolyás medrét ilyen esetben régi térképről kell átvenni, vagy a vízfolyás be- és kifolyásánál levő zsilipek megfelelő pontjainak összekötésével előállítani. Az átvonuló vízfolyás medrét a jogi határvonal jelével /szaggatott vonal/ kell kirajzolni.

/9/ Az állandó jellegű közcélú nyílt csatornákat /pl. vízkivételi műveknél a tápláló és elvezető csatornák/ szélességüktől függetlenül a hozzájuk tartozó műtárgyakkal együtt ábrázolni kell figyelembevéve a 2.39./2//2c/-ben foglaltakat is. Rizstelepek csatornái közül azokat kell ábrázolni, amelyek töltésükkel együtt 5 m-nél szélesebbek.

/10/ Az ábrázolandó csatornák a kisajátítási határvonaluk, vagy - a tényleges állapottal összhangban - az illetékes szervek elhatárolása szerint tüntetendők fel.

/11/ Az állandó jellegű árkok közül azokat kell ábrázolni, melyek mélysége legalább 0,5 m és szélessége 1:4000 vagy 1:2000 méretarányu térképezésnél 2 m, 1:1000 méretarányánál 1 m vagy nagyobb. Az ideiglenes jellegű árkokat /lásd 2.39./2//2c/ pontot/ nem kell feltüntetni.

/12/ A földrészlet-elhatároló száraz árkokat /pl. legelő, erdő, temető stb. körül/ csak akkor kell feltüntetni, ha legalább 1 m mélyek.

/13/ Vízfolyások és árkok zsilipjeit és egyéb műtárgyait 1:1000 és 1:2000 méretarányban mérethelyesen kell térképezni. A műtárgy alakját az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen is mérethelyesen de egyszerűsítve /generalizálva/ kell ábrázolni. Alaprajzszerűen nem ábrázolható zsilipet a kirajzolási minták megfelelő jelével kell feltüntetni.

/14/ A duzzasztógátakat legalább térképi 0,5 mm szélességgel kell feltüntetni úgy, hogy a gát tengelyvonala a 0,5 mm-es sáv középvonalában haladjon. A gát anyagát /kő, fa stb./ meg kell írni.

/15/ Csatornák és árkok melletti töltéseket a 2.23./4/ előírásai szerint kell ábrázolni. A 2.28.-ban foglaltak szerint ábrázolandó vezetékek a vízfolyások, árkok stb. felett is feltüntetendők.

- 2.27./16/ Kisebb állóvizeket, mocsarakat a tényleges állapot szerint földrész-
letként, illetve alrészletként kell feltüntetni. 28.
- /17/ Külterületen valamennyi kutat ábrázolni kell, kivéve a tanyákon belüli
nem mélyfurású kutakat. Belterületen és zártkertben csak a közterületen
található, használatban lévő kutakat kell ábrázolni, beleértve a nem
önálló víznyerésű közkutakat is, valamint a föld feletti /nem aknás/
tűzcsapokat. Nyílt kutak /pl. gemeskut/ nyílásának középpontját, zárt
kutak fedőszerkezetének középpontját, a felépítmény nélküli zárt kutak
felszálló csövének közepét kell térképezni. Ha a kut nyílása vagy a
lefedett felülete a térképi jelnél nagyobb, akkor a nyílást, illetve a
lefedett felületet alaprajzszerűen, egyéb esetben a kirajzolás minták
megfelelő jelével kell feltüntetni.
- /18/ A külterületen valamennyi állandó forrást fel kell tüntetni. Az állami
erdőgazdaságok kezelésében lévő területeken a források közül azokat
kell feltüntetni, amelyeket megfelelő pontosságú üzemi térképről át le-
het venni. Belterületen csak a gyógyforrásokat és a foglalt /kiepített/
forrásokat kell ábrázolni. Ki nem épített forrást a víz felszínre töré-
se helyén kell térképezni. A foglalt medence vagy egyéb felépítmény a
térképi méreteitől függően mérethelyesen, illetve a kirajzolás minták
megfelelő jelével ábrázolandó. Közismert forrás nevét fel kell tüntet-
ni.
- /19/ Vízművek emelt kutjait a /17/-ben foglaltak értelemszerű alkalmazásával
kell feltüntetni.
- /20/ A vizesést megírással kell kifejezni, közismert nevét fel kell tüntetni
- /21/ Medencék közül azokat kell ábrázolni, amelyek mezőgazdasági, üzemi és
egyéb szempontból jelentősebbek /pl. uszó- és fürdőmedencék, vízművek
felszíni tároló és tisztító medencéi, hőerőművek hűtő és zagytavai,
szennyviztelepek derítő medencéi stb./.
- /22/ A vizek árkok, szigetek és a főbb vízi létesítmények nevét /hid, zsilip,
gát, töltés, kut, kompátkelő, hajóállomás stb./ fel kell tüntetni.

2.28. Vezetékek, függőpályák

- /1/ Földfeletti közművezetékek nyomvonalát a kisfeszültségű /kommunális és
szolgáltató hálózati/ elektromos vezetékek és a távbeszélő vezetékek kivé-
telével ábrázolni kell. Ha a vezetékek nyomvonala valamely térképi vonal-
lal egybeesik vagy azt 0,5 mm-re megközelíti, akkor a nyomvonalát az
érintett szakaszon nem kell ábrázolni, de az ilyen helyeken is fel kell
tüntetni az ábrázolandó tartóoszlopokat, és a vezetékek helyét jelző nyi-
lakat a meglévő térképi vonalra kell helyezni. A vezetékek nyomvonalát a
vezetékek szélességétől függetlenül egyetlen vonallal kell kirajzolni.
Térképi 1 mm-nél szélesebb vagy egymás mellett haladó több azonos ren-
deltetésű, összességében térképi 1 mm-nél szélesebb vezetéket is egy
vonallal, a középvonallal kell a térképen ábrázolni, de az elektromos
távvezetékek kivételével a vezetékek megszakításában a vezetékek betűjelzése
után be kell írni a vezetékek szélességét. Ha többfajta vezetékek egy nyom-
vonalon halad, azok egyetlen közös vonallal ábrázolandók. Ilyen esetben
a vezetékek fajtáit betűjelét a nyomvonalon egymás után kell megírni,
egymástól vesszővel elválasztva. Ugyanezt az elvet kell alkalmazni a
térképi 0,5 mm vagy annál kisebb távolságban egymás mellett haladó kü-
lönöző fajta vezetékek esetében is. A tartóoszlopok közül a töréspon-
ton levőket, továbbá a falazott ill. a beton alapozásukat kell feltün-
tetni. Ha térképi alapterületük 1 mm² vagy annál nagyobb, akkor méret-
helyesen, ha kisebb, akkor a kirajzolás minták megfelelő jelével kell
kirajzolni. Gőz-, gáz- és olajvezetékek falazott, illetve alapozott
tartói közül csak a nyomvonal töréspontjain levőket kell ábrázolni.
Mérethelyes ábrázolás esetén a több alapozáson álló tartók minden egyes
alapozásának külső sarokpontját kell térképi vonallal összekötni. A
vezetékek nyomvonalának a tengelyvonalból való visszatérő kitéréseit /pl.
hőtagulási kiegyenlítők/ nem kell feltüntetni. 29.
- /2/ A különböző vezetékek rendeltetését a nyomvonaluk megszakításába írt
betűvel, illetve a vezetékre rajzolt jellel kell feltüntetni a kiraj-
zolás minták megfelelő jelével. A betűmegírást térképlaponként lega-
lább egyszer alkalmazni kell.

2.28./3/ Elektromos távvezeték a transzformátor házig, illetve a transzformátoros villanyoszlopig kell feltüntetni. A vezeték tengelyvonalára a kirajzolási minta szerinti kettős nyilakat törésponton, egyébként 6-lo cm-enként kell feltüntetni. Alapozott tartóoszlopok két oldalára lehetőleg mindig kerüljön kettős nyíl. A transzformátoros oszlopot még akkor is ábrázolni kell, ha alapozás nélküli. Több lábon álló pontszerűen ábrázolandó tartóoszlop a lábak geometriai középpontjában térképezendő /a kitámasztó ferde oszlopot nem kell ábrázolni/.

/4/ Elektromos távvezetéknek a biztonsági földeléshez vezető leágazását, valamint a földelés bekerített területét ábrázolni kell.

/5/ Drótkötélpályák, személy- és sífelvonók és egyéb függősinpályák tengelyvonalát a kirajzolási minta szerint kell feltüntetni az indítótól a fogadóállomásig. Falazott vagy betonalapozású tartóoszlopokat az /1/ bek. szerint kell ábrázolni. A pálya rendeltetését a tengelyvonalon meg kell írni /pl. sífelvonó /. Épitményeit /indító-, fogadószögállomások, vezetékhidak, állandó váróhelyiségek stb./ a 2.24. pontban foglaltak szerint fel kell tüntetni rendeltetésüknek szükség szerinti megírásával együtt.

/6/ Földalatti távvezeték felület alatti nyomvonalát / vízvezeték, csapadékvíz, szennyvíz, olaj, gáz, gőz stb./ külterületi és zártkerti földmérés alaptérképen csak akkor kell ábrázolni, ha azokhoz egyuttal jogok / pl. szolgálat / kötődnek, és az üzemeltető szerv a térképezéshez alkalmas munkarészeket rendelkezésre bocsátja. A földalatti elektromos és híradási kábeleket nem kell térképezni.

/7/ A földalatti vezetékek létesítményei közül csak külterületen és zártkertben kell feltüntetni a felszíni aknákat, a töréspontok jelzőtábláját és a szaglócsöveket. A megadott jelnél nem nagyobb térképi alapterületű aknákat az aknafedlapjuk középpontjában, egyéb esetben a tényleges kiterjedésük szerint kell ábrázolni.

/8/ A bányauzemek, ipartelepek, üzemi központok területén az ábrázolandó földfeletti és földalatti vezetékek és szállítóberendezések közül - a drótkötélpályát kivéve - csak az átmenő vezetékeket kell feltüntetni, a többi csak a földrészlet határvonaláig kell térképezni. A földrészlet határán belül nem ábrázolandó vezetékek tartozékait /vezetékhíd, vezetéktámasztások védőhidja, alapozott tartók, aknafedlapok stb./ a transzformátorház kivételével nem kell feltüntetni.

2.29. Aknák, barlangok, pincék, élőfák és egyéb tereptárgyak

/1/ A termeléssel kapcsolatos működő és nem működő függőleges aknák, légaknák bejáratát, illetve felszíni építményeit fel kell tüntetni. Ha a térképi alapterületük 1 mm² vagy annál nagyobb, akkor ábrázolásuk alaprajzszerűen, ha kisebb, akkor jelkulcsszerűen történik. Tárnák, lejtős aknák bejáratát boltívének vetületét, illetve támfalait kell ábrázolni. A jelkulcsi jelet úgy kell elhelyezni, hogy a jel egyes vonalaszakaszai a bejárat vetületével essenek egybe, a körív pedig a vágat irányába mutasson. Az aknák közismert nevét és rendeltetését meg kell írni. Olaj- és gázkutaknál a nyílást kell térképezni. Felszíni alapozásukat akkor kell feltüntetni, ha azok alapterülete a térképi jelüknél nagyobb.

/2/ Közterületről nyíló pincék /jégvermek/ bejáratát a kirajzolási mintának megfelelően ábrázolni kell. Egyéb pincék bejáratát csak akkor kell feltüntetni, ha bejárata nem a tulajdonos földrészletén van. Az ábrázolt pincebejáratot nem kell ellátni sem helyrajzi számmal, sem alrészlet betűvel, sem kapcsolójellel.

/3/ Barlangoknál a bejáratú boltívek és támfalak vetületét kell ábrázolni és megírással kell ellátni.

/4/ A gáz-, olaj-, és egyéb üzemanyagtartályok közül csak a föld felettieket kell feltüntetni. Az üzemanyag rövidítését az alaprajzon belül, elemezhető hely hiányában azon kívül meg kell írni.

- 2.29./5/ A dögkutatót ábrázolni kell; ha a lefedett terület térképi 1 mm^2 vagy annál nagyobb, akkor az ábrázolása alaprajzszerűen történik. .32
- /6/ Polgári rendeltetésű rádió-, valamint televízióállomás antennáját fel kell tüntetni. .32
- /7/ Külterületen és zártkertben valamennyi, a belterületben pedig a közterületen álló emlékmű, szobor, kőkereszt, képoszlop, ha alapterülete térképi 1 mm^2 vagy annál nagyobb, mérethelyesen, egyébként jelkulcszerűen ábrázolandó. A jelentősebb szobrok nevét vagy rendeltetését /pl. kálvária/ meg kell írni. Temetőben levő síremlékeket nem kell ábrázolni. Temetőn kívüli tömegsír, egyedül álló sír, kriptá a kirajzolási minták szerinti jellel tüntetendő fel. .32
- /8/ Épített siló, szélmotor, hidroglóbusz, szélmalom, mész- és faszénégető kemence a kirajzolási minták szerint ábrázolandó. .32
- /9/ Üzemanyagkutató csak közterületen kell feltüntetni a vonatkozó kirajzolási minták szerinti jellel.
- /10/ A határdombon levő, valamint az Országos Műemléki Felügyelőség védelme alatt álló fákat, fasorokat a kirajzolási minták szerint kell ábrázolni. Védett fasor elején és végén, valamint az esetleges töréspontokon levő fákat a tényleges helyükön kell feltüntetni. Állami erdőgazdaság területein levőket csak akkor kell feltüntetni, ha azokat megfelelő pontosságu üzemi térképről át lehet venni.

2.3. Művelési ágak, halastó és művelés alól kivett területek

- /1/ A földrészleteken belül a különböző művelési ágak határvonalát az 5. ban megadott legkisebb területi mérték figyelembevételével a 8.51./3. ban foglalt előírás szerint kell feltüntetni. Az egyes művelési ágak leírását a 27/1972./XII.31./ MÉM számú rendelet /továbbiakban: 27/1972. R./, valamint az azt módosító jogszabályok egységes szerkezetbe foglalt szövegének megfelelően a 2.31.-2.39. pontok tartalmazzák.

2.31. Szántó

- /1/ A 27/1972. R. 34. §-a szerint:
- "/1/ Szántó művelési ágban kell nyilvántartani azt a területet, amely rendszeres szántóföldi művelés alatt áll, tekintet nélkül arra, hogy azt milyen agrotechnikai eljárással hasznosítják, vagy átmenetileg ugarolják, illetve parlagon hagyják. .3
- /2/ Az /1/ bekezdésben foglaltakon túlmenően szántó művelési ágban kell nyilvántartani még:
- a/ a ritkábban telepített, illetve ritkább beállottságu gyümölcsösöket vagy gyümölcsfákkal, illetve szőlővel rendszertelenül borított területeket, amelyeken rendszeres szántóföldi művelést folytatnak;
- b/ a szőlő-, gyümölcsfa- és diszfaiskolák, az évelő-, ipari- és gyógynövények területeit;
- c/ a komlóültetvényeket;
- d/ a külterületen azokat a területeket, amelyeken zöldséget, virágot, dísznövényt termesztenek, valamint a melegágyak és növényházak területét."
- /2/ A szántó művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:
- "a/ Külterületen az állandó jellegű melegágyak, palántanevelő telepek, valamint a növényházak területét - ha azok nem szántó művelési ágon létesültek és területük a szántó művelési ág legkisebb területi mértékét eléri - külön szántó alrészletként kell felvenni". "A szántóföldön létesített növényházak, melegágyak területe alrészletet nem képez.
- b/ A szántó művelési ág fogalmába tartoznak: a vetésforgóban magvetés céljából fűmaggal bevetett területek, a rizstelepek, a spárga-telepek és földieper-ültetvények."

2.32. Gyep

2.321. Azokban a községekben, amelyekben az 1980. évi 16. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 26/1980./XI.9./MÉM számú rendeletben szabályozott földértékelés már megvalósult, a hivatkozott MÉM rendelet 35.§-a szerint:
 "Gyep művelési ágban kell nyilvántartani azokat a füves területeket, amelyek fütermése kaszálással vagy legeltetéssel hasznosítható. Gyep művelési ágban kell nyilvántartani a talajvédő füves területeket, valamint a fásított legelőket is." A térképen és a műszaki munkarészekben "Gyep" megírást kell alkalmazni.

2.322. /1/ A 2.321. hatálya alá tartozó községekben /városokban/ a 27/1972. R.35.§-a szerint "rét művelési ágban kell nyilvántartani azt a füves területet - ideértve a mesterségesen füvesített területeket is -, amelynek fütermését rendszeresen kaszálással hasznosítják, tekintet nélkül arra, hogy esetenként legeltetik." A földmérési alaptérképen és a műszaki munkarészekben "Gyep" megírást kell alkalmazni úgy, hogy alatta zárójelben "R" betűt is fel kell tüntetni.

/2/ A rét művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

- a/ "A...rendszeresen kaszálással hasznosítják" meghatározást úgy kell értelmezni, hogy azokat a gyepterületeket, amelyek fütermését évenként rendszerint egyszer lekaszálják - függetlenül attól, hogy esetenként utólegeltetéssel is hasznosítják - rét művelési ágban kell nyilvántartani.
- b/ A rét művelési ágban nyilvántartott és gyepfelújítás érdekében felszántott /feltört/ területet, ha az újratelepítés a felmérést követő osztálybasorozás...időpontjáig még nem történt meg, a természetbeni állapottal egyezően szántó művelési ágba kell felvenni.
 "A fentiek szerint kell eljárni a szőlő, a gyümölcsös és a legelő felújítása, valamint a szőlő és gyümölcsös telepítésére nem szántó művelési ágon előkészített területek nyilvántartásánál is.
- c/ Nem tekinthető rét művelési ágba tartozónak az a terület, amelynek fütermése a vízviszonyok miatt mezőgazdasági felhasználásra /takarmányozásra/ nem alkalmas. Ilyen a savanyu füves, időszakosan vízzel borított, mély fekvésű, zsombékos terület, amelyet művelés alól kivett területként /mocsár/ kell nyilvántartani."

2.323. /1/ A 2.321. hatálya alá nem tartozó községekben /városokban/ a 27/1972. R.3. §-a szerint "legelő művelési ágban kell nyilvántartani azt a füves területet - ideértve a mesterségesen füvesített területeket is -, amelynek fütermését rendszeresen legeltetéssel hasznosítják, tekintet nélkül arra, hogy esetenként kaszálják. A legelő művelési ágba tartoznak még a rendszeresen legeltetésre használt fásított legelők is." A földmérési alaptérképen és a műszaki munkarészekben "Gyep" megírást kell alkalmazni úgy, hogy alatta zárójelben "L" betűt is fel kell tüntetni.

/2/ A legelő művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

- a/ A....'rendszeresen legeltetéssel hasznosítják' meghatározást úgy kell értelmezni, hogy azokat a gyepterületeket is legelő művelési ágban kell nyilvántartani, amelyeknek fütermését a rendszeres legeltetéssel történő hasznosítás mellett esetenként kaszálás útján is értékesítik.
- b/ Legelő művelési ágban kell nyilvántartani azokat a művelési ág változási engedély alapján mesterségesen füvesített legelőket is, amelyeket a gyep megerősödése érdekében a telepítést követő első két évben esetleg csak kaszálják.
- c/ Fásított legelő az a terület, amelyen a fákat a legelőgazdálkodás érdekében ültették és a terület legeltetése nincs megtiltva.
- d/ Legelő művelési ágban kell nyilvántartani a nagyüzemi táblákban más művelési águ alrészletekbe beékelten /szigetszerűen/ elhelyezkedő, sem kaszálás, sem legeltetés útján gazdaságosan nem hasznosítható legkisebb területi mértékét meghaladó gyepterületeket." A szakaszos legeltetés sávjait és a műszaki berendezéseket /pl. villanypásztorok/ nem kell feltüntetni.

2.324. A 2.321. illetve a 2.322. és a 2.323 ban foglalt művelési ágak alkalmazásáról a földhivatal a felmérést végző szervet a műszaki terv véleményezésekor esetenként tájékoztatja.

2.33. Szőlő

/1/ A 27/1972. R. 36. §-a szerint:

"/1/ Szőlő művelési ágban kell nyilvántartani azt a területet, amelyen a termesztett főnövény szőlő. A szőlő művelési ágba tartoznak a szőlőalanyvessző termesztésére szolgáló szőlőalanytelepek is.

/2/ A szőlőtelepítésre kijelölt területeket a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani."

/2/ A szőlő művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

"Külterületen szőlővel és gyümölcsfával vegyesen betelepített földterületet, ha azon a termesztett főnövény szőlő, szőlő művelési ágban kell nyilvántartani. Főnövénynek kell tekinteni a szőlőt abban az esetben, ha a földrészlet /alrészlet/ területét tulajdonképpen a szőlő foglalja el. Ilyen esetben a gyümölcsfa köztesnövény, és a művelési ág megállapítását nem befolyásolja.

A nem művelt, tökehiányos /parlag/ szőlőterületeket a szőlőtőkék kivágásáig, illetve a terület más művelési ágban történő hasznosításáig, szőlő művelési ágban kell nyilvántartani."

/3/ A nagyüzemi szőlők telepítésének főirányát a kirajzolási minták szerint fel kell tüntetni.

2.34. Kert

/1/ A 2/1977./I.10./ MÉM számú rendelet 6.§-a szerint kert művelési ágban kell nyilvántartani a belterület nagyüzemi művelés alatt álló részén és zártkertben a zöldséggel, virággal vagy disznóvénnyel /fa, cserje, pázsit/ beültetett, valamint a gyümölcsfával /gyümölcsbokorral/, szőlővel, zöldséggel, virággal vagy disznóvénnyel vegyesen hasznosított területet.

/2/ Az /1/-ben foglaltakon túlmenően kert művelési ágban kell nyilvántartani:

- a/ a község belterületének nagyüzemi művelés alatt nem álló részén valamennyi földrészletet, a művelés alól kivett terület kivételével;
- b/ zártkertben 1499 m² kiterjedésig bezárólag azt a területet is, amely egyébként szántónak minősülne;
- c/ azokat a belterületi földrészleteket, amelyek talajadottságaiknál fogva művelhetők, de a művelés elhanyagolása, vagy a művelésbe vonás elmaradása folytán nincsenek művelve.

/3/ A rendelet alkalmazása szempontjából nagyüzemi művelés alatt állónak kell tekinteni a termelősövetkezet, az állami gazdaság és az állami erdőgazdaság által hasznosított, egy hektárt meghaladó földrészletet.

2.35. Gyümölcsös

/1/ A 27/1972. R. 38. §-a szerint:

"/1/ Gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani a tiszta vagy vegyes állományban betelepített területet, amelyen a termesztett főnövény gyümölcsfa, illetőleg gyümölcsbokor. Gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani a legalább két gyümölcsfasorból álló pásztákat, valamint a gyümölcsfaiskolai termelést szolgáló alanytelepeket.

/2/ A gyümölcsös telepítésre kijelölt területeket, a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

/3/ Az egy gyümölcsfasorból álló sorfásítás által elfoglalt területet abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a fasor áll. Ha a fasor művelés alól kivett területen áll, ilyen területként kell nyilvántartani."

35. /2/ A gyümölcsös művelési ág nál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

"a/.....gyümölcsfának, illetve gyümölcsbokornak minősül az alma-, körte-, birs-, naspolya-, cseresznye-, meggy-, szilva-, kajszli-, őszibarack-, mandula-, dió-, gesztenye-, füge- vagy oltott eperfa, ill. a mogyoró-, köszméte-, ribizke-, málna- vagy szederbokor. A felsorolt gyümölcsfákkal, illetve gyümölcsbokrokkal tiszta vagy vegyes állományban betelepített minden földrészletet, amelyen a termesztett főnövénnyel a gyümölcsfa, ill. a gyümölcsbokor, gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani. Főnövénnynek kell tekinteni a gyümölcsfát abban az esetben, ha a földrészlet /alrészlet/ területét tulnyomóan a gyümölcsfák foglalják el.

b/ Zártkerti keskeny földrészleteken előforduló, egy sorból álló gyümölcsfasort - ha ez a terület tulnyomó részét foglalja el és emiatt más növény gazdaságosan nem termesztendő - gyümölcsös művelési ágban kell nyilvántartani.

c/ A 3 m-nél keskenyebb, mindkét oldalán gyümölcsfával beültetett tanyai bejáró ut - az ut figyelem kívül hagyásával - 2 sorból álló pásztának tekintendő. ezért a terület művelési ága gyümölcsös."

/3/ Nagyüzemi kordonos gyümölcsös telepítésének főirányát a kirajzolási minták szerint fel kell tüntetni.

2.36. Nádas

/1/ A 27/1972. R.40. §-a szerint:

"Nádas művelési ágban kell nyilvántartani azt a területet, amelyen ipari, építkezési vagy mezőgazdasági felhasználásra alkalmas nád vagy gyékény terem."

/2/ A nádas művelési ág nál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

"Elsősorban azt kell vizsgálni, hogy a kérdéses területen nád, illetve gyékény kitermelésére alkalmas állományt képez-e vagy csak szórványosan fordul elő. Azokat a mélyfekvésű vizenyős területeket, amelyeken a nád és gyékény csak szórványosan fordul elő és kitermelésre vagy mezőgazdasági felhasználásra önmagában nem ad számottevő mennyiséget, művelés alól kivett területként kell nyilvántartani /mocsár/."

2.37. Erdő

/1/ A 27/1972.R. 41. § -a szerint:

"/1/ Erdő művelési ágban kell nyilvántartani:

a/ az erdő jellegű faállománnyal borított területet;

b/ a faállománnyal átmenetileg nem borított területeket, amelyeken a kitermelt faállományt fel kell újítani, ideértve azokat a területeket is, ahol a talajerő pótlása vagy a talaj gyomtalanítása érdekében - legfeljebb három éven át - erdőfelújítást előkészítő munka folyik;

c/ a faállománnyal körülzárt vagy abba beöblösödő közbenső tisztások, amelyek az árnyékolás vagy egyéb természeti gátló körülmények folytán se be nem erdősíthetők, sem más műveléssel gazdaságosan nem hasznosíthatók;

d/ az erdészeti csemetéktereket, a szaporítóanyag termelését biztosító ültetvényeket, továbbá a faanyagtermelés célját szolgáló gesztenye- és diótelepítéseket;

e/ a legalább négy sor fából álló fasorok, valamint a mező- és hóvédő erdősávok területét;

f/ karácsonyfatelepeket, a fűz vesszőtelepeket, az ipari célokat szolgáló sajmeggytelepeket, a lombnyerés céljára szolgáló epreskerteket továbbá a mezőgazdasági cellulóz-nyárfatelepeket;

g/ a külterületi parkokat, élőfagyűjteményeket /arborétumok/;

h/ az erdészeti nem állandó jellegű üzemi utak és vasutak területét, az erdészeti rakodókat, az erdei nyiladékokat, továbbá az erdő területén áthaladó vezetékek védősávját;

i/ a folyók védőtöltésének víz felőli oldalán /a hullámtérben/ faállománnyal borított területeket;

j/ a víztárolók védelmére, valamint a közcélu csatornák gátjain és azok mentén létesített erdősávot;

k/ a bányaszolgálatommal érintett biztonsági övezetet.

/2/ Az erdőtelepítés céljára mezőgazdasági termelésből kivonásra engedélyezett területeket a telepítésig az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani.

/3/ A legfeljebb három sorból álló fasorok által elfoglalt területet abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a fasor áll. Ha a fasor művelés alól kivett területen áll, ilyen területként kell nyilvántartani."

2.37. /2/ Az erdő művelési ágnál még a következőkre kell figyelemmel lenni a 43800/1973. OFTH sz. Utmutató szerint:

a/ A korábban erdő művelési ágnak nem minősülő, azonban az idők folyamán természetes uton beerdősült területeket, ha azok a legkisebb területi mértéket elérik, erdő művelési ágban kell nyilvántartani.^{39.}

b/ A 27/1972. R. 41. §-ának /1/ bekezdés d/ pontja szerinti erdészeti csemetekertnek minősül az a földrészlet /alrészlet/, amelynek területén az erdőtelepítésre szolgáló csemetéket a kiültetésig /telepítésig/ gondozzák, nevelik.

c/ A 27/1972.R. 41. §-ának /1/ bekezdés e/ pontjában említett hővédő erdősávoknak kell tekinteni és erdő művelési ágba kell felvenni azokat a területeket, amelyek a közlekedési utak, vasutak mentén hófogás céljából létesültek. Ezek a területek a KPM használatában többnyire külön földrészletként vannak nyilvántartva. A hővédő erdősávok, továbbá a 27/1972.R. 41. § -ának /1/ bekezdés e/ pontjában említett mezővédő erdősávok művelési ágának meghatározásánál nem a fasorok száma, hanem azok termértéke határozza meg a külön alrészletkénti nyilvántartást.

d/ A 27/1972.R. 41. § -ának /1/ bekezdés i/ pontjában említett, a folyók védőtöltésének víz felőli oldalán faállománnyal borított területeket - tekintet nélkül a fasorok számára - erdő művelési ágban kell nyilvántartani, ha területük a legkisebb területi mértéket eléri vagy meghaladja.

e/ A 27/1972.R. 41. §-ának /2/ bekezdése alkalmazása során az erdőtelepítésre kijelölt területeket akkor is az eredeti művelési ágban kell nyilvántartani, ha az előkészítő munkákat már elvégezték /pl.: legelőt mélyszántással feltörték, de a telepítést még nem végezték el/.

/3/ Az erdők határvonalán belül az erdészeti nyiladékokat, az erdészeti csemetekerteket és az erdőn áthaladó vezetékek védősávját, a 27/1972 R. 41. § /1/ bek. c/ pontja szerint erdőnek minősülő tisztások közül a jelentősebbeket /a területi szabványt megközelítő nagyságukat/ fel kell tüntetni, és kapcsolójellel az erdőhöz kell kapcsolni. Mind ezeket megfelelő pontosságu üzemi térképről is át lehet venni.

/4/ Erdőn belüli tag- és állományhatárokat nem kell feltüntetni.

/5/ Az erdő esetleges különleges jellegét /pl. véderdő, arborétum, epreskert, szajmeggytelep, csemetekert, nyár, fűz stb./ a művelési ág betűjele alatt zárójelben fel kell tüntetni.

2.38. Halastó

A 26/1980./XI.9./ MÉM számú rendelet 25. § /4/ szerint;
"Halastó az a mesterséges vízfelület, amelyet haltenyésztésre használnak, ide értve a teletető és ivadéknevelő tavakat, valamint ezek tartozékait /pl.: töltés, táp- és lecsapoló csatorna, a kiszolgáló épületek által elfoglalt hely/ is."

2.39. Művelés alól kivett terület

/1/ A 27/1972. R. 42. §-a, illetve a 2/1977./I.10./ MÉM számú rendelet 7. § -a szerint:

"/1/ Művelés alól kivett területként kell nyilvántartani a /2/-/6/ bekezdésekben meghatározott területeket, ha azokon mező- vagy erdőgazdasági művelést nem folytatnak.

/2/ A településekkel kapcsolatban művelés alól kivett területek:

- a/ a beépített és a beépítetlen építési telkek, az egyéb földrésze-
leteken pedig az épületek és építmények által elfoglalt terüle-
tek, valamint az ezekhez tartozó udvarok, továbbá a lakótelepek
közkeresztjei;
- b/ a közparkok, a gyermekjátszóterek és a belterületi előfagyújte-
mények /arborétumok/;
- c/ a gyógyhelyek, az üdülőhelyek és a gyógyfürdők céljára szolgáló -
az egészségügyi miniszter által kijelölt - területek;
- d/ a sporttelepek és az állandó jellegű táborok;
- e/ a vásárterek és a kiállítási területek;
- f/ a temető céljára kijelölt területek;
- g/ az állandó jellegű személtlerakó telepek;
- h/ a feltöltés alatt álló területek.

2.39./1/ /3/A termeléssel és szolgáltatással kapcsolatban művelés alól kivett
területek:

- a/ az üzemek telepei, valamint a hozzájuk tartozó meddőhányók és az
egyéb lerakóhelyek;
- b/ a felszíni művelésű bányák;
- c/ állandó jelleggel tárolásra használt beépítetlen területek;
- d/ a vízművek és hozzájuk tartozó védőterületek;
- e/ a szennyviktisztító telepek;
- f/ az állandó jellegű mező- és erdőgazdasági telephelyek /majorok,
gépjavító állomások stb./;
- g/ a 26/1980./XI.9./ MÉM sz. rendelet hatályon kívül helyezte;
- h/ a dögterek;
- i/ a talaj természeti adottságánál fogva terméketlen területek.

/4/ A közlekedéssel és a hírközléssel kapcsolatban művelés alól kivett
területek:

- a/ az országos közutak, a tanácsai közutak /utcák, járdák, közterek,
egyéb közterületek/, a saját használatu utak, az utakhoz tartozó
mútárgyak és az utak tartozékai által elfoglalt területek, valamint
a 3 méternél szélesebb tanyai bejáró utak;
- b/ a szőlőben, gyümölcsösben a művelés és a szállítás céljait szol-
gáló állandó utak, ha azok szélessége a szőlő, illetőleg a gyü-
mölcsös sortávolságát legalább 3 méterrel meghaladja;
- c/ a közforgalmu, az ipari és gazdasági vasutak, az állandó jellegű
erdei vasutak területe;
- d/ a közforgalmu repülőtereknek a repülés céljára szolgáló területe;
- e/ a kikötők szárazföldi területe;
- f/ a rádió és televízió adótornyok működtetéséhez szükséges terület.

/5/ A vízgazdálkodással kapcsolatban művelés alól kivett terület:

- a/ a folyók, a patakok, az állandó vagy időszakos vízfolyások, a ter-
mészetes tavak, a víztárolók, továbbá azok a mocsarak, amelyekben
ipari, építkezési, illetőleg mezőgazdasági felhasználásra alkalmas
nád vagy gyékény nem terem;
- b/ a szállításra használható vagy a vízművek célját szolgáló csator-
nák, valamint azok tartozékai;
- c/ a belvízlevezető csatornák, az állandó jellegű öntözőcsatornák
/rizstelepek elárasztó és lecsapoló főcsatornái/, valamint az
egyéb árkok;
- d/ a védtöltések vagy egyéb terep feletti vízszintet tartó gátak
/völgyzárógátak, halastóltések stb./, továbbá az ezek építése
során keletkezett anyaggödörök, valamint a védtöltések mindkét ol-
dalan azok a területek, amelyeken vízügyi érdekből mező- vagy er-
dőgazdasági termelést folytatni nem szabad.

/6/ A honvédelemmel és a rendészettel kapcsolatban művelés alól kivett
területek:

- a/ a fegyveres testületek és a rendészeti szervek céljára állandóan
igénybe vett területek;
- b/ azok a területek, amelyeknek gazdasági felhasználását nemzetközi
megállapodás korlátozza;
- c/ azok a területek, amelyeknek gazdasági felhasználását honvédelmi,
illetőleg rendészeti szempontból az illetékes szerv megtiltotta.

/7/ Természetvédelemmel kapcsolatban művelés alól kivett terület: a természetvédelem alatt álló területnek szigoruan védett része". Az ilyen területeket a földmérési alaptérképen és átnézeti térképen "Szigoruan védett terület" megnevezéssel kell jelölni.

2.39. /2/ A művelés alól kivett területekkel kapcsolatban még az alábbiakra kell figyelemmel lenni a 43800/1973.OFTH sz. Utmutató szerint:

/2a/ A településsel kapcsolatban:

"a/...udvar az a terület, amely az épületek között vagy mellett fekszik, azok céljaira szolgál és más művelési ág szerint nincs hasznosítva.

Udvarként kell nyilvántartani még:

- az állandó jellegű épülettel be nem épített udvar céljára szolgáló;
- építés alatt álló, építési anyagokkal vagy felvonulási épülettel elfoglalt;
- épület lebontása után visszamaradt törmelékkel borított területeket.

39./2

b/...építési telek csak abban az esetben művelés alól kivett terület, ha mező- vagy erdőgazdasági művelésre talajadottságánál fogva nem alkalmas.

c/A lakótelep közös parkjai alatt az épülettömbök körül diszitis és egészségvédelmi célból létesített parkokat kell érteni, amelyek kivett területek...

d/A közparkok alatt a belterületen létesített és bárki által használható, egészségügyi céllal vagy a környezet szépségének emelése érdekében létesített - különféle disznövényekkel, fakkal és virágokkal beültetett - területeket kell érteni...

e/Gyógyhelyek, gyógyfürdők és üdülőhelyek esetében nemcsak a beépített területek, hanem az ezekhez tartozó parkok is kivett területek, a mező- vagy erdőgazdasági műveléssel hasznosított területek kivételével..."

/2b/ A termeléssel és szolgáltatással kapcsolatban:

"a/ E csoportba tartoznak az ipari, a bánya-, városgazdálkodási üzemek, az erő- és fűtőművek, a gázgyárak és a hozzájuk tartozó tároló berendezések, a meddőhányók, az egyéb lerakóhelyek, továbbá a raktárak stb. által elfoglalt területek; a villamosenergia-, a gázellátás, a távhőellátás, a távközlés és a termékvezetékek stb. föld feletti létesítményeinek elhelyezésére szolgáló területek....

... Ha a felsorolt létesítményekhez tartozó területek egy részét mező- vagy erdőgazdasági műveléssel hasznosítják, az ilyen területeket a tényleges művelési ág szerint kell nyilvántartani.

b/ A vízművekhez tartozó...védőterületnek azt a részét, amelye mező- vagy erdőgazdasági műveléssel /rét, gyümölcsös, erdő stb./ hasznosítanak, a tényleges állapotnak megfelelő művelési ágban kell nyilvántartani. A... térképen azonban fel kell tüntetni a 'vízmű védőterület' megjelölést...

c/ A majoroktól rendszerint távol épült fertőtlenítő kamrák /zsizsiktelenítők/ a hozzájuk tartozó területekkel együtt akkor is kivett területek, ha nincsenek bekerítve....

d/A nagyüzemi gazdaságok állandó jellegű szérűskertjei területét - minthogy az állatok szalastakarmány- és alomszükségletének elhelyezésére használt tárolóhely nyáron a legkisebb, ősszel a legnagyobb - mindig az ősszel elfoglalt terület nagyságának figyelembevételével kell megállapítani.

e/ A nem állandó jellegű, továbbá az egyénileg gazdálkodók szérűskertjeit - ideértve a háztáji gazdaságokhoz tartozó szérűskerteket is - abban a művelési ágban kell nyilvántartani, amelynek területén a szérű létesült. Ha ez egyértelműen nem állapítható meg, a területet legelő művelési ágba kell felvenni. Az udvar területéhez kapcsolódó állandó jellegű szérűskertet az udvar területével együtt kell nyilvántartani.

f/ A 26/1980./XI.9./ MÉM számú rendelet 25. § /4/ alapján megszűnt.

g/ A dögterek, dögkutak a hozzájuk tartozó területtel együtt akkor is kivett területek, ha nincsenek bekerítve.....

h/ A talaj természeti adottságainál fogva mező- és erdőgazdasági művelésre alkalmatlan területek alatt a kavics- és homokzátonyokat, a kopár, sziklás területeket, kőomlásokat, mocsarakat, víz-állásokat, növényzet nélküli, nem művelhető szikfoltokat, szakadékokat, faültetvény nélküli meredek, vízmosásos területeket kell érteni..."

2.39./2/ /2c/ A vízgazdálkodással kapcsolatban:

"a/ Csatornák és árkok jellegük szerint ideiglenesek vagy állandóak. Ideiglenes jellegűnek kell tekinteni azokat a csatornákat és árkokat, amelyeket legfeljebb egy gazdasági évre létesítenek, majd megszüntetnek. Ilyenek az öntözési idény tartamára létesített árkok, csatornák, az osztóárkok, amelyek közvetlenül az öntözőbarázdákba, vagy öntöző sávokba adagolják a vizet. Az öntözött tábla felszíni vizeit az állandó jellegű gyűjtőcsatornába, az ún. ideiglenes gyűjtőárkok vezetik. Ideiglenes jellegűek a tavaszi hóolvadás, vagy nagyobb esőzések után összegyűlt csapadékvíz levezetésére szolgáló árkok is.
Az ideiglenes jellegű csatornák /árkok/ területét annak a művelési ágának a területében kell elszámolni, amelyen létesültek.

b/ A védőtöltések mellett mindkét oldalon azoknak a területeknek nagyságát, amelyeken vízügyi érdekből mező- vagy erdőgazdasági művelést folytatni nem szabad, a területileg illetékes vízügyi igazgatóság közlése alapján kell megállapítani.

c/ A mező- vagy erdőgazdasági művelés alatt álló területeket a hullámtérben is a tényleges állapotnak megfelelően kell nyilvántartani.

d/mocsarak azok a területek, amelyeket az év nagy részében csekély víz borít, süppedékesek /láp jellegűek/, zsombékosak; növényzetük ipari, illetőleg mezőgazdasági felhasználásra alkalmatlan. A művelés alól kivett területek közé tartoznak vízállás megnevezéssel azok az egész éven át vízzel borított /kisebb-nagyobb kiterjedésű lefolyástalan/ területek is, amelyekben növényzet nem terem."

/2d/ A honvédelemmel és rendszettel kapcsolatban:

"Az ilyen célra igénybe vett területek közül azokat, amelyeken mező- vagy erdőgazdasági művelést folytatnak, a tényleges művelési ág és minőségi osztály szerint, míg a kivett területeknek minősülő egyéb területeket külön rendelkezés alapján kell nyilvántartani.
A honvédelmi, rendészeti célokat szolgáló nem mezőgazdasági rendeltetésű földek valamely művelési ágban történő hasznosítása /mezőgazdasági mellékhasznosítás/ és emiatt valamely művelési ág szerint történő nyilvántartása nem jelenti a terület rendeltetésének megváltozását."

/2e/ A közlekedéssel és hírközléssel kapcsolatban:

"a/ A szőlőben és gyümölcsösben a művelés és szállítás céljait szolgáló állandó jellegű utakat, ha azok szélessége a 3 métert eléri, kivett területként kell nyilvántartani. Állandó jellegű utak azok, amelyeket a gazdaság folyamatosan /évről-évre rendszeresen/ a megművelés céljait szolgáló munkagépek, fogatok és járművek felvonulására, a szállítások és egyéb forgalom lebonyolítására használ.

b/ Szőlőben vagy gyümölcsösben létesített állandó utak szélességének megállapításánál - függetlenül attól, hogy az ut a sorokkal párhuzamosan vagy a sorokra merőleges irányban halad -

- az út két oldalán fél-fél sortávolság elhagyásával fennmaradó területet, ha az a 3 métert eléri, kivett /út/ területként kell kezelni. A sorokra keresztirányban haladó utaknál is a sortávolságot kell alapul venni. Ebben az esetben is a növénytől számított fél-fél sortávolság a betelepített területhez tartozik. .51.

c/ A gyümölcsösök és szőlők közötti utak elbírálásánál a következők szerint kell eljárni: .52.

- 3 méter szélességet elérő, illetve meghaladó állandó utakat, alrészletként kell kezelni;
- a 3 méternél keskenyebb állandó utakat a környező területhez kell kapcsolni.

d/ Ha külterületen az uthoz, vasúthoz tartozó területen gyümölcsöst létesítenek /nem egy gyümölcsfasort/, vagy mezőgazdasági művelést folytatnak, ilyen esetben a tényleges művelési ágat kell megállapítani.

e/ Komlóültetvények közötti utak megállapítása esetén az a-b/ pontokban leírtak értelemszerű alkalmazásával kell eljárni.

f/ A repülőter fűvel borított területét karbantartás céljából időnként kaszálják vagy legeltetik; az ilyen kaszálás nem befolyásolja a repülőternek kivett területként való nyilvántartását."

2.4. A földmérési alaptérképek domborzati tartalmának általános összefoglalása

2.41. A domborzatábrázolás módja

- /1/ A domborzatot szintvonalas ábrázolással és ennek kiegészítéseként a jellemző /kuppon, nyeregpon stb./, továbbá a 2.52.-ben előírt síkrajzi pontoknak magassági megírásával kell feltüntetni.
- /2/ Azokon a területrészekben, amelyek teljes beépítettsége nem teszi lehetővé a szintvonalas ábrázolást, továbbá rizstelepeken, felhagyott zagytavakban kótált pontokkal kell a magasságot ábrázolni. A szintvonalas ábrázolást lehetőleg síkrajzi vonal /földrészlethatár vagy művelési ág határ/ mentén kell abbahagyni.
- /3/ A topográfiai térképről a szintvonalakat felnagyítással kell átvenni. A topográfiai térkép jelkulcsi ábrázolásával vagy megírásával fedett területek domborzatát a környezethez értelemszerűen igazítva kell ábrázolni.

2.42. A domborzatábrázolás tartalma

- /1/ A földmérési alaptérkép domborzatának /magassági ábrázolásának/ tartalmaznia kell
 - a magassági részletpontokat;
 - a domborzati viszonyokat szemléltető szintvonalrajzot vagy kótákat;
 - a jelekkel ábrázolandó domborzati elemeket;
 - a domborzati /magassági/ tartalomhoz kapcsolódó megírásokat.
- /2/ Kereten túl kirajzolt síkrajzi területrészekben a domborzati tartalmat csak akkor kell feltüntetni, ha csatlakozó térképlap nincsen.

2.5. A földmérési alaptérkép domborzati tartalmának részletezése

2.51. Magassági alappontok

- /1/ A negyedrendű magassági alappontok meghatározását - a 11.2./1/-ben megadott hibahatár figyelembevételével - a 312/1960./T.11./ ÁFTH számú utasítás szerint kell végezni.
- /2/ Azokon a területeken, ahol az EOMA harmadrendű hálózata még nem készült el, negyedrendű szintezési alappontokat a 427/1964. ÁFTH sz. utasítás szerint kell számozni azzal az eltéréssel, hogy a megyénkénti vonalszámot hordozó számtag 001-től 999-ig terjedhet. Ahol az EOMA harmadrendű hálózata már elkészült, ott az új negyedrendű magassági alappontok számozása az A.6. szabályzat 2.21. pontja alapján a földhivatalnak a felmérési törzskönyvbe tett bejegyzése szerint történik.

51. /3/ A magassági alappontokat magassági pontjegyzékbe /34. melléklet/ kell foglalni.

/4/ A magassági alappontok magasságát a földmérési alaptérképen nem kell megírni.

2.52. Magassági részletpontok

/1/ A földmérési alaptérképen új felmérésű domborzatábrázolás esetén ábrázolandó magassági részletpontokat a következők szerint három csoportba kell sorolni.

a/ elsőrendű részletpont lehet

- vízszintes alapponthálózat valamennyi állandósított pontja,
- a sikrajzi részletpontok közül azok, melyek magassága 1 cm-en belül állandó /pl. kővel állandósított részletpontok, építmények jól azonosítható pontjai/ és az építmények vízszintes vagy közel vízszintes felületei /küszöb, rakodó, sinkorona stb./ melyek sikrajzi értelemben a terepen néhány dm-en belül azonosíthatók.

b/ másodrendű részletpont lehet minden olyan terepi pont, amelynek magassága dm-en belül állandó és a terepen sikrajzi értelemben néhány dm-en belül azonosítható /pl. burkolt utak, udvarok, töltések és bevágások, kötött talaj vagy ledöngölt, lejárt, mezőgazdaságilag nem művelt, vízhatástól védett felületek ponthelyei/. Ide tartoznak azok a vízszintes alappontok és állandó módon megjelölt vízszintes részletpontok is, amelyek magasságát nem szin-
tezéssel határozták meg.

c/ harmadrendű részletpont lehet az első- és másodrendű részletpontokhoz nem tartozó minden terepi pont, mely a terepet magassági értelemben jellemzi és a terepen megközelítően /néhány méteren belül/ helyzetileg azonosítható /kuppon, nyeregpon, mezőgazdasági művelés alatt álló terepfelszín egyéb pontjai stb./.

/2/ Elsőrendű magassági részletpontokat olyan sűrűségben kell feltüntetni, hogy az 1:1000 és az 1:2000 méretarányú térképekre 10 ha-onként legalább 1 db kerüljön, arányos eloszlásban. A felső és negyedrendű vízszintes alappontok abszolút magasságát síkvidéki terepen minden esetben meg kell határozni és meg kell írni. Az ötödrendű vízszintes alappontok és a felmérés alappontok közül elsősorban a műutak mentén lévők magasságát kell elsőrendű magassági részletpontként meghatározni és feltüntetni. Az abszolút magassági adatukat cm élesen meg kell írni. Ha a kő teteje és a talajszint közötti magasságkülönbség 0,15 m-nél nagyobb, akkor a magasságkülönbség értékét dm élesen meg kell határozni és meg kell írni. Ugyanígy kell eljárni a védődombban vagy halmon lévő pontoknál is.

/3/ A másodrendű magassági részletpontokat olyan sűrűségben kell feltüntetni, hogy belterületi 1:2000 méretarányú térképekre 4-6 cm-enként, 1:1000 méretarányú térképekre 8-10 cm-enként legalább 1 db, a külterületi és zártkerti 1:2000 méretarányú térképekre legalább szelvényenként 15-20 db kerüljön arányos eloszlásban. Az abszolút magassági adatukat dm élesen kell megírni.

A domb- és hegyvidéki területeken az I.-V. rendű vízszintes alappontokat - amennyiben nincsenek magassági illesztőpontnak kijelölve - másodrendű magassági részletpontként kell meghatározni, és magasságukat a pont száma alatt dm élességgel meg kell írni.

/4/ Az 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképeken a harmadrendű magassági részletpontok közül a jellemző tereppontokat /kuppon, mélypon, nyeregpon stb./ szintvonalas magassági ábrázolás esetén is fel kell tüntetni; a többi harmadrendű magassági részletpontot csak belterületen, és csak akkor, ha egy tele tartalmu térképlapra eső első- és másodrendű magassági részletpontok együttes száma kevesebb 70 db-nál. Az 1:2000 méretarányú külterületi és zártkerti térképeken an-nyi harmadrendű magassági részletpontot kell feltüntetni, hogy az I. II. és III. rendű magassági részletpontok száma térképlaponként együttesen legalább 70 db legyen. A harmadrendű magassági részletpontok abszolút magasságát dm élesen kell megírni a 8.41./8/ szerint.

2.53. A szintvonalas ábrázolás tartalmi előírásai

- /1/ Az 1:1000, 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképeken alkalmazandó alapszintköz - a 2.12./4/-ben foglalt kivételtől eltekintve - egységesen 1 m. Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképeken - az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképekkel egyezően - az alapszintköz értéke síkvidéken 1 m, buckás területeken 1 m, illetve 2 m, domb és hegyvidéken 2,5 m, illetve 5 m.
- /2/ Alapszintvonallal ki nem fejezhető domborzati részletidomok /nyereg, pihenő, lejtőátmenet stb./ ábrázolására felező, esetleg negyedelő szintvonalakat kell alkalmazni. Ezeket a szintvonalakat akkor kell alkalmazni, ha az alapszintvonalak, illetve felezőszintvonalak távolsága a térképen mérve meghaladja a 6 cm-t, vagy azoknál az önálló idomoknál, amelyeknél a legnagyobb magasságot vagy mélységet szintvonalal fejezzük ki /pl. kup, lyuk/. A domborzati részletidom kifejezése után, illetve a megfelelő szintvonal távolság /6 cm/ elérésekor a felező ill. negyedelő szintvonalat el kell hagyni.
- /3/ Domborzati segédvonallal kell lezárni általában a szintvonalas ábrázolásnak a jellel ábrázolandó domborzati elemeinél /pl. töltés, bevágás, feltúrt terület stb./ levő határait. Domborzati segédvonallal kell kifejezni az állóvizeknek a /4/-ben részletezett mederviszonyait is. Épületek rajzán - kivéve az 1:4000 méretarányt - szintvonal helyett rövid szaggatott vonalat kell alkalmazni, a kirajzolási minták szerint.
- /4/ Állóvizeknél /természetes és mesterséges tavaknál/ a meder magassági /mélységi/ viszonyait az alábbiak szerint kell ábrázolni:
 - a/ ha a mederviszonyokra vonatkozó adatok nem szerezhethők be, akkor a medervonalon belül semmiféle magassági /mélységi/ adatot nem kell ábrázolni;
 - b/ ha ismertek /vizügyi szervektől beszerezhetők/ a víz mélységi adatai /pl. Balaton, Velencei tó/, akkor medervonalakon belül domborzati segédvonallal kifejezett mélységvonalakat /izobatokat/ kell alkalmazni a relatív mélységadat feltüntetésével;
 - c/ ha ismert a meder domborzata és az alapszint feletti magassága is /pl. mesterséges tó, ahol az elárasztás előtt készült szintvonalas térkép/, akkor a medervonalon belül domborzati segédvonallal kell ábrázolni az eredeti szintvonalrajzot a szintvonalértékek megírásával. A felmérő szerv a mederábrázolást a földhivataltól adatszolgáltatásként kapott munkarészek alapján ellenőrzés nélkül dolgozza be.
- /5/ Folyóvizek partvonalán belül a meder magassági /mélységi/ viszonyait nem kell ábrázolni.
- /6/ Az ábrázolt árkok mélységi adatait relatív magassági adattal kell megadni. A vonatkozási ponthelyet az árok közepében kell feltüntetni,

2.54. A kótált pontokkal történő magassági ábrázolás tartalmi előírásai

- /1/ Amennyiben kótált pontokkal történik a magasságábrázolás, a 2.52./2/ és /3/ szerint feltüntetendő első- és másodrendű részletpontokon kívül a magassági részletpontokat olyan sűrűségben kell feltüntetni, hogy hektáronként összesen - lehetőleg egyenletes elosztásban - 1:1000 méretarányban 5-7 db, 1:2000 méretarányban 2-3 db megírt magassági adat legyen a térképen.
- /2/ Mind a szintvonalas, mind a kótás magassági ábrázolás esetén az egyébként feltüntetendő magassági részletpontokon kívül a közutak és utcák tengelyvonalának a jellemző vízszintes és magassági törésein, az utca/vasut/ keresztezésnél, vagy utca betorkollásnál magasságot kell feltüntetni. Egymástól mért legkisebb távolságuk a térképen 2 cm-nél kisebb általában ne legyen. 1:1000 méretarányban a leginkább jellemző tengelypontok keresztszelvényében a lefolyók, árkok és gyalogjárók magasságát is meg kell írni.
- /3/ A relatív magasságot /mélységet/ hosszan elnyúló domborzati elem esetében több helyen is - általában térképi 10-15 cm-enként - meg kell írni. A megírásnál a 2.55./2/-ben előírtakat is figyelembe kell venni. A relatív magassági /mélységi/ adatot előjel nélkül, dm élesen kell megadni

2.55. Jellel ábrázolandó domborzati elemek

/1/ Jellel kell ábrázolni mindazokat a természetes vagy mesterséges eredetű domborzati elemeket, amelyek:

- a természetben jól felismerhetők /azonosíthatók/, de formájuk színtvonalakkal tökéletesen nem fejezhető ki /pl. horpadás /;
- a terepfelszín folyamatosságát meredek oldalátmenettel megszakítják /tereplépcsők, töltések stb./;
- formájuk és kiterjedésük változó /szakadások, külszíni fejtések stb./;
- eredetét kívánjuk kifejezni /pl. suvadás /..

/2/ Tereplépcső, terasz, szakadás:

Csak azokat kell ábrázolni, amelyek hossza meghaladja a térképi 1 cm-t, egyúttal a maximális relatív magasságkülönbsége eléri a 0,5 m-t. 1 m-nél nagyobb maximális relatív magasságkülönbség esetén a térképi hosszúságuktól függetlenül fel kell őket tüntetni. A maximális relatív magasságkülönbség helyét és értékét akkor kell feltüntetni, ha az a színtvonalak eltolódásából nem olvasható ki. A relatív magasságot általában a legnagyobb magasságkülönbségnél kell megadni, hosszabb tereplépcsőnél több helyen.

/3/ Horpadás:

Olyan természetes vagy mesterséges eredetű lejtők, melyeknek nincs élesen, egyértelműen látható, meghatározható koronavonaluk, de a környezeti általános lejtési viszonyaitól eltérnek. Ide tartozik a füves oldali természetes horpadás, a morotva, halovány stb.

/4/ Metsződések:

Vizmosásként nem ábrázolható élestialpu teknő.

/5/ Vizmosás /horhos/:

Attól függően, hogy a térképi szélessége 1 mm-nél kisebb, 2 mm-nél nem nagyobb, illetve 2 mm-nél nagyobb, a kirajzolás minták három változatának egyike szerint kell ábrázolni.

/6/ Viznyelő, karsztlyuk /dolina, töbör/:

A térképi 10 mm²-nél kisebbeket a mélységük feltüntetésével a kirajzolás minták szerinti jellel kell ábrázolni. A térképi 10 mm²-nél nagyobbakat színtvonallal kell kifejezni.

/7/ Suvadás /csuszamlás/:

A lejtők azon szakasza, ahol a felső rétegek a lejtő mentén lecsuszak. Ha a felső részén leszakadt fal van, azt a tereplépcső jelével kell ábrázolni. A suvadás területét domborzati segédvonallal kell körülhatárolni.

/8/ Omladék:

A homok- és földomladékot, továbbá a kő- és kavicsomladékot a kirajzolás minták szerint, tagoltságuk és körvonalaik alapján kell ábrázolni. Ha a felső részén leszakadt fal van, azt a tereplépcső jelével kell ábrázolni. A homokomladék jelével kell kifejezni a futóhomokos, meg nem kötött homokformák /parabolabuckák, szélbarázdák stb./ meredek, mozgásban lévő oldalait is.

/9/ Sziklaszakadék, sziklafal:

Ide tartoznak az általános lepusztulás következtében létrejött, meredek, közel függőleges sziklás szakadékok. A sziklafal relatív magasságát helyenként meg kell adni.

/10/ Védtöltés /árvízvédelmi töltés, csatorna töltése, zágytó töltése stb./:

A sikrajzilag nem ábrázolt töltéskoronát egyvonalasan kell feltüntetni. A töltéspadkát akkor kell ábrázolni, ha térképi szélessége legalább 0,5 mm. A töltés relatív magasságát helyenként meg kell adni.

/11/ Töltés, bevágás uton, közuton, vasuton:

Azokat kell ábrázolni, amelyek térképi hossza meghaladja az

1:1000 méretarányban a 4 cm-t, egyéb méretarányban a 2 cm-t, és egyben maximális relatív magasságkülönbségük a természetben a 0,5 m-t eléri. 1 m-nél nagyobb maximális relatív magasságkülönbség esetén a térképi hosszúságuktól függetlenül feltüntetendők. A töltés magasságát, illetve a bevágás mélységét az ut, illetve a vasút tengelyvonalában feltüntetett relatív magassági adatokkal kell kifejezni.

2.55. /12/ Magasvezetésű csatorna, függőpatak:
Olyan csatornák, patakok, malomárkok stb., amelyeknek fenékvonala az átlagos terepszint felett van a kirajzolási minták szerint tüntetendők fel. A fogazás kirajzolására vonatkozóan a tereplépcsőre előírtakat kell alkalmazni. A töltésnek az átlagos terepszint feletti magasságát a töltés tetején helyenként relatív magassági adat megírásával fel kell tüntetni.

/13/ Elmosódott töltésformájú parti lerakódás:

Ide tartoznak

- a vízfolyások partmenti ártéri lerakódásai /parti dűnék/, amelyeknek megközelítőleg elmosódott töltésformájuk van;
- a folyók, patakok, csatornák medrének mélyítése alkalmából a parton felhalmozott, nem határozott töltésformájú földhányások.

Csak akkor ábrázolandók, ha átlagos magasságuk legalább 0,5 m és térképi hosszuk legalább 2 cm. A relatív magassági adatokat helyenként meg kell írni, de a relatív magasságkülönbség helyét nem kell feltüntetni.

/14/ Vizzel nem érintkező szakadó part:

Olyan szakadékos part, amellyel a vízszegély középvízállásnál nem érintkezik. A szakadék relatív mélységét a parti sáv és a szakadéklába érintkezési vonalától a szakadék felső peremvonaláig kell számítani, és helyenként meg kell írni.

/15/ Külszíni fejtés, anyaggyödör:

Felhagyott fejtési területen lévő egyes lépcsőket - a térképi ábrázolhatóság keretén belül - valóságos kiterjedésüknek megfelelően, illetve generalizálva a tereplépcső jelével kell kifejezni. A relatív magassági /mélységi/ adat helyét és értékét legalább egyszer fel kell tüntetni. A nagy kiterjedésű külszíni fejtések területén a jellemzőbb kiemelkedéseket és bemélyedéseket a megfelelő jellel ábrázolni kell. Művelés alatt álló területen a fejtés szélső peremét kell ábrázolni, azon belül magyarázó megírást kell alkalmazni. Az elhordásra váró kitermelt anyaghalmozatok nem kell ábrázolni.

2.56. A topográfiai térkép néhány - a domborzatátszerkesztéshez felhasználható - adatának értelmezése

/1/ A relatív magassági adatokat az alábbiak szerint kell értelmezni:

- 1 m-nél alacsonyabb rézsű, támfal, töltés, bevágás magassági adata nincs feltüntetve, 1-3 m magasságkülönbség 0,1 m pontossággal, 3-5 m magasságkülönbség 0,5 m pontossággal, 5 m feletti magasságkülönbség 1 m pontossággal van feltüntetve.
- Az önálló töltés mellett kötőjellel összekapcsolt két számmegírás első számtagja a töltés relatív magassági adata, a második a korona szélessége /pl. "2,6-3" megírás esetén a töltés relatív magassága 2,6 m/.

/2/ A vízmosások /horhosok/ tört alakban megírt adatában a tört számlálója a vízmosás szélességét, a nevező a mélységét jelenti. Ennek figyelembevételével a vízmosásokat a földmérési alaptérképen a következő módon kell ábrázolni:

- a 3 m-nél keskenyebb /egyvonalas/ vízmosásokat a kirajzolási minták 12.09/a. sorszámú ábrája szerint,
- a 3-6 m szélességig terjedő /kétvonalas/ vízmosásokat megírt szélességi adatuk figyelembevételével, mérethelyesen, de a méret megírása nélkül a kirajzolási minták 12.09/b. sorszámú ábrája szerint,
- a 6 m-nél szélesebb /mérethelyesen ábrázolt/ vízmosásokat a térképi kiterjedésüknek megfelelően a 12.09/c. sorszámú ábra szerint.

3. AZ ÁTNÉZETI TÉRKÉPEK TARTALMA

3.1. Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térkép tartalma

3.1.1. Általános szempontok

- /1/ A külterületi átnézeti térképnek tartalmaznia kell a község /város, megyei város/ egész területét.
- /2/ Az átnézeti térkép domborzatábrázolást nem tartalmaz.
- /3/ A külterületi részen a sikrajzi vonalas tartalomnak a 3.12. pontban felsoroltak figyelembevételével meg kell egyeznie az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérkép tartalmával.
- /4/ Az átnézeti térképen az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképek keretvonalának sarokpontjait örkeresztként kell ábrázolni. Az örkeresztkeknél az 1:4000 méretarányú térképek országos szelvényszámát és községi sorszámát fel kell tüntetni /49. melléklet/.

3.1.2. Külterület

3.1.2.1. Alappontok, határok, földrészletek, alrészletek

- /1/ Az alappontok közül csak a felső- negyed- és ötödrendű vízszintes, továbbá az I.-III. rendű magassági alappontokat, az állandósított részletpontok közül csak a községi határjeleket kell feltüntetni.
- /2/ A község határvonalán belül fel kell tüntetni a belterület/ek/, a zártkert/ek/ és a külterületi földrészletek határvonalát.
- /3/ Az alrészletek határvonalát a földmérési alaptérképpel egyezően, a művelési ág és az alrészlet betűjelének megírásával ábrázolni kell.
- /4/ Nem kell felüntetni
 - a IV.rendű magassági alappontokat,
 - az egyéni tömbökben lévő földrészletek közötti határvonalat,
 - az egyéni tömbökben lévő földrészletben és a tanyáknál a művelési ágot,
 - a védett területek és a bányatelek határvonalát.

3.1.2.2. Épületek, falak

- /1/ Az épületek közül ábrázolni kell a térképi 4 mm^2 -nél nagyobb alapterületűeket. Alapterületükre való tekintet nélkül ábrázolandó a templom és kápolna, a transzformátorház, az őrház /utórház, gátórház, vasuti őrház, halórház stb./, menedékház, erdészlak és esetenként néhány jellemző és tájékozódásra alkalmas épület, szükség szerint pontszerű ábrázolással.
- /2/ Az oszlopon nyugvó ábrázolandó épületeket és nyitott oldalu épületeket megkülönböztető jellel ellátni nem kell.
- /3/ Az ábrázolandó épületek tartozékait /terasz, rakodó, lépcső, kémény, szállítópálya stb./ és a falsík kiugrásait nem kell ábrázolni, az épületet nem kell kapcsolójellel ellátni.
- /4/ Műemlék-jegyzékbe felvett történelmi romokat a kirajzolási minta szerinti jellel kell ábrázolni. Az ábrázolásban a torzítás /nagyítás/ megengedett.
- /5/ Falakat, támfalakat nem kell ábrázolni.

3.1.2.3. Egyéb tereptárgyak

- /1/ Az utakkal, vasutakkal, vizekkel és vezetékekkel kapcsolatban nem kell feltüntetni azokat a tereptárgyakat, amelyekre a kirajzolási mintákban az 1:10 000 méretarányú térképi jel nem szerepel.

- 3.123. /2/ Ha vonalas és egyéb létesítmények elhatárolóvonalai 0,3 mm-nél közelebb kerülnek egymáshoz, torzítást, ill. összevonást kell alkalmazni. 3.3.

3.13. Belterület, külterületi lakotthely és zártkert

- /1/ A belterületen csak a külterületi részen is ábrázolandó alappontokat, az átmenő forgalmu utak, továbbá a közforgalmu vasut, és az átfolyó vizek határvonalát kell feltüntetni.
- /2/ A zártkert határvonalán belül csak a külterületen is ábrázolandó alappontokat és az ut- és folyóvíz hálózatot kell feltüntetni.

3.2. A nagyobb méretarányban térképezett külterületek és zártkertek ábrázolása az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen

- /1/ Mindazon esetekben, amikor a külterületi /zártkerti/ földmérési alaptérkép 1:4000-nél nagyobb méretarányban készül, ennek sikrajzát az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen fel kell tüntetni.
- /2/ Az ábrázolás a nagyobb méretarányu térkép kicsinyítésével /fényképi stb./, majd az 1:4000-es földmérési alaptérképen való kirajzolással történik. Amennyiben a papiranyagon lévő 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképről transzparens másolat készül, a nagyobb méretarányban térképezett területek átnézeti térképét csak a transzparens másolaton kell elkészíteni.
- /3/ Ábrázolni kell az I.-V.rendű vízszintes és az I.-IV.rendű magassági alappontokat. Ipartelepeken, üzemeken belül csak az országos alaphálózat felső- és negyedrendű pontjait kell ábrázolni. Fel kell tüntetni - a /4/-ben foglaltak figyelembevételével - a művelési ágakat.
- /4/ Zártkertekben az alrészletet képező művelési ágak közül csak azokat, az összefüggő nagyobb művelési ágakat kell ábrázolni, amelyek együttes területe eléri a külterületen előírt legkisebb területi szabványt.
- /5/ Sűrű földrészletek esetén a helyrajzi számot rövidítve is fel lehet tüntetni, az egyértelműséget azonban biztosítani kell. Az alrészletek betűjelét feltüntetni nem kell.
- /6/ A térképi tartalomnak a térképen mért legfeljebb 0,3 mm-es ki- vagy beugrásait el kell hagyni. Ha ilyen elemek ismétlődnek, összevonást kell alkalmazni. Amennyiben az épület határa 0,3 mm-nél közelebb van a birtokhatárhoz, a közös szakaszon csak a birtokhatár vonalát kell kirajzolni.

3.3. A belterület ábrázolása az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen

- /1/ Az 1:4000 méretarányu földmérési alaptérképen az 1:1000 vagy 1:2000 méretarányban térképezett belterületeket is ábrázolni kell.
- /2/ A belterület ábrázolására a 3.2. fejezet előírásai értelemszerűen érvényesek azzal az eltéréssel, hogy a művelési ágakat a földmérési alaptérképpel egyezően kell feltüntetni. Ezeket kívül figyelembe kell venni még a következőket.
- /3/ A kerítések közül csak azokat kell ábrázolni, amelyek hossza az 1:4000 méretarányu térképen eléri a 10 mm-t. A megszakításokat csak akkor kell feltüntetni, ha hosszuk eléri a 2 mm-t.
- /4/ Csak azt a támfalat kell ábrázolni, amelynek hossza a térképen eléri a 4 mm-t.
- /5/ Az épületek és építmények feltüntetésénél az alábbiakra kell figyelemmel lenni:
 - rakodót akkor kell feltüntetni, ha a térképen mért szélessége legalább 0,6 mm;
 - lépcsőt akkor kell ábrázolni, ha hossza a pihenőkkel együtt legalább 4 mm és szélessége 1 mm;
 - az épületek közül csak a jelentősebb közintézmények rendeltetését kell megírni.

3.3./6/ A 2 m-nél keskenyebb patakot a térképen 0,4 mm szélességgel kell kirajzolni.

/7/ A közművezetékek közül csak a belterületi határvonalon áthaladó távvezetéseket kell ábrázolni. A belterületbe belépő, de onnan tovább nem haladó távvezetéseket a belterületi első fogadóállomásig /transzformátor, szivattyúház, elosztóállomás stb./ kell kirajzolni.

/8/ Nem kell feltüntetni:

- az épületekkel kapcsolatban a teraszt, az alagsorok, pincék fényaknáját, a 2.24./20/-ban leírt lefedett területeket, a tartóoszlopokat és pilléreket, a folyamatosan egybeépített különböző rendeltetésű épületek elválasztó vonalát, a terepszintre levetített külső, falsíkoknál a belső falsíkot, továbbá az átnézeti térképen mért 1 mm²-nél kisebb, magában álló gazdasági épületeket, valamint tulzsufolt helyen egyéb jelentéktelen gazdasági épületet;
- a közutakon, utakon, utcákban és köztereken a járműforgalmi sávot, ill. a burkolatszélt, a terelő- és járdaszíveteket, a járdaburkolatot, a szegélyárkokat és az átereszeket;
- a kutakat;
- a kapcsolójeleket /kivéve az értelemzavaró eseteket/.

4. A KÖZSÉG, A BELTERÜLET ÉS A ZÁRTKERT ELHATÁROLÁSA

4.1. A község /város, városi kerület/ elhatárolása

4.11. Általános előírások

- /1/ Községhatárként kell kezelni - az ingatlannyilvántartás érvénybelépése után végzett felméréseknél - a község, nagyközség, város, megyei város és főváros, valamint a megyei városi kerület és fővárosi kerület /továbbiakban: község/ igazgatási területének /a továbbiakban: igazgatási egység/ azon elhatároló vonalát, amelyet a földmérési alaptérkép feltüntet.
- /2/ A községhatárvonal valamennyi jellemző töréspontját állandósítani kell. Állandósítani kell ezen kívül a hosszú egyenes szakaszokat, mintegy 40 m-enként; továbbá, ahol a határvonal utat, vasutat, árkot, csatornát, vízfolyást /folyót, patakot/, illetve tópartot metsz, a létesítmény mindkét oldalán lévő metszéspontokat. Nem kell állandósítani ahol a töréspontok sűrűn /20 m-en belül/ következnek egymás után a nem jellemző töréspontokat, valamint a meg nem közelíthető töréspontok /vízfolyás, mocsaras hely, szakadék stb./ helyét, végül azokat, amelyeknek fennmaradása nem látszik biztosítottnak és az elméleti pontokat.
- /3/ Az állandósítást 15x15x60 cm méretű, háromszög vagy négyszög keresztmetszetű, keresztjellel ellátott, fagyálló termés-, illetve vasbetonkővel kell végezni. Amennyiben a határpont egyben vízszintes alappont is, helyreállítás esetén rendűségének megfelelően kell állandósítani. Építményeken levő és belterület határpontokkal azonos községhatárpontokat a földrészletelhatárolásban szokásos egyéb módon /csap stb./ is meg lehet jelölni. A hármashatárpontok állandósítását is ezen pontban foglaltak szerint kell végezni. Amennyiben a hármashatárpont fennmaradása másként nem látszik biztosítottnak, az állandósítást 0,5-1 m magas, 1 m sugarú határdombba helyezett kővel kell végrehajtani.
- /4/ Az eredeti helyen maradt, előírt vagy eltérő nagyságú kővel állandósított határpontokat nem kell új kővel kicserélni. Az elmozdult követ helyre kell állítani. A karbantartás és az állandósítás megtörténtét a felmérő szervnek a felmérési törzskönyvbe be kell vezetnie.
- /5/ A határpontok sorszámát és betűjelét át kell venni. Előző számozási módtól eltérni akkor szabad, ha azt gépi feldolgozás szükségessé teszi, azonban a földmérési alaptérképen ebben az esetben is az eredeti pontszámokat kell felírni.

4.12. A határvonal egyeztetése új felmérésnél és térképátalakításnál

- /1/ A földmérési alaptérkép nyilvántartási példányán /a továbbiakban "nyilvántartási térkép"/ feltüntetett határvonalat a természetbeni állapottal egyeztetni kell. Az egyeztetés a felmérő szerv feladata. Ezt - figyelemmel a határjelek jellegére és azonosíthatóságára - a következők szerint kell végezni.
- /2/ Amennyiben a határpont(ok)
 - állandósítása pontszerű /kő, vb. oszlop/, akkor szemrevételezéssel - ahol a lehetőség adott, ott ellenőrző méréssel - azok azonosságáról meg kell győződni;
 - megjelölése nem pontszerű /pl. kő nélküli határdomb/, de a természetben egyértelműen felismerhető, akkor az előző fordulatban ismertetett ellenőrzés végrehajtása után azt a nyilvántartott állapottal egyezőnek kell elfogadni, és a pont legvalószínűbb helyét a 4.11./2/ figyelembevételével kell állandósítani; a továbbiakban a pontot újból be kell mérni;
 - nem azonosítható, de a határvonalat jelentő létesítmény megfelelő vonalának helyzete - a 11.7. b/-ben a határvonal helyzetére megadott értéken belül - azonosítható, úgy a határvonalat a nyilvántartott állapottal egyezőnek kell tekinteni, és a határpontok előírt sűrűségű elhelyezéséről, valamint állandósításáról az 4.11./2/ szerint gondoskodni kell;

- ha a határvonalat képező létesítmény az előző fordulatban szereplő módon a természetben nem azonosítható, vagy a felmérő szerv határvonal-módosítást tart célszerűnek, úgy erről az ÁFTSz 5. § /8/ alapján a megyei földhivatalt tájékoztatnia kell. A felmérő szerv írásbeli megkeresésére a felmérési törzskönyvbe történő bejegyzéssel a földhivatal 60 napon belül nyilatkozni tartozik, hogy a kérdéses határszakaszon határvonal módosításra, vagy az eredeti határvonal visszaállítására kerül-e sor.

4.13. Az államigazgatási határvonal módosítása

/1/ Az államigazgatási határvonal módosítása lehet

- a/ térképezési határkiigazítás,
- b/ területrész-átcsatolás.

/2/ Az ÁFTSz. 6. §-a értelmében nem kell államigazgatási területrész-átcsatolási eljárást kezdeményezni, illetve térképezési határkiigazítás végzendő, ha a község határvonala

- a/ természetes terepalakulat /folyó, patak, vizmosás stb./ középvonala és ez természeti folyamat miatt megváltozott;
- b/ a természetes terepalakulat vagy mesterséges létesítmény /folyó, patak, csatorna, árok, ut stb./ középvonalán vagy szélső vonalán halad és a terepalakulat /a létesítmény/ nyomvonalát, illetve a községhatárvonalát jelentő szélső vonalát mesterséges beavatkozással megváltoztatták /mederszabályozás, csatornaszélesítés, utkorrekció stb./;
- c/ kisajátított földrészlet határvonala és azt újabb kisajátítással, vagy más módon megváltoztatták;
- d/ nyomvonalas mesterséges létesítmény /ut, csatorna stb./ középvonalán halad és a községhatárok kialakításáról szóló elvek érvényesítése érdekében ezt a határvonalat át kell helyezni egyik vagy másik oldalára;
- e/ összefüggően használt területet metsz át és a határvonalat a terület szélső vonalára kell helyezni.

/3/ Az ÁFTSz 6. § /2/ előírásának megfelelően a 4.13./2/-ben felsoroltak térképi rögzítését - a b/, c/ és e/ pontok esetében, ha az nem jár határszakaszonként összesen 5 ha-nál nagyobb területváltozással - térképezési határkiigazításnak kell tekinteni. Erről az érdekelt községi, nagyközségi tanács vb. szakigazgatási szerve, illetőleg a városi, megyei városi, fővárosi tanács vb. szervezési feladatokat ellátó szakigazgatási szerve véleményének figyelembevételével a fővárosi, ill. megyei földhivatal hoz határozatot. A fővárosi, megyei határvonal térképezési határkiigazításáról - az illetékes fővárosi, megyei tanács vb. szervezési feladatokat ellátó szakigazgatási szerve véleményének figyelembevételével - az a megyei földhivatal hoz határozatot, amelynek területe csökken, illetve az EOTR-beni új felmérése, ill. térképátalakítás előbb kezdődött meg. Az érdekelt másik megyei földhivatal erre a határozatra való hivatkozással rendeli el a térképek kiigazítását. A megyei földhivatal határozatát meg kell küldeni a megyei tanács vb. szervezési feladatokat ellátó szakigazgatási szervének, az érdekelt községi tanácsok vb. szakigazgatási szervének és az ingatlannyilvántartásban való átvezetés céljából az érintett járási földhivatalnak.

/4/ A /2/ d/-ben foglalt elv érvényesítéseként a határrészletet alkotó utak, csatornák vagy vasutak ilyen jellegét - a határrészlet tengelyé-

re merőlegesen, közelítően két egyenlő részre történő osztással - meg kell szüntetni. A régi határrészlet egyik fele teljes egészében az egyik, a másik fele a másik igazgatási egységhez csatolandó. A döntés meghozatalába a határrészleteket kezelő szervet /szerveket/ is be kell vonni.

- 4.13. /5/ Az ÁFTSz 6.§ /3/ bekezdése értelmében a 4.13./2/ és /3/ előírásait kell alkalmazni akkor is, ha utólag/pl. a térképezés során/ állapítják meg, hogy a határvonal megváltozott, de - annak mértékére tekintettel - államigazgatási területrészt-átcsatolási eljárást kezdeményezni nem kell.
- /6/ Amennyiben területrészt-átcsatolást célszerű végrehajtani, erre a földhivatal - részletes indoklással - az illetékes községi szakigazgatási szervnek javaslatot tesz. A területrészt-átcsatolást államigazgatási eljárás során hozott határozat mondja ki. A területrészt-átcsatolási eljárást a 11/1971./III.31./ Korm.sz. rendelet alapján kiadott 4/1973./TK.29./ MTTH sz. utasítás szabályozza. Ha az államigazgatási határozat a felterjesztett javaslatot nem hagyja jóvá, vagy attól eltérő, az érintett határszakaszon a munkarészeket módosítani kell.
- /7/ Területrészt-átcsatolás esetén az új határvonal lehetőség szerint
- a/ utak, csatornák, vagy vasutvonalak valamelyik szélén, folyók tavak patakok eszmei középvonalában haladjon;
 - b/ minél kevesebb töréspontot tartalmazzon;
 - c/ ne szeljen át földrészleteket, hanem azok teljes területét csatolja át az egyik, vagy a másik községhez, kivéve az utakat, csatornákat, vasutakat;
 - d/ ne ossza szét az igazgatási egység területét úgy, hogy attól különálló területrészt keletkezzék.
- /8/ Ha új határjelet kell elhelyezni, akkor a régi számozást nem kell megváltoztatni, hanem az új határjeleket a legközelebbi kisebb számú régi határjel számának számokkal való alaoosztásával kell megjelölni, például 4,4/1, 4/2....5. Ha az új határvonal egy régi határjelet nem érint, annak számát ki kell hagyni, például 6, 6/1, 6/2...8. Ha az új határjelek hármashatárpont után következnek, azokat 0/1, 0/2...jelzéssel kell ellátni. Amennyiben a változott helyzetű határjelek száma jelentős, a megyei földhivatal engedélyével a határszakasz átszámozható.
- /9/ Tömbös felmérés esetén a községeknek felmérési tömbhatárt képező határvonalát érintő térképezési határkiigazítási határozat meghozatalához, illetve a felmérési tömb valamennyi - konturon levő és azon belül jelentkező - a területrészt-átcsatolási eljárás kezdeményezéséhez szükséges munkarészeket - a változással érintett földrészletek változási vázrajzát és a területváltozást elszámoló területkimutatást - a felmérő szerv készíti el, és bocsátja a földhivatal rendelkezésére. A munkarészek átadásának időpontját úgy kell meghatározni, hogy az a földhivatali, illetve a tanácsai határozat meghozatalát, és a szomszédos községek nyilvántartási szelvényeire történő térképezést /a felmérést végző szerv feladata/ az állami átvételre való szállítás időpontjáig lehetővé tegye, illetve biztosítsa.
- /10/ A felmérési tömbön belül jelentkező térképezési határkiigazítás határozatba foglalásához szükséges munkarészeket /változási vázrajzot és területelszámolást/ a földhivatal készíti el. Az ezek alapján hozott határozatot szintén az állami átvételre való szállításig kell a földhivatalnak kiadnia. A határkiigazítási munkarészeket külön megrendelésre a felmérést végző szerv is elkészítheti.
- /11/ A határvonalváltozásokkal kapcsolatos változási vázrajzot, területszámítást és területkimutatást a 39/a. és 43. mellékletek szerint kell elkészíteni.

4.2. A belterület elhatárolása

4.2.1. Általános előírások

- /1/ Belterületi határvonalaként kell kezelni annak a területnek elhatároló vonalát, amelyet az illetékes szerv belterületként kijelölt.

- 4.21. /2/ A földhivatal köteles ellenőrizni, hogy a belterületet megállapító határozatban - az építésügyi és városfejlesztési miniszter 3/1980. /Ép.Ért.7./ ÉVM számú utasításának 4. §-ában - előírt belterületi felülvizsgálat és határvonal egyeztetés korábban megtörtént-e.
- /3/ A belterület határvonalának általában minden töréspontját, továbbá, ahol a határvonal utat, vasutat, csatornát, vagy folyót /általában vonalas létesítmény/ metsz, a létesítmény mindkét oldalán lévő metszéspontot ideiglenesen fakaróval vagy egyéb módon /pl. festés/ kell megjelölni. A töréspontok között levő hosszabb egyenes határszakaszon mintegy 200 méterenként kell megjelölni a határvonalat. A határvonalnak azon a szakaszon, ahol a töréspontok sűrűn egymás után következnek /pl. ivben levő ut, folyó széle /, valamennyi töréspontot ideiglenesen sem kell megjelölni. A meg nem jelölt pontokat elméleti határpontoknak kell tekinteni. A határvonal vízenyős, süppedékes, megközelíthetetlen vagy művelés alatt álló helyen levő pontjait sem kell megjelölni.
- /4/ Ha a határpont utba, árokba vagy vízmederbe esik, a határvonal jellemző töréspontjainál a nyomvonalas létesítmények lehetőleg mindkét oldalára külpontos határjelet /páros határjelet/ kell elhelyezni.
- /5/ Ha a belterület határvonala véglegesen kisajátított földrészlet elhatároló vonalával azonos, de állandó jellegű eltérő használat alakult ki, az érdekelt felek jelenlétében a kisajátítási határvonaltól eltérő belterületi határvonalat is meg lehet állapítani. Ez esetben a földhivatalnak az érintett szerveket a kisajátítási határvonalnak - a tényleges határvonallal összhangban levő - módosítására fel kell szólítania.
- /6/ Amennyiben a kisajátítási határvonalat kell belterületi határvonalnak tekinteni, a földmérő szervnek - legkésőbb a terepmunka során - a belterületi határvonalon levő kisajátítási köveket részletesen helyszínelnie és egyeztetnie kell; a szórványosan elpusztult pontokat elméleti határpontoknak kell tekinteni. Ha a kisajátítási kövek nagymértékben pusztultak el, azokat pótolni kell.
- /7/ A belterületi határvonal valamennyi töréspontját számmal kell ellátni. A számozást az óramutató járásával egyezően kell végezni. Ha a gépi feldolgozás másként nem igényli, a számozáshoz községenként 5001-6999-ig terjedő sorszámokat célszerű használni. Több belterület esetén a számozást folyamatosan /számkihagyás nélkül/ kell végezni. A térképen a belterület határpontjai közül a vízszintes alappontokat a kirajzolási minták 1.01.-1.05. sorszámú, az egyéb pontokat az 1.10.-1.12. sorszámú megfelelő jelével kell feltüntetni. A határjelek számát megírni nem kell.
- /8/ Községhatárhoz csatlakozó határszakaszt a községhatárvonalnak megfelelően kell figyelembe venni.
- /9/ Ha a külterület új felmérése már korábban megtörtént, a belterület határvonalát a 7.2./7/ figyelembevételével lehet átvenni. Ha egyes határszakaszon új határvonal szükséges, a jelen fejezet előírásait értelemszerűen kell alkalmazni.
- /10/ A határjelek karbantartását a felmérést végző szervnek el kell végeznie, és az állandósítás és karbantartás megtörténtét be kell vezetnie a felmérési törzskönyvbe.
- /11/ Belterület határvonalának jellemző töréspontjait végleges módon kell megjelölni. Erre a célra 15x15x60 cm méretű, felső lapján keresztvesséssel ellátott, három- vagy négyszög keresztmetszetű, fagyálló természetes, illetve vasbetonkövet kell használni. Ha a belterületi határvonal egyes szakaszait vagy pontjait korábban más méretű kővel állandósították, azokat meg kell hagyni. Ha a kijelölt határpont valamely állandó jellegű épületnek vagy építménynek pontja, a határpontot festéssel kell megjelölni.
- 4.22. A belterület határvonalának egyeztetését új felmérésnél és térképátalakításnál a 4.12./1/-/2/-ben foglaltak értelemszerű alkalmazásával kell végezni.

4.3. A zártkert elhatárolása

- /1/ Zártkerti határvonalként kell kezelni annak a területnek az elhatároló vonalát, amelyet földrendezési, zártkertrendezési vagy egyéb tanácsi határozattal zártkertnek jelöltek ki.
- /2/ A határvonal valamennyi töréspontját számmal kell ellátni a 4.21./7/-ben foglaltak értelemszerű alkalmazásával, azzal az eltéréssel, hogy a számozáshoz 7001-9999-ig terjedő sorszámokat célszerű használni. Az érintkező belterületi határvonalon a belterületi számot meg kell hagyni.
- /3/ A határvonal főbb töréspontjait állandósítani kell.
- /4/ Új felmérés és térképátalakítás során a felmérést végző szervnek a zártkert határvonalát egyeztetnie kell az 4.12./1/-/2/-ben leírtak értelemszerű alkalmazásával.

4.4. A község és a fekvések határvonalának átszerkesztésével kapcsolatos irodai teendők térképátalakítás során

- /1/ A már EOTR-ben meglevő csatlakozó határszakaszokat - figyelemmel a 4.12. és 4.3. pontokban foglaltakra - változtatás nélkül kell átvenni, egyéb határszakaszokon a /2/-/5/ bekezdések szerint kell eljárni.
- /2/ A határvonal töréspontjai közül azoknak, amelyeknek régi vetületű koordinátái ismertek, az alappontokéval azonos transzformálással kell kiszámítani az EOV koordinátáit.
- /3/ A többi töréspont EOV koordinátáit - figyelemmel a 10.1./1/-ben foglaltakra is - vagy az átdolgozási alaptérképről /a rá felszerkesztett EOTR örkeresztek között/, vagy az átszerkesztett EOTR műanyag térkép-szelvényről kell lemérni. Ha az átdolgozás digitalizálás útján történik, akkor a töréspontok EOV koordinátáit is digitalizálással kell meghatározni.
- /4/ Ha két felmérésből származó mérési adatok állnak rendelkezésre a határvonalról, akkor a nagyobb pontossági igény szerint végzett mérési adatait kell alapul elfogadni.
- /5/ Ha a község, illetve fekvés EOTR-ben már térképezett községgel, illetve fekvéssel határos, és a szomszédos új felmérés során a szükségessé vált határvonal-áttérképezési feladatot nem végezték el, akkor azt pótolni kell. A közös határszakaszt a töréspontok koordinátái alapján kell felszerkeszteni az átdolgozási alaptérképre. A határvonal változás munkarészeit el kell készíteni, és az érintett földrészek területváltozását át kell vezetni.

5. FÖLDRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA ÉS ELHATÁROLÁSA, ALRÉSZLETEK KIALAKÍTÁSA

5.1. A földrészletek kialakításának elvei

/1/ A 27/1972.R.2.§ /1/ pontja szerint:

"Földrészletnek kell tekinteni:

a/ a föld felszínének természetben összefüggő - állandó tereptárgyak /ut, csatorna stb./, igazgatási, belterületi, vagy zártkerti határ által meg nem szakított - területét, amelynek minden részére azonosak a tulajdoni, a kezelési, vagy a termelőszövetkezeti földhasználati viszonyok,

b/ a kialakított építési telkeket a tulajdoni, kezelési és termelőszövetkezeti földhasználati viszonyoktól függetlenül,

c/ az utak, terek, vasutak, csatornák elágazással és kereszteződéssel, valamint igazgatási vagy belterületi, továbbá - az országos közut, vasut vagy hajózható csatorna kivételével - zártkerti határ által meg nem szakított részeit, amelyek kezelő szerve, illetőleg termelőszövetkezeti földhasználója azonos".

A földrészletek kialakítása során az idézett jogszabályi előírás alkalmazásánál elsősorban a nyilvántartási térképpel összhangban levő kialakult állapotot, továbbá a /2/-/22/ bekezdésekben leírtakat kell figyelembe venni. A földrészlethatárok azonosítása érdekében a helyszíni elhatárolásnál fel kell használni a nyilvántartási térkép másolatát vagy az EOTR földmérési alaptérkép méretarányára állított film- vagy transzparens másolatát.

/2/ A községi és a belterületi határon áthaladó valamennyi vonalas létesítményt /vasut, ut, folyó, csatorna stb./ községi, illetve a belterületi határvonalnál le kell zárni és a földrészletet ennek megfelelően kell kialakítani.

/3/ Ha a zártkertet vasut, országos közut, folyó vagy hajózható csatorna megszakítja, az ezek által megosztott zártkert egyes részeit önálló zártkerti egységként kell kezelni. Egyéb vonalas létesítmény területét a zártkert határvonalával le kell zárni.

/4/ Mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló nagyüzemi területen - figyelemmel a 9.11 /5/-ben foglaltakra - törekedni kell az üzemi táblákkal egyező földrészletek kialakítására. Ha az elválasztó utak nem tartoznak a /12/ hatálya alá és ugyanannak a szervnek a kezelésében vannak, mint a mezőgazdasági, illetve erdőgazdasági művelés alatt álló terület, az utak által elválasztott területeket nem kell külön földrészletnek kialakítani. Ha a fentiek szerint kialakított földrészlet négy térképszelvényen túl terjedne, akkor azt ut, nyiladék vagy egyéb tereptárgy mentén le kell zárni.

/5/ Külön-külön földrészletnek kell tekinteni mezőgazdasági üzem területén levő major területét, az erdészeti üzem központok területét, valamint az üzemi lakótelep területét. Nagyüzemi területen belül külön földrészletként kell kezelni az állandó jellegű kerítéssel körülvett nagyüzemi szőlő és gyümölcsös területeket.

/6/ Egymás mellett fekvő, azonos jogállású belterületi földrészleteket /házhelyeket/ csak az építésügyi hatóság jóváhagyásával szabad összevonni.

/7/ Ha egy összefüggő területrészen belül az épületeket más-más állami szerv kezeli és használja, akkor az ilyen területet kezelőnként csak akkor szabad külön földrészletként kezelni, ha a kezelés határa megállapítható és a kialakított földrészletek külön-külön is építési telkeknek tekinthetők. Ha a kezelés határa a természetben nem állapítható meg, akkor azt egy földrészletnek kell tekinteni.

/8/ Telekosztás nélküli tömbtelket a rajta levő többszintes lakóépületekkel egyetlen földrészletnek kell tekinteni, ha a tulajdonos az egész tömbtelekre nézve azonos /Magyar Állam/ és a kezelő egyetlen /általában állami/ szerv. Külön földrészletnek kell tekinteni azonban a/ a más szerv kezelésében levő területet/pl. iskola, óvoda, egészségház/;

- b/ a más tulajdonában levő területet /szövetkezeti ház által elfoglalt terület, magánszemély tulajdonában levő terület stb./ még akkor is, ha ezeknek a földrészleteknek nincs a tömbtelek külső határával közös határvonaluk /uszótelek/.

5.1./9/ Kiszájtított területen levő vonalas létesítmények egymáshoz való csatlakozásánál szintbeni kereszteződés esetén a kiszájtításnak megfelelően kell a földrészleteket kialakítani.

/10/ Az egymást keresztező nem kiszájtított vonalas létesítményeket a következők szerint kell kialakítani:

a/ szintbeni keresztezés esetén az alacsonyabb rendű vonalas létesítményt a magasabb rendű vonalas létesítménynél le kell zárni, és külön földrészletként kialakítani;

b/ több szintű kereszteződés esetében a föld felszínén haladó vonalas létesítményt egy földrészletként, az általa megosztott vonalas létesítményt pedig külön-külön kell kialakítani.

A vasuti, vagy közuti átereszt nem minősül többszintű kereszteződésnek. A földrészletek kialakításakor "föld felszínén" a bemérés időpontjában talált természetes, vagy mesterségesen kialakított felszínt /pl. töltés vagy bevágás/ kell érteni. A vonalas létesítmények sorrendisége:

- közforgalmu vasut
- ut
- gazdasági vagy iparvasut
- árok.

/11/ Utak sorrendisége külterületen:

- autópálya
- autót
- főközlekedési ut
- összekötő ut
- bekötő ut
- vasuti vagy hajóállomáshoz vezető ut
- saját használatu ut.

/12/ Saját használatu utak közül önálló földrészletként kell kialakítani a mező- és erdőgazdasági nagyüzemek állandó jellegű, szilárd burkolatu vagy földutjait. Földrészletként kell ábrázolni továbbá a földrendezés során kialakított, visszahagyott területű bejáró utat. A nem visszahagyott területű tanyai bejáró utat, valamint nagyüzemi táblán áthaladó, nem állandó jellegű vagy prérház megközelítésére szolgáló saját használatu utat alrészletként kell ábrázolni, ha területe a legkisebb területi mértéket eléri. Két méternél keskenyebb tanyai bejáró utat nem kell feltüntetni.

/13/ A sorrendiség szerinti kialakításon belül

- a/ belterületi utakat, utcákat és más közterületeket elnevezésük szerint -a házszámozással összhangban - általában egy földrészletként kell kialakítani;
- b/ ha az a/ alatti elv nem tartható be /pl. kereszteződő elnevezések/, akkor közel azonos hosszúságú és azonos rendű utcák, utak kereszteződése esetén a keskeny utcát a szélesebb, közel egyenlő szélességű utcák esetén a rövidebb utcát a hosszabb utca határvonalánál meg kell szakítani, és az így keletkezett területet önálló földrészletként kell kezelni.

/14/ Külterületen az azonos rendű utak kereszteződése esetén is a /13/b/ alatti elvet kell követni.

/15/ Az országos közutak átkelési szakaszát /a közutnak településeken áthaladó szakasza/ - Budapest kivételével - külön földrészletnek kell tekinteni, elkülönítve az országos közuti hálózathoz és a tanácsi közuti hálózathoz tartozó utcaszakaszokat, illetve közterületeket. Az átkelési szakasz elhatárolása tekintetében az 5.2./18/ és /19/-ben foglalt előírásokat kell figyelembe venni.

- 5.1. /16/ A vasuti pálya és a vasutállomás területét külön-külön földrészletnek kell tekinteni. A vasutállomás határvonalát a bejáratú jelzők vonalában a vágány tengelyére merőlegesen kell kialakítani.
- /17/ A közutaknál, ill. vasutaknál a külső határvonalak közötti terület alkot földrészletet függetlenül attól, hogy egyes tereptárgyakat földrészleten belül is folytonos vonal ábrázol.
- /18/ Folyók, tavak partvonala közti terület /meder/, továbbá a mederben levő sziget külön földrészletet képez.
- /19/ A természetes vizek medrében levő önálló védőművek /móló/ és jelentősebb műtárgyak /duzzasztó/, továbbá az önálló, nem kisajátított, állandó jellegű árvédelmi töltés /körgát/ külön földrészletet képeznek.
- /20/ Csatornák, mesterséges tavak és árkok /kivéve a szegélyárkot és a nem vízlevezetést szolgáló árkot/ külső határvonalai közötti területsávot egyetlen földrészletnek kell tekinteni függetlenül attól, hogy ábrázolni kell a térképen a meder széleit és a töltéseket.
- /21/ Egy földrészleten belül 20-nál több alrészlet nem lehet. Ha ennél több fordul elő, a területből lehetőleg állandó jellegű alrészletek vonalai mentén annyi földrészletet kell kialakítani, hogy egy földrészleten belül 20 alrészletnél több ne legyen.
- /22/ Ha egy közterületet ábrázoló földrészletről több mint 20 pince nyílik, a közterület földrészletét olyan földrészletekre kell osztani, hogy egy földrészlethez 20-nál több pince ne tartozzék.

5.2. A földrészletek elhatárolása

- /1/ A felmérés megkezdése előtt a földhivatal hirdetményi felhívás útján - a helyi tanács közreműködésével - köteles felszólítani a földrészletek tulajdonosait, kezelőit vagy használóit /a továbbiakban: tulajdonos/, hogy a 4/1980./I.25./ MÉM sz. rendelet 3.§ /2/ bekezdése szerint a tulajdonukban, használatukban vagy kezelésükben /a továbbiakban: tulajdon/ levő földrészletek határvonalának állandó módon - kerítéssel, fallal - meg nem jelölt sarok- és töréspontjait legalább 5x5 cm keresztmetszetű, 30 cm hosszú cövekkel vagy leásott fakaróval jelöljék meg. Külterületen, zártkertben és nem telkesített belterületen a karóra a tulajdonos /használó, kezelő/ nevét és lakcímét is fel kell írni, vagy névvel, lakcímmel ellátott táblát kell a karó mellé elhelyezni. A felhívásban azt is közzé kell tenni, hogy egyetértés esetén a földrészlet határvonalának sarok- és töréspontjait a szomszédok közös jellel jelöljék meg.
- /2/ Ha a két szomszédos tulajdonos egyetértésben, közös jellel jelölte meg a határvonalát, akkor a mérés során ezt kell figyelembe venni.
- /3/ Ha a két szomszédos tulajdonos által elhelyezett jel nem azonos, akkor a mérés alapjául azt a jelet kell elfogadni, amelyik a tényleges birtoklással egyezik. Ugyancsak a tényleges, természetben megállapítható birtoklást kell a mérésnél figyelembe venni, ha a két szomszédos tulajdonos által elhelyezett jel nem azonos és egyik sem egyezik meg a tényleges birtoklással.
- /4/ A /3/ bekezdésben leírt esetekre a mérési vázlaton /mérési jegyzeten/ "vitatott" bejegyzéssel utalni kell.
- /5/ Ha a tulajdonosok ingatlanuk töréspontjainak megjelölését /kikarózását/ nem végezték el, vagy a jelet nem a sarokpontra helyezték, azonban a tényleges birtoklás szerinti földrészlethatár megállapítható, akkor - belterületen valamennyi, zártkerti földrészletek esetében pedig a közterülettel érintkező töréspontot - a felmérő szerv köteles a földmérési alaptérkép készítés idejére ideiglenesen /karó, festés stb./ megjelölni. Ha a tényleges birtoklás nem mérhető be /kikarózás nem történt, és a határvonal a természetben nem található/, a felmérést végző szervnek írásban kérnie kell a járási földhivatal közreműködését. Ezeket az eseteket az érdekeltek meghallgatásával a járási földhivatalnak ki kell vizsgálnia és legkésőbb a záróhelyszínelésig az egyes eseteket külön elbírálván írásban kell állást foglalnia a földrészlethatárok ábrázolását illetően.

- 5.2. /6/ Amennyiben a tényleges birtoklás és az ingatlannyilvántartási állapot közötti eltérés az ingatlannyilvántartás átalakítására vonatkozó szabályok szerint sem rendezhető, akkor a nyilvántartott /illetve az azzal arányos/ területnek megfelelő földrészlethatárokat kell ábrázolni /a természetben kitűzni nem kell/. Ilyen esetben a földrészlethatárokat
- a meglevő mérési adatokból,
 - a régi térképről levezetett méretekből, illetve
 - a területi arányok segítségével meghatározott méretekből a régi térképen megtalálható földrészlethatárok irányával párhuzamosan kell térképezni
- Az első esetben folytonos, a két utolsó esetben pedig a 8.51./4/ szerinti szaggatott vonallal kell a térképen ábrázolni a földrészlethatárt.
- /7/ Ha magánszemély tulajdonában levő területen állami szerv kezelésében levő létesítmény van és ennek elhatárolása nem történt meg, vagy ha elhatárolás ugyan történt, de az állami szerv nem szerezte meg a tulajdonjogot az állam részére, akkor a tényleges állapot szerint kell a határvonalat feltüntetni a földrészlet-elhatárolási vázlaton. Ilyen esetben az illetékes földhivatal köteles - a helyi tanács bevonásával - a kezelő állami szervet felszólítani a kisajátítási eljárás megindítására, illetve - ha a kisajátítás már megindult - befejezésére.
- /8/ Tömbtelken belüli, más állami szerv kezelésében lévő [5.1./8/ a/ pont] elkerített területnél a tényleges használat határvonalának a kerítés vonalát kell tekinteni. Ettől eltérő használatot a kezelő szerv /használó/ jogilag megalapozott kijelölése alapján - ha a kiépítéssel összhangban van - figyelembe kell venni.
- /9/ Tömbtelken belüli, elkerítés nélküli - általában szövetkezeti tulajdonban levő többszintes - lakóépületeknél [5.1./8/ b/ pont] tényleges birtoklásnak kell tekinteni az épület körüli járdaburkolat szélét oly módon, hogy a főfalsíkon kívül épült, az épülethez szorosan tartozó építmények /gépkocsifeljáró, lépcső, ledobókna stb./ telekhatáron belül legyenek. Ettől eltérő birtoklást a tulajdonos jogilag megalapozott kijelölése alapján - ha a kiépítéssel összhangban van - figyelembe kell venni.
- /10. Közterület fölé nyúló levetített falsík által fedett területet a közterülethez tartozónak kell tekinteni. Az árkádok által fedett terület esetén a földrészletek kialakítását - ha probléma merül fel - a földhivatal eseténkénti előírása szerint kell végezni.
- /11/ A földrendezés során visszahagyott tanyaterületekre vonatkozóan a földhivatal köteles - a felmérést megelőzően - dönteni arról, hogy a felmérés során a tanyák területét hogyan kell megállapítani /a tulajdonos által kitűzött vagy ki nem tűzött, de a tényleges használat szerinti határvonalat, vagy más határvonalat/. Ha a visszahagyott terület nem a vonatkozó határozatnak megfelelően /más helyen vagy más alakban/ található a természetben, a felmérést általában a tényleges, természetbeni határvonalak figyelembevételével kell végezni úgyelve arra, hogy a tanyaterülethez csatlakozó háztáji terület nem tartozik a tanya területéhez. A tulajdonjogi rendezés a földhivatal feladata.
- /12/ A társadalmi tulajdonban levő ingatlan /mező- és erdőgazdasági nagyüzem, bánya és ipari üzemek, vasutak, csatornák stb./ esetében a külső határvonal jellemző pontjait /ha az ingatlan kisajátított, akkor a kisajátítási határvonalat/ a kezelő szervnek vagy használonak kell - ideiglenes vagy végleges módon - megjelölnie, vagy más - az előzővel egyenértékű - módon megadnia. Az üzem területén, illetve a kisajátított területen belül az egyes földrészletek határvonalait a használatnak megfelelően kell térképezni. A használatnak megfelelő állapotot megfelelő pontosságú térképről vagy egyéb adatok alapján is át lehet venni.
- /13/ Véglegesen kisajátított területeknél a kezelő stb. által megjelölt /megadott/ határvonalat akkor kell elfogadni, ha
- a/ a határvonal a tartós használattal megegyezik;
 - b/ a használat ugyan más, de a megjelölt /megadott/ határvonal jogilag megalapozott.

5.2./14/ Jogerőre még nem emelkedett /folyamatban levő/ végleges kisajátítás határvonalát csak a földhivatal hozzájárulásával szabad ábrázolni.

/15/ Egyszerűsített módon kisajátított területek megjelölt /megadott/ határvonalának mérése, illetve az így kisajátított terület térképi ábrázolása előtt a földhivatal állásfoglalása is szükséges. Az állásfoglalás néhány irányelve:

Több éven át épülő létesítmény egyszerűsített kisajátítását az egyszerűsített kisajátítási eljárás előírásaiban szabályozottak szerint kell ábrázolni.

Meghiusult beruházások egyszerűsített kisajátításait ábrázolni nem kell. Legkésőbb a felmérési munkák megkezdéséig a földhivatal a kisajátítás megszüntetése érdekében a szükséges intézkedést tegye meg.

Kivitelezett létesítmények egyszerűsített kisajátítását csak akkor kell ábrázolni, ha összhangban van a tényleges használattal /egyébként a tényleges használatot kell ábrázolni/. A földhivatalnak - az illetékes tanács szakigazgatási szerve által - fel kell szólítania a kezelőt a végleges kisajátítás megindítására.

Több igazgatási egységen áthúzódó, egyszerűsített módon kisajátított területet egységesen kell ábrázolni.

/16/ A meder és a part vonalának kijelölésére a 4/1970./XII.18./ OVH sz. rendelkezés szerint az a vízügyi igazgatóság az illetékes, amelynek működési területén a meder fekszik. A part vonalának megállapítása érdekében az illetékes megyei földhivatal olyan időben keresse meg a vízügyi igazgatóságot, hogy a határvonal megállapítása, illetve kijelölése a mérés megkezdéséig befejeződhessen.

/17/ Ha a meder és a part határvonalával kapcsolatban vitás kérdések adódnak, ezek a parti tulajdonos és a vízügyi hatóság között rendezendő. A felmérést végző szerv a vízügyi hatóság kijelölését köteles elfogadni akkor is, ha az nem egyezik a parti tulajdonos által végzett elhatárolással.

Ha a záróhelyszinelést megelőzően a vízügyi hatóság határozatilag változtat az előzőleg már kijelölt partvonal helyzetén, a felmérést végző szervnek a változtatást figyelembe kell vennie, ha a földhivatal a szükséges munkarészeket a rendelkezésére bocsátja.

A záróhelyszinelés után beérkezett határozatot a földhivatal vezeti át a térképen és a vonatkozó munkarészekben.

/18/ Az országos, illetve a tanácsi közuti hálózathoz tartozó, ki nem sajátított területen haladó ut határvonala a 7/1970./XI.13./ KPM számú rendelet 1.§ c/ bek. szerint az a vonal, mely a közut árkanak, töltésének, illetve bevágásának külső szélén húzódik, kivéve ha a közut céljára kezelésbe átvett terület határa a tényleges tartós használat szerint ettől eltér.

/19/ Országos közutak átkelési szakaszait, ha kisajátítási munkarészek rendelkezésre állnak, ezek szerint kell elhatárolni. Egyébként a közut határvonala az ut mellett lévő járdának az ut felőli széle /belterületi átkelési szakaszon: kiemelt szegély/. Ha az országos közut belterületen nem kisajátított területen halad, a tanácsi közuttól való elhatárolását az illetékes KPM Közutí Igazgatóság állásfoglalása szerint kell végrehajtani.

/20/ Ki nem sajátított területen haladó vasut határvonalaként a 2.26./9/ szerinti pályatest határvonalat kell megjelölni illetve ábrázolni, kivéve, ha a vasut céljára kezelésbe vett terület határa a tényleges tartós használat szerint ettől eltér.

/21/ Különleges rendeltetésű ingatlanok elhatárolásához is szükséges a 2.12./3/ szerinti engedély. Némely, egyébként nem különleges rendeltetésű ingatlan ebből a szempontból különleges rendeltetésűnek minősül, így az ezekkel kapcsolatos földmérési tevékenység is engedélyhez kötött. Az engedély kiadását általában ágazati rendelkezések szabályozzák /ilyenek pl. az összes MÁV területek, ahol az engedély megadására a D.14.sz. Műszaki Utmutató 480-489. pontjában foglaltak az irányadók azzal a kie-

gészítéssel, hogy az engedély megadására a MÁV Igazgatóságokon kívül a területileg illetékes pályafenntartási főnökség vezetője a 6001/1982 MÉM sz. elvi állásfoglalás alapján is jogosult/. A Honvédelmi Minisztérium kezelésében levő ingatlanok elhatárolásával kapcsolatban mindig az illetékes Elhelyezési Igazgatóságot kell megkeresni. Ha a szóban forgó terület elhatárolását az MNTI már elvégezte, akkor az általa készített un. kitűzési vázlatot kell az elhatárolás alapján tekinteni.

- 5.2. /22/ A MÁV és a HM határköveinek állandósítása mindig az illetékes MÁV, ill. HM szervek feladata. A földhivatal a műszaki terv véleményezésével egyidőben felszólítja a kezelő szerveket az állandósításra a felmérő szervvel egyeztetett időpont figyelembevételével.

/23/ A városok és városias jellegű települések belterületének 1:1000 méretarányú földi eljárással készülő új felmérésénél az OFTH külön előírásai szerint minden tőmről, a nyilvántartási térkép felhasználásával közvetlenül másolható vagy gazdaságosan sokszorosítható anyagon földrészlet-elhatárolási vázlatot kell készíteni. Ennek méretaránya a beépített-ségtől függően 1:1000-1:2880 lehet. A földrészlet-elhatárolási vázlat végleges kirajzolását a /24/ előírásai, illetve a 17. mellékletben adott minta szerint kell elvégezni. Ha a további feldolgozás módszere szükségessé teszi, a földrészletek töréspontjait az alkalmazott technológia szerint meg kell számozni. Előző számozási módtól eltérni akkor lehet, ha azt a gépi feldolgozás szükségessé teszi.

/24/ A /23/ szerinti új felmérés esetén állandó módon meg nem jelölt, továbbá falra, kerítésre eső határpontokat cövekkel, csappal, szeggel vagy festéssel meg kell jelölni. Az elhatároló pontok számát /számozás esetén/ a köré, falra, kerítésre fel kell írni. A földrészlethehatárpontok végleges állandósítását csak külön megrendelés esetén kell elvégezni. Az elhatárolást követően a földrészlet-elhatárolási vázlatot /17. melléklet/ végleges formában ki kell rajzolni. Tartalmaznia kell az utcaneveket, a földrészletek régi helyrajzi számát és elhatároló vonalát, az új elhatároló vonal töréspontjait és a pontok számozását, az állandósítás minőségére vonatkozó jelöléseket, vázlatosan az épületeket és egyéb építményeket. Tartalmaznia kell továbbá a külpontosított megjelölt határpontok külpontossági elemeit, és az egyéb elméleti határpontokra vonatkozó adatokat, megjegyzéseket. A földmérő szerv köteles a földrészlet-elhatárolási vázlat eredeti példányát záradékolás végett az illetékes építésügyi hatóságnak bemutatni. A felmérés során az építésügyi hatóság záradékolásában foglaltakat - amennyiben más jogszabályt nem sért - figyelembe kell venni. Vitás esetekben a felmérést végző szervnek kérnie kell a földhivatal közreműködését a vita rendezésében.

/25/ A felmérést a munka megkezdése előtt a földhivatal átiratban hozza a helyi tanács illetékes szakigazgatási szerve /építésügyi hatóság/ tudomására, és emellett fel kell hívnia a helyi tanács szakigazgatási szervének figyelmét, hogy az esetleges függőben levő vagy tervezett határozatokat /pl. közterületeket szabályozó határozatok, vitás kezelői jogi kérdések stb./ legkésőbb a felmérés megkezdéséig hozza meg. Az átirat egy példányát a felmérési törzskönyvhöz kell csatolni.

/26/ A helyi tanácsnak a térképezés megkezdéséig hozott földrészletalakítás befolyásoló határozatait a felmérést végző szervnek figyelembe kell vennie. Jogszabályt sértő esetben a /24/ szerint kell eljárni.

5.3. Alrészletek kialakítása

5.31. A 2/1977. MÉM számú rendelettel módosított 27/1972. R. 43. § -a szerint:

- "/1/ Egy földrészleten belül a különböző művelési ágak területét és a művelés alól kivett területeket - a /2/-/5/ bekezdésben foglaltakra figyelemmel - alrészletként kell nyilvántartani, ha azok nagysága

a/ a község belterületének nagyüzemi művelés alatt álló részén és a külterületen valamennyi művelési ágnál és a művelés alól kivett területnél 1500 m²;

b/ a község zártkertjében

- szántó művelési ágnál 1500 m²

- a többi művelési ágnál és a művelés alól kivett területnél 400 m²

területi mértéket eléri, vagy meghaladja.

5.31. /2/ Ha a földrészleten belül valamely művelési ág területe /művelés alól kivett terület/ az /1/ bekezdésben meghatározott mértékét nem éri el, azt a mellette levő nagyobb területű művelési ággal /művelés alól kivett területtel/ kell nyilvántartani".

/3/ Ingatlannyilvántartás szempontjából állandó jellegű épületnek csak 12 m²-nél nagyobb épület minősülhet.

5.32. Az alrészletek térképi ábrázolása a következők szerint történik.

5.321. Belterületen:

/1/ A nem nagyüzemi művelés alatt álló földrészletekben alrészletet kialakítani nem szabad.

/2/ A nagyüzemi művelés alatt álló földrészleteknél a térképen alrészletenként kell ábrázolni az 1500 m²-t elérő, és azt meghaladó művelési ágakat, illetve a művelés alól kivett területeket. Az állandó jellegű épületeket a hozzátartozó udvarral együtt - a terület nagyságától függetlenül - a tényleges állapotnak megfelelően külön alrészletként kell ábrázolni. /Belterületen nagyüzemi művelés alatt állónak kell tekinteni a 2.34./3/-ban foglalt földrészleteket./

/3/ Annál a földrészletnél, amelynek egész területe természeti adottságok / vizállás, folyó stb./, vagy rendeltetésük /pl. vasut, ut stb./ alapján művelés alól kivettnek minősül, a megnevezést az előírt részletességgel a térképen és területjegyzékben /az alrészlet megnevezések című rovatban/ is fel kell tüntetni.

A külön földrészletként ábrázolt vonalas létesítmény teljes területét művelés alól kivett területként kell kezelni, akkor is, ha a földrészlet határvonalán belül mező- vagy erdőgazdasági művelés alatt álló terület is van.

A nem földrészletként ábrázolt vonalas létesítmények /árok, ut, járda stb./ határvonalait - a területüktől függetlenül - is ábrázolni kell a térképen, de a területjegyzékben erre nem kell utalni.

5.322. Külterületen:

/1/ Azt a földrészletet, amelynek területe a 400 m²-t nem haladja meg és rajta állandó jellegű lakóépület van, művelés alól kivett területként kell ábrázolni.

/2/ A 400 m²-nél nagyobb földrészleten belül az állandó jellegű lakóépületet /pl. tanya/ a hozzá tartozó udvarral együtt - a terület nagyságától függetlenül - a tényleges állapotnak megfelelően, külön alrészletként kell kialakítani.

/3/ Az egyéb állandó jellegű épületet ahhoz a művelési ághoz /művelés alól kivett területhez/ kapcsolva kell ábrázolni, amelynek területéhez az épület tartozik.

/4/ A földrészleten belül a különböző művelési ágakat és a művelés alól kivett területeket /az /1/ és /2/ bekezdésekben foglaltakra figyelemmel/ alrészletként kell kialakítani, ha azok nagysága az 1500 m²-t eléri vagy meghaladja.

5.323. Zártkertben:

/1/ A zártkerti földrészletek művelési ágának megállapítása a következők szerint történik: 6.1.

a/ A lakó- és üdülőépülettel rendelkező földrészletek esetében vizsgálni kell, hogy a nyilvántartott művelési ág megfelel-e a tényleges állapotnak.

- Ha a több művelési ágban nyilvántartott földrészletről a vizsgálat időpontjában megállapítható a vegyes hasznosítás /gyümölcsfa, gyümölcsbokr, szőlő, zöldség, virág és dísznövény vegyesen fordul elő, ezért külön alrészletként egyik sem kezelhető/ az egész földrészletet kert művelési ágba kell nyilvántartani. 6.2. 6.21 6.21

- Ha a földrészlet nyilvántartott területe két művelési ágba tartozik, de a lakó- vagy üdülőépület, valamint a hozzá tartozó udvar tényleges területe miatt az egyik művelési ág 400 m^2 -nél kisebb, akkor a fennmaradó területet a 400 m^2 -t meghaladó másik művelési ághoz kell csatolni és a földrészletet egy művelési ágban hasznosítottként kell tekinteni. 6.21

b/ A lakó- és üdülőépületet csak akkor lehet önálló alrészletként művelés alól kivett területnek minősíteni, ha az épülethez ténylegesen udvar terület is tartozik. Ebből a szempontból irányadónak kell tekinteni, hogy csak az olyan terület minősíthető épülethez tartozó udvarnak, amely az épület rendeltetés szerinti használatához szükséges és a tényleges használat folytán a természetben jól elkülönül a művelés alatt álló területtől /nincs rajta növényzet/.

c/ A lakó- és üdülőépületet a hozzá tartozó udvarral együtt

- egy művelési ágban hasznosított földrészleten belül 400 m^2 területtel;

- több művelési ágban hasznosított földrészleten belül a tényleges állapotnak megfelelő területtel;

- a 800 m^2 -t el nem érő földrészlet esetében az egész földrészlet területét

művelés alól kivett területként kell kezelni.

d/ A c/ első fordulata szerinti alrészletet a földmérési alaptérképen nem kell ábrázolni. A területjegyzékben azonban az épület jellegére - "Lakóház" vagy "Üdülőépület" megjegyzéssel - utalni kell.

/2/ Az állandó jellegű egyéb épületeket /présház, gyümölcstároló, számkamra stb./ ahhoz a művelési ághoz /művelés alól kivett területhez/ kell csatolni, melynek területéhez az épület tartozik.

5.33. Az alrészletek kezelése a belterület és a külterület, illetőleg a zártkerti közötti határvonal változása esetén

/1/ Belterületből külterülethez, illetőleg zártkerthez csatolt földrészletek /alrészletek/ művelési ágát a helyszínen megállapított tényleges művelési ágra kell változtatni. 6.22.

/2/ Külterületből, illetőleg zártkerből belterülethez csatolt földrészletek /alrészletek/ művelési ágát a 6.321. pont szerint kell kezelni. 6.221

/3/ Az /1/-/2/-ben meghatározott esetekben, továbbá a belterület és külterület, illetőleg zártkert és külterület közötti határvonal-változás esetében a művelési ágak és a művelés alól kivett területek alrészletének jelzését - figyelemmel az egyes területekre vonatkozó legkisebb területi mértékre - helyesbíteni kell.

5.34. Térképátalakítás esetében valamennyi /változott és változatlan határvonal/ földrészlet alrészleteinek kialakítását felül kell vizsgálni, és szükség esetén az előzőeknek megfelelően át kell alakítani.

6. ADATSZOLGÁLTATÁS A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉPKÉSZÍTÉSHEZ

6.1. A földmérési alaptérképkészítéshez szükséges alapadatokat és munkarészeket a területileg illetékes megyei földhivatal, valamint a FÖMI Földmérési és Adattári Főosztálya bocsátja a felmérő szerv rendelkezésére.

6.2. A megyei földhivatal által szolgáltatandó munkarészek

6.21. Földmérési munkarészek

6.211. A nyilvántartási térkép - a 8.1./15/ pont esetét kivéve - ideiglenes jelleggel másolatkészítés céljából rövid időtartamra /max. 3 hét/ adható át a felmérést végző szervnek. Közös megegyezés esetén a nyilvántartási térkép mikrofilm másolata is átadható.

6.212. Egyéb földmérési munkarészek

- /1/ A 7.211. pontban jelzett térképanyagon felül a következő munkarészeket kell még a felmérő szerv részére átadni, vagy a rendelkezésre álló adatokról másolat készítésének lehetőségét biztosítani:
 - községi, belterületi és zártkerti elhatároláshoz szükséges munkarészek /határleirási jegyzőkönyv, határozat/;
 - vízszintes alappontok koordinátajegyzéke /beleértve a már felfektetett 1:4000-es EOTR szelvényenkénti koordinátajegyzékeket is/, magassági alappontjegyzék, pontleírások;
 - figyelembe veendő sajátos célú geodéziai munkarészek;
 - jogerős bírósági ítélettel, vagy államigazgatási határozattal megváltoztatott földrészlethatárokról vonatkozó munkarészek;
 - különleges rendeltetésű ingatlanokra vonatkozó információk;
 - egyéb, a földrészletek helyszíni elhatárolását elősegítő, vázlatok, térképmásolatok;
 - az Országos Műemléki Felügyelőség által kiadott műemlék jegyzékben szereplő épületek, emlékművek, szobrok, történelmi romok és védett élőfák felsorolását tartalmazó jegyzék.
- /2/ Az előzőekben részletezett munkarészeket általában legkésőbb a munka megkezdésének tervezett időpontjáig kell a felmérő szervnek átadni.
- /3/ A korábbi felmérés alkalmával készített érvényben levő területjegyzék és a hozzá tartozó, a változott földrészletek területszámítási munkarészei a felmérő szerv kérése alapján másolatkészítésre, illetve esetenként rövid időre /alkalmanként egy hét/ adhatók át.
- /4/ A földhivatal a bedolgozandó munkarészeket a műszaki szerv véleményezésében minősíteni köteles. A minősítés lehet:
 - a helyszíni állapot ellenőrzése után bedolgozásra alkalmas;
 - a munkarész tájékoztató jellegű /újából bemérendő/.
- /5/ A bedolgozandó numerikus munkák adatait a feldolgozás során akkor kell numerikusan kezelni, ha arra külön intézkedés történik.

6.22. Ingatlannyilvántartási munkarészek

6.221. Földkönyv-kivonat

- /1/ A földkönyv-kivonat községenként készül és belterület, külterület, zártkert csoportosításban tartalmazza a község /fekvés/ valamennyi földrészletének /alrészletének/ helyrajzi számát, művelési ágát és a művelés alól kivett terület megnevezését, területét, szektorszámát, valamint a 11, 12, 13, 14, 21, 23, 24, 31, 41, és 51. szektorokba tartozó gazdaságok törzsszámát, továbbá a fekvés összterületét. A földkönyv-kivonat belterületi része - a nagyüzemi használatban levő földrészletek kivételével - alrészletezést nem tartalmaz.
- /2/ A földkönyv-kivonatban feltüntetett azonos törzsszámok, azonos gazdaságokat jelölnek. Ennek alapján a felmérő szerv az egymás mellett levő azonos törzsszámmal jelölt külterületi és zártkerti földrészleteket - a helyszíni állapotra is figyelemmel - összevonhatja.

- /3/ A felmérő szervnek a belterületi és zártkerti új felmérés esetén - az új területjegyzék alapján - a földkönyv-kivonat jegyzet rovatában kell feltüntetnie a földrészlet felmérés utáni összterületét, valamint a földrészlet új területjegyzék szerinti és az ingatlan-nyilvántartási terület közötti előjelhelyes területkülönbséget /új terület mínusz ingatlan-nyilvántartási terület/, továbbá a területi eltérés okát /5 %-ot meghaladó esetekben/. Amennyiben a földmérési alaptérképkészítéskor a helyrajziszámozás változott, a régi helyrajzszám után közvetlenül az új helyrajzi számokat is fel kell tüntetni. A külterület új felmérésénél /térképátalakításnál/ a földkönyv-kivonatban a felmérő szervnek az új helyrajzi számokat nem kell feltüntetnie.
- /4/ Térképátalakítás esetén elegendő csak a területváltozással érintett /területi eltérés elszámolása stb./ földrészletek területének és területi eltéréseinek feltüntetése.

6.222. Kimutatás a zártkerti lakó- és üdülőépületekről

6.3. A FÖMI Földmérési és Adattári Főosztálya által szolgáltatandó munkarészek

- 6.31. A Magyar Népköztársaság államhatárainak térképezéséhez szükséges adatok és rajzi munkarészek
- 6.32. A felmérésre kerülő munkaterületeken lévő I-IV.rendű vízszintes, I-III.rendű magassági alappontok adatai, továbbá ahol a felsőrendű vízszintes alappontok és a IV.rendű főpontok iránypontjainak nincs koordinátája, ott az eredeti meghatározás szögkivonatainak a másolata.
- 6.33. Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérkép domborzatábrázolásához szükséges földmérési topográfiai térképek, illetve a szükséges tisztázati rajzok.

7. RÉSZLETMÉRÉS

7.1. Tömbök, tömbcsoportok kialakítása

- /1/ A földrészleteknek közterület által határolt legkisebb egysége a tömb. Automatizált feldolgozás és adattárolás esetén az igazgatási egység területén a tömbökből tömbcsoportokat lehet kialakítani.
- /2/ A felmérésnél alkalmazott technológia és a terület nagysága alapján a felmérést végző szerv a műszaki tervben rögzíti, hogy a feldolgozás során alakít-e ki tömbcsoportokat.
- /3/ Tömbcsoport határa csak földrészlethatár lehet.
- /4/ A tömbcsoportkialakítás szempontjai:
 - lehetőleg közterülettel legyenek elhatároltak;
 - a főbb vonalás létesítmények a célszerű tömbkialakítás érdekében több földrészletet is alkothatnak, azonban lehetőleg minél kevesebb tömbcsoportba kerüljenek;
 - a belterületen azonos vagy hasonló beépítettségű, a külterületen azonos vagy hasonló hasznosítású területek kerüljenek egy tömbcsoportba;
 - külterületen a tömbcsoportthatár lehetőleg egyezzen meg a nagyüzemek határával;
 - a tömbcsoport mint területszámitási egység is felhasználható legyen.
- /5/ A tömbcsoportokat 1-től 999-ig igénybevehető számokkal folyamatosan meg kell számozni. Amennyiben a műszaki terv másképpen nem írja elő, a tömbcsoportokat belterületen 1-től, zártkertben, illetve külterületen az utolsó felhasznált tömbcsoportszámot követő 101-gyel kell kezdeni.
- /6/ A kialakított tömbcsoportokról áttekintő vázlatot kell készíteni, mely tartalmazza a szelvényhálózatot, a tömbcsoportok határvonalát és sorsszámát, továbbá a 19.melléklet szerinti egyéb tartalmat.

7.2. A részletmérés általános elvei

- /1/ A Szabályzat 2.fejezete szerinti tartalmat és a 11.fejezetében előírt pontosságot a leggazdaságosabb mérési technológiával kell biztosítani. A földi és fotogrammetriai eljárások különféle változatai alkalmazhatók.
- /2/ A terepen mért összes sikrajzi mérési adatot lehetőleg egyetlen munkarészben kell feltüntetni /részletmérési jegyzőkönyv, mérési vázlat, mérési jegyzet, nagyított légifénykép stb./, ha technológiai okokból ez nem lehetséges, egyes adatokat /pl. épületek mérései/ külön mérési jegyzetben /28. melléklet/ is fel lehet tüntetni. Az alapmunkarészen a megfelelő helyeken a különálló munkarészekre hivatkozni kell, a különálló munkarészekbe pedig bejegyzendő az alapmunkarészekre visszautaló megjegyzés. Ha a mérési adatok feljegyzése több füzetben történik, akkor az egyes füzeteket római I-től kezdve sorszámozni kell.
- /3/ A sikrajzi tartalomhoz tartozó terepi méréseket belterületen cm rendszerben, külterületen és zártkertben dm rendszerben kell végezni.
- /4/ Belterületen és zártkertben a földrészleteknek közterületi határvonalán ideiglenes jelöléssel ellátott sarokpontjainak távolságát - belterületen az állandósított I.rendű részletpontok között - folyamatos méréssel kell meghatározni. Belterületen - ahol a mérés végrehajtásának feltételei adottak - a farmezsgyén is meg kell mérni a földrészlet-sarokpontok távolságát.
- /5/ Az épületek oldalait az egyértelmű térképezéshez szükséges mértékben kell megmérni.
- /6/ Terepen végzett mérés során a részletpontokat az alapponthálózatra, továbbá a bemérendő részletponttal azonos, vagy annál magasabbrendű részletpontok között szabad mérni.

- 7.2./7/ A belterület, a külterület és a zártkert határvonalának töréspontjait a nagyobb méretarányban térképezendő területi egység pontossági követelményeinek megfelelően kell meghatározni. Ha a nagyobb méretarányban térképezendő belterület vagy zártkert határvonala korábban EOTR-ben már térképezett 1:4000 méretarányú /és ennek megfelelő pontosságu/ terület határvonalával azonos, a műszaki terv földhivatali véleményezése alapján kell eljárni.
- /8/ Belterületen az elsőrendű vízszintes részletpontok ellenőrzésére legalább egy ellenőrző méretet kell mérni. Belterületen és zártkertben a földrészletek másodrendű részletpontjainak 10 %-át kell helyszíni összeméréssel ellenőrizni.
- /9/ A részletmérés során kell elvégezni az önellenőrzést szolgáló méréseket is.
- /10/ A felmérés ideje alatt kialakított földrészleteket /egyedi telekalakítás, házhelyosztás/ általában a helyszíni állapottal összhangban lévő kitűzési adatokból kell térképezni. Amennyiben az érintett földrészlet/ek/ határvonalában az új felmérés a nyilvántartott állapothoz viszonyítva a birtokhatárpontok azonosíthatósági pontosságát meghaladó változást állapít meg, akkor az új földrészletek ábrázolására a földhivatal állásfoglalását kell kérni.
- /11/ Térképátalakítás esetén még az alábbiakra kell figyelemmel lenni:
 - a nyilvántartási térképen nem szereplő változásokat meg kell állapítani, azokat a technológiától függően mérni kell;
 - az átdolgozási alaptérkép tartalma és a jelen Szabályzatban előírt tartalom eltéréseiből adódó részleteket mérni kell.
- /12/ Domborzatrajznak meglévő 1:2000 vagy nagyobb méretarányú térképről való átvétele esetén domborzati helyszínelést elsősorban a sikrajzi változással érintett területeken kell végezni, egyéb területen csak olymértékben, amennyiben ott a domborzat változása kétségtelen /szemrevételezéssel érzékelhető földmű, domborzati megvalósulási térkép stb./.

7.3. Mérési vázlat /tömbrajz/, részletmérési jegyzőkönyv

7.3.1. Általános előírások

- /1/ A részletpontok meghatározására végzett helyszíni mérések, kiegészítő mérések eredményeit általában mérési vázlaton /tömbrajzon/ kell feltüntetni, amely készülhet régi térkép fényképi nagyítására, a régműanyaglap fénymásolatára, térfotogrammetriai kiértékelés másolatára vagy nagyítására, légifénykép nagyításra, vagy papír, pauz, esetleg műanyag lapokra. A mérési vázlatot tussal, golyóstollal vagy vegytintával kell kirajzolni. Kerülendő a piros és kék szín együttes használata.
- /2/ A mérési vázlatot a térkép tartalmának és sűrűségének megfelelően közel 1:250, 1:500, 1:1000, vagy 1:4000 méretarányban /külterületen 1:10 000 méretarányban is/ lehet elkészíteni. A mérési vázlat nem lehet nagyobb egy térképlapnál.
- /3/ A mérési vázlatok számozása
- a/ Ha a mérési vázlat ugyanabban a méretarányban készül, mint a térkép és egész-szelvény nagyságu, akkor a mérési vázlat száma megegyezik a térkép községenkénti sorszámaival;
- b/ Ha a mérési vázlat ugyanabban a méretarányban készül negyedlap egységekben, akkor minden negyedlap száma olyan tört, amelynek számlálója a térképlap községenkénti sorszáma, a nevezője a negyedlap fekvésének megfelelő a,b,c vagy d kisbetű.
- c/ Ha a mérési vázlat nagyobb méretarányban készül, mint a térkép, akkor negyedlapos egységek esetén a tört számlálója a térképlap községenkénti sorszáma, nevezője pedig a nagyobb méretarányú térképre előírt számozási rendszer szerint adandó 1-től 4-ig terjedő sorszám, illetve - a méretarány fokozatnak megfelelően - ezen sorszámok számkombinációja. A nevező számjegyeinek folytatásaképpen pedig továbbia a,b,c, illetve d kisbetűkiegészítést kell alkalmazni.

d/ Ha a mérési vázlat nem negyedlappos egységekben készül, a megfelelő térképlappal való kapcsolatát egyértelmű számozással kell biztosítani.

A számozás elvének gyakorlati alkalmazására a 20. melléklet ad példákat.

7.31. /4/ A mérési vázlatnak /tömbrajznak/ tartalmaznia kell:

- az ábrázolt területen lévő vízszintes és magassági alappontokat és azok számát;
- a méréshez felhasznált mérési vonalhálózatot, a terepen végzett mérések adatait és a vizsgálati méréseket /eltérő színnel/;
- földrészlethatároknak régi térképről történő átvétele, vagy terület alapján történő ábrázolása esetén a kitűzési méreteket;
- a fekvések határpontjainak számát;
- az összes térképi részletet, a térkép tartalmát képező részletpontokat;
- a technológiától függően a földrészletek végleges helyrajzi számát és az alrészletek betűjelét;
- feliratokat, utalásokat /pl. mérési jegyzőkönyvben vagy automatikusan /pl. lyukszalagon/ rögzített adatokra/, megjegyzéseket /pl. Felméretlen terület/;
- földi uton végzett magassági felmérés esetén a magassági részletpontok vízszintes helyzetére vonatkozó terepen mért adatokat;
- a szerkesztő és a vizsgáló aláírását, továbbá a 22-27. mellékletek szerinti egyéb adatokat.

/5/ A méreteket úgy kell beírni, hogy a mérési vázlat rendes fekvése mellett legyenek olvashatók.

/6/ A tervezett földrészlethatárvonalakat és a hozzá tartozó méreteket eltérő /pl. lila/ színnel kell feltüntetni /a mérési jegyzeten is/.

/7/ Sajátos célú földmérési munkarészekből, régi mérési vázlatból vagy térképről átvett részleteknél a mérési vázlat megfelelő helyén utalni kell azok forrására. Az idegen munkarész borítólapját a következő záradékkal kell ellátni: "Az EOTR újfelmérés /térképátalakítás/ során bedolgozva. 19....hó.....n /aláírás/".

/8/ Ha egy összefüggő, átlagosnál zsufoltabb tartalmu területrészen a bemérési adatokat a mérési vázlat eredeti méretarányában nem lehet feltüntetni, a mérési vázlatához nagyobb méretarányú melléklapot célszerű készíteni. A melléklapra az eredeti méretarányú mérési vázlaton utalni kell /24. melléklet/.

/9/ Ha az automatizált földi részletmérések eredményét mérési jegyzőkönyvben tüntetjük fel, olyan pontvázlatot kell készíteni, illetve a mérési vázlatot /tömbrajzot/ oly módon kell elkészíteni, hogy az biztosítsa a mérési eredmények azonosítását. Ezen kívül az alábbi elveket kell szem előtt tartani.

a/ Automatikus adatrögzítés nélküli műszerekkel végzett részletmérések /pl. távmérések/ eredményét hagyományos vagy annak megfelelő, illetve speciális jegyzőkönyvben kell vezetni, melyből a bejegyzett adatok jelentése egyértelműen kiolvasható.

- Irodában készült /automatizált adatközlés vagy magnetofon esetén/ mérési jegyzőkönyvet a helyszínen rögzített adatokkal össze kell olvasni, illetve össze kell hasonlítani; ennek megtörténtét a jegyzőkönyvben igazolni kell.
- A helyszíni adatközlés eredményét tartalmazó adathordozót /mágnes-, lyuk-, magnószalag stb./ az állami átvételi vizsgálat befejezéséig meg kell őrizni.
- A mérési jegyzőkönyv címlapján a műszer típusán és gyári számán kívül fel kell tüntetni a helyszíni adatrögzítés módját /pl.: jegyzőkönyv, magnetofon, mágneses adatrögzítés stb./.

b/ Ha a részletmérés adatai a méréssel egyidőben automatikusan rögzítődnek, a mérési eredményekről adatlistát akkor kell készíteni, ha a műszaki terv, vagy annak véleményezése tartalmazza, egyéb-

ként adatlista gyanánt a számítási jegyzőkönyvben szereplő mérési adatokat kell tekinteni. Az adatlistát megfelelő fejléc- vagy oldalléccel és címlappal kell ellátni, össze kell fűzni és oldalszámozni.

készletmérési adatoknak mérési jegyzőkönyvbe foglalására a 30. melléklet ad mintát.

7.31./10/A mérési vázlatokat borítólappal kell ellátni, melyen fel kell tüntetni a mérési vázlatok áttekintő vázlatát /21. melléklet/, a készítő szerv nevét és a munkaszámot. A borítólapra kell megadnia a mérési vázlaton alkalmazott színek magyarázatát is.

/11/Az esetleges záróhelyszínelés eredményének a mérési vázlaton /tömbrajzon, részletmérési jegyzőkönyvön/ történt átvezetését záradékolni kell.

7.32. Domborzati kiegészítő mérések mérési vázlata

/1/ Felhasználható a földmérési alaptérkép sikrajzárról és szintvonaltervről /domborzatrajzárról/ készített összefénymásolat /33/h. melléklet/, illetve a 8.442./2/-ben foglalt domborzattervezési fólia /33/g. melléklet/ stb. A mérési vázlat szolgálhat a magassági részletméréshez esetleg szükséges sokszögelés vagy egyéb pontmeghatározás kitűzési és számítási vázlatául is.

/2/ A domborzati kiegészítő mérések eredményét eltérő színnel a sikrajzi mérési vázlaton /jegyzeten/ is fel lehet tüntetni. Ebben az esetben a mérési vázlatok címlapját a következő záradékkal kell ellátni: "A domborzati kiegészítő mérések adatai ... színnel vannak feltüntetve". Közös sikrajzi és domborzati mérési vázlat alkalmazásának tényét a felmérés törzskönyvbe be kell jegyezni.

/3/ Nagyobb méretű domborzati változásnak földi eljárással végzett bemérésénél az idomvázlatot /33/e. melléklet/ is a fénymásolaton célszerű készíteni.

/4/ Az 1:4000 méretarányú domborzatátyszerkesztéshez végzett kiegészítő méréseknél az alábbiakat kell még figyelembe venni.

a/ A mérési vázlaton /fénymásolaton/ vonalasan körül kell határolni azokat a területeket, amelyeknek időközben megváltozott domborzata fotogrammetriával kerül kiértékelésre, vagy térképezése domborzati megvalósulási térképről történik. A körülhatárolt terület közepére "Fotogrammetriával kiértékelve", illetve "Átvéve-ból" megjegyzést kell írni.

b/ Nagyított légifényképről irodailag megállapított méret mellé "Légifényképről" megjegyzést kell írni.

c/ Földi eljárással végzett 8 ha-nál kisebb területű domborzati változás bemérése esetén a mérési vázlatot pontleáta /33/i. melléklet/ gyanánt is fel lehet használni. A mért pontok a mérés során reálközvetlenül feltérképezhetők /pl. transzportörrel/, és rajta a szintvonalterv is elkészíthető.

d/ A mérési vázlatot 1:4000 méretarányban és egész-térképszelvény nagyságban célszerű készíteni, hogy áttekintést nyújtson a szelvényre eső összes domborzati beavatkozásokról. Arról a szelvényről, amelyen nincsen domborzati változás, sem tisztázandó eltérés, domborzati mérési vázlatot nem kell felfektetni, de ennek tényét a felmérés törzskönyvbe be kell vezetni.

/5/ A mérési vázlat /összefénymásolat, domborzattervezési fólia stb./ minden egyes lapját a munkát végző dolgozónak és a vizsgálónak alá kell írnia.

7.33. Az eredeti mérési vázlatok kezelése térképátalakítás során

/1/ Ha az átdolgozás újratérképezéssel történik, a változások bemérésénél az eredeti felmérés mérési vázlatai felhasználhatók, rajtuk a bemérési adatok eltérő színnel feljegyezhetők.

/2/ Az eredeti mérési vázlatok /mérési jegyzet/ minden lapját a következő záradékkal kell ellátni: "Az EOTR-be áttérképezte 19... hó ... nap /aláírás/". A záradékba bele kell foglalni, ha a változások beméréseinek adatai az eredeti mérési vázlaton lettek feltüntetve.

8. TÉRKÉPEZÉS

8.1. Általános előírások

- /1/ A térképezést bármilyen technológiai eljárással végre lehet hajtani, amely az előírt pontosságot biztosítja. Rajzoló automatával készült térkép esetén a térképezés alapját képező adathordozót a térképezést végző szerv a 4/1980./I.25./ MÉM sz. Vhr. 6.§ /3/ bek. alapján - rendezett, azonosítható formában - tíz évig köteles megőrizni.
- /2/ Az eredeti felmérési térképet olyan időtálló, mérettartó, tárolásra alkalmas alapanyagon kell szerkeszteni, amely írónal való térképezésre és tussal való rajzolásra, illetve karceljárásra alkalmas. Az alapanyag főbb jellemzőit /gyártmány, anyag stb./ a felmérési törzskönyvbe be kell írni. Az asztralon nem minősül időtálló műanyagnak, ezért csak a nyomdai célra készülő másolatnál alkalmazható.
- /3/ Térképatalakítás során az EOTR-be átdolgozott térképszelvényeket a /2/-ben előírt feltételeknek megfelelő /pl. poliészter alapanyagu/ transzparens műanyaglapra kell átmásolni, illetve szerkeszteni.
- /4/ Ha a belterület és külterület /zártkert/ feldolgozása azonos méretarányban történik, a térképezést községenként ugyanazokon a térképlapokon kell végezni.
- /5/ Az 1:4000 méretarányú átnézeti térképeket a 3.2. és 3.3. fejezetek figyelembevételével mindig el kell készíteni. Az ábrázolandó vízszintes alappontokat koordinátáik alapján /lehetőleg az egész lapra egyidejűleg/ kell felszerkeszteni.
- /6/ A térképlap teljes mérete 59,4x84,1 cm /A/1 nagyság/.
- /7/ A földmérési alaptérkép szelvénykeretét /50x75 cm/ úgy kell a térképlapra felszerkeszteni, hogy a lap széle az 1:1000 és az 1:2000 méretarányú térképezés esetén az északi keretvonalától 47 mm-re, a nyugati keretvonalától 45 mm-re legyen. 1:4000 méretarányú térképezés esetén a megfelelő értékek 27 ill. 45 mm /9.melléklet/.
- /8/ A keretvonal és az örkereszthálózat formai kiállítása az alábbi:
 - a keretvonal sarokpontjain nullkört kell elhelyezni;
 - a keretvonalon 5 cm-enként kifelé írvonalakat kell húzni;
 - az eltoltan csatlakozó térképlap/ok/ csatlakozó keretvonalával egybeeső írvonalnál nullkört is kell rajzolni;
 - eltolt térképszelvényen az 1:4000-es szelvényhálózati vonala/ka/t a keretvonalon a megfelelő írvonal meghosszabbításával jelölni kell;
 - a keretvonalon belül 10 cm-enként, a koordináták 1:4000-nél 400, 1:2000-nél 200, 1:1000-nél 100 méteres értékeinek megfelelően, örkereszteket kell kirajzolni.
- /9/ A szerkesztéskor - az automatikus térképezést kivéve - merőleges tűszúrással kell megjelölni a keret sarokpontjait és a keretvonal minden ötcentiméteres pontját, továbbá a kereten belül az ötcentiméteres négyzethálózat sarokpontjait, valamint az alap- és részletpontokat. Az egymáshoz 1 mm-nél közelebb eső pontok közül csak a fontosabbat kell leszúrni.
- /10/ Azokon a pontokon, ahol a ponthelyet nem a vonalak metszése, törése jelöli ki /pl. nullkör vagy egyéb térképi jel/, ott rajzolt pontot /automatikus térképezésnél 0,3 mm átmérővel/ kell alkalmazni.
- /11/ Amennyiben egymás mellett lévő legelő és rét művelési ágakat a felmérés után össze kell vonni, akkor ezt a térképen kapcsolójellel és a megszűnő művelési ág és alrészlet áthúzásával kell elvégezni.
- /12/ A sikrajzi térképet és a külön lapon készülő domborzati tartalmat fekete, sokszorosításra alkalmas tussal kell kirajzolni. Ha a sikrajz és domborzatrajzi tartalom ugyanazon a térképlapon kerül ábrázolásra, a domborzatrajzot és magassági megírást barna színnel kell elkészíteni.
- /13/ A földrészlethatárok térképezéséhez fel kell használni a 7.2./4/ pont szerinti méreteket.

- 8.1. /14/ Önálló feladatként végzett domborzatátszerkesztés esetén a domborzati helyszínelés során a földmérési alaptérképen esetlegesen feltárt sikrajzi hibát a domborzatátszerkesztést végző szervnek kell kijavítania.
A feltárt hibát a felmérési törzskönyvbe be kell jegyezni. A földhivatal a bejegyzést hivatalból észlelt térképi változásként kezeli.
- /15/ Térképátalakításkor alaptérképként /a továbbiakban: átdolgozási alaptérkép/ felhasználhatók az üvegbetétes, az alumíniumbetétes, vagy a mérettartó műanyaglapon készült eredeti térképek, ha kielégítik a 11.5./1/-ben előírt feltételeket. Átdolgozási alaptérképként felhasználhatók továbbá azok a nyilvántartási térképek is, amelyek mérettartó rajzhordozóra /pl. alumíniumbetétes nyomat/ olyan eljárással készültek, hogy egyenértékűek az eredeti térképpel és a változások térképezése kielégíti az F.2.Szabályzat előírásait. Ha az EOTR-be való átdolgozás újratérképezéssel történik, akkor átdolgozhatóság szempontjából a régi térkép anyagát figyelmen kívül kell hagyni.
- /16/ A korábban felfektetett, nem teljes /csonka/ 1:4000 méretarányú EOTR térképszelvények kezelése térképátalakítás esetén
- a/ Ha az EOTR térképszelvény rajzhordozója mérettartó transzparens műanyaglap, akkor az átalakított térkép tartalmát is erre kell átvinni;
 - b/ Ha az EOTR térképszelvény rajzhordozója alumíniumbetétes térképlap és másolata nem mérettartó műanyaglap, /pl. asztron/ akkor az átalakított térkép tartalmát a mérettartó műanyaglapra kell átszerkeszteni és erre kell átmásolni az alumíniumbetétes térkép meglévő tartalmát is;
 - c/ Ha a korábbi térképezésnek b/ szerinti átmásolása a szelvényre eső átszerkesztési munkához viszonyítva aránytalanul nagy munkát jelentene, akkor az új tartalmat a meglévő nem mérettartó műanyagmásolatra akkor szabad folytatólagosan átszerkeszteni, ha a földhivatal hozzájárul. Ebben az esetben a mérettartó transzparens műanyag szelvények elkészítéséről a földhivatalnak kell a sokszorosítás alkalmával gondoskodni.

8.2. Kereten túli térképezések, csatlakozások

- /1/ Ha 1:1000, 1:2000 méretarányú térképezésnél a felmért terület határvonalának egy része a keretvonalon csak annyira terjed túl, hogy annak a legtávolabbi pontja a keretvonalától legfeljebb 4 cm távolságra van, a túlnyúló területet ugyanazon a lapon kell térképezni. Ilyen esetben a csatlakozó térképlapot nem kell megszerkeszteni.
- /2/ A térképlapon teljes terjedelemben ki lehet rajzolni a keretvonaltól 3 cm-nél nem távolabb nyúló földrészletek sikrajzi tartalmát annak érdekében, hogy a két vagy több lapon eső földrészletek egy térképlapon egyben is ábrázolva legyenek.
- /3/ Ha az 1:4000 méretarányú térképezésnél az országhatár nem nyúlik túl 2 cm-nél a térkép keretvonalán és a kereten kívüli megírásokat, gyámrajzokat nem zavarja, a térképi tartalmat sikrajzi és magassági értelemben csak ezen a térképlapon kell ábrázolni.
- /4/ Kirajzolás előtt a szomszédos, illetve a korábban készült térképlappal való csatlakozást - külön a sikrajzot és külön a domborzatrajzot tartalmazó lapot - meg kell vizsgálni. A keretvonalon áthaladó minden vonal metszéspontját a csatlakozó térképlap megfelelő metszéspontjával össze kell hasonlítani. Ha az eltérés a megengedett legnagyobb eltérésnél nagyobb, a térképezést helyesbiteni kell. A természetben egyenes vonalak a térkép keretvonalán nem törhetnek meg.
- /5/ Ha a szomszédos terület egységbe /igazgatási egység, belterület, külterület, zártkert/ átmenő csatlakozó vonalak eltérését okozó hiba a korábban felmért szomszéd terület egységben van, akkor erre a földhivatal figyelmét írásban fel kell hívni.

8.3. Térképezés térképátalakítás esetén

8.31. Az átdolgozási alaptérkép kiegészítése

- /1/ Ha átdolgozási alaptérképként az eredeti térképet használjuk, akkor sikrajzi tartalmát az EOTR-be való beillesztés előtt ki kell egészíteni a nyilvántartási térkép szerinti állapotra. Ezért valamennyi időközi /jogerős és előzetes/ változást a változási munkarészek alapján ceruzával fel kell szerkeszteni az eredeti térképre. A jogerős változásokat színes tussal a jelen Szabályzat jelkulcsa és megírási szabályai szerint kell kirajzolni. A változási vázrajzokat a térképezés után az alábbi záradékkal kell ellátni: "Az eredeti térképen térképezte 19... ..hónap /aláírás/".
- /2/ A változásokat és a következő bekezdésekben részletezett egyéb térképi ábrázolásokat és megírásokat az átdolgozási alaptérképen a rajta még nem szereplő - az /1/-ben foglalt jogerős változásokétól eltérő - színnel át kell vezetni a jelkulcs és megírási szabályok szerint.
- /3/ A természetben meglévő alappontok új számát az átdolgozási alaptérképen a régi pontszám mellett kell feltüntetni. A régi pontszámot át kell húzni. Elpusztult alappontnak a jelkulcsi jelét átlós irányban húzott két vonással kell érvényteleníteni. A pontleírásoknál az 1.81./12/ szerint kell eljárni.
- /4/ Az EOVA-nak az átdolgozási alaptérképen nem szereplő pontjait és levezetett pontjait az átdolgozási alaptérképre fel kell szerkeszteni.
- /5/ Igazgatási és fekvéshatárvonalnak eredetileg számozatlan töréspontjainak kezelési számát az átdolgozási alaptérképen kemény ceruzával fel kell tüntetni.
- /6/ Az átdolgozási alaptérképnek az EOTR-be át nem viendő esetleges többlettartalmát ceruzaáthúzással kell megjelölni.
- /7/ A térképezésre és a vizsgálatra vonatkozó záradékot az átdolgozási alaptérképen a 31/c.melléklet szerint kell feltüntetni.
- /8/ Montázs készítése esetén a montázsra rá kell írni az EOTR szelvény-számot.
- /9/ Ha a térképátalakítás újratérképezéssel történik, akkor az /1/, /2/, /4/, /6/ és /7/ bekezdésben foglaltak tárgytalanok, az /5/ bekezdést pedig értelemszerűen kell alkalmazni.

8.32. Az átdolgozási alaptérkép sikrajzi tartalma átszerkesztésének néhány technológiai változata

8.321. Grafikus átszerkesztés

- /1/ Községenként alkalmas méretarányban, jó minőségű rajzpapíron átszelvényezési vázlatot (31/a.melléklet) kell szerkeszteni. Ennek az alábbiakat kell tartalmaznia:
 - a régi és az átdolgozás méretaránya, illetve méretarányai szerinti EOTR szelvényhálózatot a hálózati vonalak koordinátájával;
 - az EOTR szelvénytárcsák régi vetületi koordinátáit;
 - a régi és az EOTR szelvényszámokat;
 - az EOTR szelvény- és örkereszthálózatnak az átdolgozási alaptérképre történő felszerkesztéséhez szükséges adatokat.
- /2/ Az átszelvényezési vázlaton a régi vetületre vonatkozó valamennyi adatot fekete, az EOVR-re vonatkozókat a változások átvezetésének színével kell feltüntetni. Az átszelvényezési vázlat nagykiterjedésű területről több lapon készíthető.
- /3/ Az átdolgozási alaptérképen a következő kiegészítéseket kell elvégezni:
 - a/ Fel kell szerkeszteni az átdolgozás méretarányának, ill. méretarányainak megfelelő EOTR szelvény /eltolt szelvény/- és örkereszthálózatot a - felmérési törzskönyvben részletesen leíran-

dó - ellenőrzési lehetőséget adó módszerrel. Az EOTR őrvonalak és őrkeresztek felszerkesztésénél a jelentkező vetületi méreteltérést figyelembe kell venni. Az EOTR szelvénykeretek a sarokpontok koordinátái és az átszelvényezési vázlaton feltüntetett adatok alapján 8. szerkesztendő fel.

- b/ Az EOTR keretvonal sarokpontjait, őrvonalait és az őrkereszteket tussal ki kell rajzolni. A sarokpontokra nullkört kell rajzolni. Az ÉK-i és a DNY-i sarokpontok koordinátáit meg kell írni.
- c/ Az üres részben az őrkereszthálózatot olyan mértékben kell felszerkeszteni, amennyire azt a technológia megkívánja, azzal, hogy az átdolgozandó területet le kell fednie.
- d/ Az EOTR szelvényvonalak által határolt területek súlypontjában tussal fel kell tüntetni az EOTR vonatkozó országos szelvényszámát és a községenkénti sorszámát.
- e/ A felszerkesztett EOTR szelvényt sarokpontok koordinátáit meg kell i

8.321./4/ Az újonnan felszerkesztett vagy korábban már felfektetett EOTR szelvényt az alábbi ideiglenes illesztési elemekkel kell kiegészíteni:

- az átszelvényezési vázlaton beírt méretek alapján ceruzával fel kell szerkeszteni a régi térképi keretvonalat;
- a régi térképsarokpontokat tűsurással és a hátoldalon tussal ki-rajzolt illesztőkereszttel kell megjelölni;
- a régi keretvonalaknak az EOTR szelvénykeretvonalal való átmet-
szési szakaszát mintegy 3 mm hosszúságban a hátoldalon tussal ki
kell húzni.

Az ideiglenes illesztési elemeket az állami átvételi vizsgálat után el kell távolítani.

/5/ A grafikus átmásolás során az illesztéseknél - a 11.8./1/ -ben elő-
írtakat is figyelembe véve - csak párhuzamos eltolást szabad alkalmaz-
ni, elforgatást nem.

/6/ Kisebb méretarányba történő grafikus átszerkesztéshez a felújított
átdolgozási alaptérképről mérettartó filmre vagy egyéb mérettartó
anyagra a 11.5./5/-ben megadott pontossággal az átdolgozás méretará-
nyának megfelelő szabatos transzformátumot kell készíteni. Üres
szelvényrészt a fényképezésbe bevonni csak olyan mértékben kell,
amennyire azt a technológia megkívánja, de rajzos térképi tartalmat
minden esetben EOY őrkereszteknek kell körül fognia. A transzformátum
készülhet régi egész-szelvényenként, vagy mintegy negyedlaponkénti
bontásban. A töredékszelvényes transzformátumokat a régi térkép
szelvényszámának /1, /2 stb. alátörésével kell megjelölni.

/7/ Az átdolgozási alaptérképnek, ill. a transzformátumnak az EOTR-be
való rajzi átmásolása során az illesztési egységek határát - bele-
értve a régi szelvénykereteket is - átszelő egyenes vonalakat sem
görbiteni, sem megtörni nem szabad. Az eredeti szelvénycsatlakozta-
tási eltéréseket meg kell szüntetni, de az átdolgozási alaptérképet
- a durva hiba kivételével - nem kell módosítani.

/8/ Az átmásolás befejezése után az EOTR térképszelvényről, illetve mon-
tázs készítése esetén az átmásolás megkezdése előtt a montázsról ille-
tési egységenként legfeljebb 3 ellenőrző grafikus lemérést kell
végezni, és azt össze kell hasonlítani az átdolgozási alaptérképről
lemért megfelelőikkel. Az eltérés nem lehet nagyobb a 11.8./2/ be-
kezdésben megadott értéknél.

8.322. Átszerkesztés digitalizálással egybekötött automatikus térképezéssel

/1/ A 20621/1977. OFTH sz. intézkedéssel jóváhagyott digitalizálási
utmutató-tervezet előírásait figyelembe véve az alábbiakat kell el-
végezni.

/2/ Az EOTR szelvényt sarokpontjainak EOY koordinátáit a régi vetületbe,
az átdolgozási alaptérkép szelvényt sarokpontjainak régi vetületű
koordinátáit EOY-be át kell számítani. Az átdolgozási alaptérképre a
változások színével az EOTR szelvényt sarokpontokat, szelvénykeret-

vonalakat és az örkereszteket csak a változásokkal érintett területekre - de akkor teljes szelvényre kiterjedően - kell felszerkeszteni.

- 8.322./3/ A további feldolgozást a többször lemért koordináták középértékével kell végezni. A levételek közötti koordináta-eltérés nem lépheti túl az átdolgozási alaptérképen mért 0,2 mm-t.
- /4/ Az alappontok és a koordinátával rendelkező részletpontok digitalizáló berendezéssel lemért és szelvény-sarokpontok alapján EOY-be transzformált koordinátáit össze kell hasonlítani az EOY koordinátajegyzékben szereplő koordinátákkal. Amennyiben a két érték között 0,3 mm vagy annál kisebb a lineáris eltérés, az EOY-be való transzformálást ezekkel a tényezőkkel lehet végezni. Ha az eltérés nagyobb, vagy ha az átdolgozási alaptérkép kétirányú méretváltozása különböző, akkor affin transzformálást kell alkalmazni azonos pontok, vagy ennek hiányában örkeresztek alapján.
- /5/ Koordinátáknak koordinátajegyzékben, vagy - a digitalizáló berendezéshez kapcsolt számítógép útján - egyéb adathordozón történő rögzítését a 12.2./3/ és /4/-ben előírtak szerint kell dokumentálni.
- /6/ A digitalizált /és EOY-be transzformált/ pontok koordinátái ha nem kerülnek tárolásra, akkor az alappontokat, a község- és fekvés- valamint a földrészlethatárpontokat listába kell foglalni.
- /7/ Adatbankos vagy egyéb gépi adattárolás esetén gondoskodni kell, hogy az alappontoknak és a numerikus részletpontoknak ne a digitalizálás során megállapított, hanem a koordinátajegyzékben szereplő koordinátái kerüljenek tárolásra.
- /8/ A részletpontok azonosítására az EOTR szelvényrendszerében digitalizálási vázlatot kell készíteni.
- /9/ A digitalizálás regisztrátumát - ha a koordináták megfelelő munkarészben a digitalizálást végző szervnél rendezett formában megmaradnak - csak az állami átvételi vizsgálat megtörténteig kell megőrizni.

8.323. Átszerkesztés újratérképezéssel

- /1/ A módszer akkor alkalmazható, ha a régi térkép földi eljárással készült, és az új felmérés munkarészeiből /mérési vázlat, tömbrajz stb./ az újratérképezést egyértelműen el lehet végezni.
- /2/ A változásokat a térképezés során folyamatosan figyelembe kell venni.
- /3/ Az érvényes állapotot egységesen fekete tussal kell kihuzni.
- /4/ Nem szabad tussal kihuzni a megszűnt térképi tartalmat. A ceruzás térképezéseket az állami átvételi vizsgálat megtörténteig a térképről nem szabad eltávolítani.
- /5/ A régi eredeti, valamint a nyilvántartási térképeket nem kell kezelni.

8.4. A domborzati tartalom térképezése

8.41. A domborzatábrázolás általános előírásai

- /1/ A domborzatábrázolás készülhet a földmérési alaptérképpel azonos térképlapon, barna színnel kirajzolva és megírva, vagy külön - időtálló, mérettartó - lapon. Az esetenként alkalmazandó eljárást a sokszorosítás műszaki és gazdasági feltételeitől függően a FÖMI határozza meg. A topográfiai térkép domborzatát, valamint térképátalakítás esetén az 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképek meglévő domborzatrajzát minden esetben külön műanyaglapra kell átszerkeszteni.
- /2/ A külön műanyaglapon történő domborzatábrázolás esetén minden rajzot és megírást fekete tussal kell készíteni

- 8.41./3/ Műanyaglapon a 8.61./4/-ben leírt illesztőkereszteket, szelvényszámot, valamint 1:2000, 1:1000 méretarányban a község nevét ugyanott kell feltüntetni, ahol a földmérési alaptérképen szerepelnek. Ezeken kívül a domborzati műanyaglap nem tartalmazhat azonos elemeket a sikrajzival, beleértve a szelvénykeretet és az örkereszthálózatot is. A sokszorosításnál a szelvényszámot és a község nevét ki kell fedni.
- /4/ Szintvonalas ábrázolásnál az 1, 2 és 5 m-es szintköz esetén minden ötödik, 2,5 m-es alapszintvonal érték esetén minden negyedik alapszintvonalat vastagítva, főszintvonalként kell kirajzolni. Ahol a főszintvonalak a térképen mérve egyenletes lejtő esetén 10 mm-nél, nem egyenletes lejtő esetén 5 mm-nél közelebb kerülnek egymáshoz, ott csak a főszintvonalakat kell kirajzolni.
- /5/ A szintvonalak folyamatos kirajzolását az alábbi terepelemek rajza ill. megírás szakítja meg:
- egy másik domborzati elem jele /töltés, bevágás, domborzati segédvonal stb./;
 - vasut, árok, csatorna, patak, folyóvíz partvonalának rajza; továbbá, 1:1000 és 1:2000 méretarányu térképen az utca, épített közut, és a kótált magasságokkal ellátott egyéb ut;
 - szintvonalérték/a szintvonalaknak az alapszintre vonatkozó magassága/;
 - a kóta megírás.
- /6/ Az alap- és főszintvonalak szintvonalértékét - a 2,5 m-es alapszintvonalakat kivéve - méter, a felező ill. negyedelő szintvonalakat értéküknek megfelelően dm, illetve cm élesen meg kell írni. A 2,5 m-es alapszintvonalak esetén a negyedelő szintvonalakat a kerekítési szabályoknak megfelelően cm-re kerekítve kell megírni. A megírást úgy kell elhelyezni, hogy a szám talpa az esés irányába mutasson. A szintvonalmegírásokat a domborzat tagoltságától függően - megírt magassági részletponttól távolabb - úgy kell elhelyezni, hogy a magassági viszonyok a térkép bármely helyén könnyen értelmezhetőek legyenek. A térkép széleinél 5-6 cm-enként kell a szintvonalértékeket feltüntetni. A főszintvonalakat térképlaponként legalább egyszer meg kell írni.
- /7/ A domborzat főbb idomvonalain /a szintvonalak erős görbületeiben/, lehetőleg szintvonalérték megírásától távolabb eső helyen, ahol a szintvonalak nem adnak világos képet a lejtőviszonyokról, eséstüskét kell rajzolni.
- /8/ A nem állandósított magassági részletpont /kóta/ vonatkozási helyét 0,3 mm átmérőjű ponttal kell jelölni és abszolút magasságát úgy kell megírni, hogy a pont egyuttal a magassági adat tizedespontja legyen. Ha a megírás így sikrajzi elemet takarna vagy zavarná az olvashatóságot, akkor a megírást a vonatkozási ponttól elsősorban keletre kell elhelyezni és tizedesvesszőt kell alkalmazni. A magassági megírásokat lehetőleg a Ny-K irányu szelvényvonallal párhuzamosan kell elhelyezni. Vasuti vágányra megadott kóta a sinkorona felső szélére vonatkozik.

8.42. Domborzatátyszerkesztési alapelvek meglévő térképi tartalom felhasználása esetén

- /1/ A magassági tartalomnak az 1.72./4/ szerinti rajzi átvétele /továbbiakban: domborzatátyszerkesztés/ esetén a domborzat időközi változásait domborzati megvalósulási térkép vagy nagyobb méretarányu földmérési alaptérkép, fotogrammetriai kiértékelés, helyszíni mérés alapján kell bedolgozni. Tervrajzot erre a célra felhasználni nem szabad.
- /2/ Átvett domborzatrajznál a szintvonalértékek megírását az EOTR térkép-szelvénynek megfelelően kell elhelyezni, továbbá ügyelni kell azokra a domborzati elemekre, amelyek kirajzolása a jelen Szabályzatától eltér. Ilyenek: kótált pont, domborzati segédvonal, szakaszos fogazás, fogazásmegszakítás, szintvonal épület alatt, tereplépcső, turásos terület stb.
- /3/ Átvett domborzatu, valamint domborzati változással érintett területek határán a szintvonalak átmenetét idomhűen - szükség szerint terepi helyszíneléssel - kell biztosítani.

8.42. /4/ A domborzati változásokat a domborzatátszerkesztési alaptérképen a megszűnő tartalom érvénytelenítésével, és az érvényes állapotnak eltérő színű kirajzolásával kell átvezetni.

/5/ Ha a bedolgozandó domborzati megvalósulási térkép méretaránya nagyobb, mint a vonatkozó földmérési alaptérképé, a domborzati megvalósulási térképről szabatos transzformátumot kell készíteni.

8.43. Az 1:2000 vagy annál nagyobb méretarányú domborzati térképről való domborzatátszerkesztés alapelvei

/1/ Domborzatátszerkesztési alaptérképül a domborzathordozó műanyaglapot használjuk, kivéve, ha a sikrajzi térkép hordozza a domborzati tartalmat is.

/2/ Ha a domborzatátszerkesztési alaptérkép külön műanyaglap, akkor azt - szükség szerint - ki kell egészíteni az eredeti, és a ráeső EOTR szelvénykerettel és kellő számú EOTR örkereszttel, mint illesztési elemekkel. Az illesztési elemeket tussal ki kell húzni.

8.44. Domborzatrajz átszerkesztése a topográfiai térképről

8.441. Átszerkesztési alapelvek

/1/ Domborzatszerkesztési alaplapként felhasználhatók:

- a topográfiai térkép transzparens tisztázati rajzai,
- a transzparens tisztázati rajzokról mérettartó fóliára készített, sik- és domborzatrajzot együttesen tartalmazó másolat,
- a topográfiai térkép nyomata, ha róla a pontossági előírásoknak megfelelő transzformátum készíthető és színelűnyomások a magassági tartalom átvételét nem akadályozzák.

/2/ A topográfiai térkép domborzati tartalmának pontosságát sem a terepen, sem a törzskönyvi adatok alapján vizsgálni nem kell, de a nyilvánvaló esetleges elírásokat javítani kell /pl. 150 m magasság helyett 250 m van a térképen/.

/3/ A topográfiai térkép domborzati tartalmának természetes /narancs színű/ és mesterséges /fekete színű/ terepelemeit egységes domborzati tartalomként kell kezelni /sokszorosítás esetén barna színben ábrázolni/.

/4/ Valamennyi domborzati elemet a természetben elfoglalt helyén kell ábrázolni. Eltolás vagy méreten felüli ábrázolás nem megengedett.

8.442. Domborzatátszerkesztés az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképre

/1/ A domborzatátszerkesztési alaplap negyedlapjairól mérettartó film-diapozitívra 1:4000 méretarányú szabatos transzformátumot kell készíteni, mely egyaránt tartalmazza a sikrajzi és a domborzatrajz elemeket /a vizrajz mellőzhető/.

/2/ Ha a transzformátumról síkfénymásoló berendezéssel mérettartó transzparens diazó fóliára fénymásolatot /a továbbiakban: domborzattervezési fólia/ /33/g. melléklet/ készítünk, ezen kell átvezetni a domborzat időközi változásait, valamint

- a jelkulcsok különbözőségeiből adódó ábrázolási korrekciókat;
- a topográfiai térkép jelkulcsi ábrázolásával vagy megírásával fedett területek domborzatrajzának kiegészítését, és a
- méreten felüli vagy eltolt helyzetű ábrázolásból adódó ellentmondások helyesbítését.

A domborzattervezési fóliát pontoleáta céljára is fel szabad használni; ebben az esetben a szintvonalterv is rajta készül.

/3/ Ha a transzformátumról nem készül külön domborzattervezési fólia, hanem a tisztázati tusrajzot közvetlenül a transzformátumról másolják át, akkor a domborzati tartalomnak a /2/-ben részletezett kiegészítéseit és helyesbítéseit a transzformátumra helyezett olyan üres rajzfólián kell - célszerűen grafit ceruzával - elvégezni, amely a továbbiak folyamán a földmérési alaptérkép domborzathordozó lapjává fog válni.

- 8.442. /4/ A domborzatátszerkesztéshez szükséges illesztéseket az illesztőkeresztek, örkeresztek, őrvonalak és az azonos vízszintes alappontok segítségével kell végezni, de egyéb azonos sikrajzi elemek figyelembevételére is szükség lehet. Célszerű a földmérési alaptérkép sikrajzára felszerkeszteni azt a két km-hálózati metszéspontot is, amelyek a földmérési alaptérképen mint hálózati örkeresztek nem kerülnek ábrázolásra.
- /5/ A sikrajzi elemek illeszkedésénél figyelembe kell venni azt, hogy a topográfiai térképen rajzi eltolás is előfordul /vasutvonal közelében haladó ut, csatorna töltés stb. ábrázolásában, vagy egymás mellett haladó közutak esetén az alacsonyabb rendű ut ábrázolásában stb./. A topográfiai térképen a vonalas létesítmények rajzi eltolhatóságának sorrendje: csatorna, közut, vasut.
- /6/ A nyomvonalas létesítmények méreten felüli ábrázolt töltéseinek és bevágásainak vízszintes vetületét 5/4-es részsüt feltételezve kell megtervezni, a létesítményhez való illesztését pedig nagyított légifényképek alapján célszerű végezni. A vasuti töltések koronavonalait a térképezett vágánytengelytől 0,8 mm távolságra kell feltüntetni. A földmérési alaptérképen a fogazás azonos vagy váltakozó hosszúságát a részsüalap nagysága alapján kell kidolgozni. A topográfiai térképen megíratlan relatív magasságu részsüket és tereplépcsőket max. 0,5 mm hosszú fogakkal kell kirajzolni.
- /7/ Különös gondot kell fordítani a topográfiai térkép egyes terepelemeinek /tereplépcső stb./ a földmérési alaptérkép földrészlethatárvonalaival való összhangjára. A földmérési topográfiai térkép ezekenél a terepelemeknél egyrészt nem elégíti ki a földmérési alaptérkép pontossági igényét, másrészt a földrészlethatárokat nem tartalmazza.
- /8/ Ha a topográfiai térképen torzítottan ábrázolt terepelemeket fotogrammetriai műszeres kiértékelés útján helyesbítjük, akkor a kiértékeléshez magassági illesztőpontokat külön nem kell felvenni, mert csak sikrajzilag kell a térképi elemek helyét kiértékelni.
- /9/ A nagyobb területre kiterjedő domborzati változásoknak fotogrammetriai műszeres kiértékeléssel történő felmérése esetén magassági illesztőpontokként az adott magasságu vízszintes alappontokon kívül a topográfiai térképen a domborzatváltozással nem érintett területek megírt kótált pontok is felhasználhatók. Külön magassági illesztőpontokat meghatározni csak akkor kell, ha azok nélkül a fotogrammetriai kiértékelés nem végezhető el.
- /10/ A domborzati ellentmondások megszüntetésének módját a felmérési törzskönyvbe be kell írni.

8.5. Kirajzolás és alkalmazandó vonaltípusok

8.51. Sikrajzi kirajzolás

- /1/ A sikrajzi tartalom vonalait műanyaglapon 0,16 mm-es, rajzpapíron 0,12 mm-es egyenletes, vékony tusvonalakkal kell kirajzolni. Az attól eltérő vastagságu vonalak alkalmazását a kirajzolási minta írja elő az egyes jeleknél.
- /2/ Folytonos vonallal kell kirajzolni
- a keretvonalat /eltolt keretvonalat/;
 - a földrészletek határvonalait;
 - az épületek és építmények talajszintet metsző vonalait;
 - a hidakat;
 - a vasutak és közuti villamosvasutak tengelyvonalát;
 - külterületen a közutaknak a 2.25./1/ szerint ábrázolandó pormentes burkolatának szélét;
 - folyók, csatornák, partvonalát /medervonalát/;
 - a föld felszínén és a felette haladó távvezetékek nyomvonalát.
- /3/ Pontozott /rövid szaggatott/ vonallal kell kirajzolni
- az alrészletek határvonalait;
 - az egyszerűsített kisajátítási eljárással kisajátított területek határvonalát;

- a földrészleteken belül ábrázolandó, de alrészletként nem kezelendő területek /pl. árkok, utak, nyiladékok stb./ határvonalait;
- nem pormentes közutnál a járműforgalom céljára igénybe vehető sávot;
- az ábrázolandó szegélyárkokat;
- a belterületen ábrázolandó járdaburkolatokat és egyéb szegélyvonalakat, ideértve a pormentes utburkolat szélét is;
- töltések és bevágások ábrázolandó láb- és koronavonalait;
- műemlékromok nem konturvonallal ábrázolt határvonalait;
- védett fasorokat;
- a keretvonalnak a keretvonalon tulnyúló földrészletekbe eső szakaszát akkor, ha a szomszédos szelvény nincs felfektetve.

8.51. /4/ A kirajzolási minták szerinti szaggatott vonallal kell kirajzolni

- az ábrázolandó földalatti létesítmények nyomvonalait és konturvonalait /pl. vezetékek, átereszek nyomvonalai/;
- 1:1000 és 1:2000 méretarányú térképeken a terepszintre levetített falsíkokat;
- légtérben lévő ábrázolandó létesítmények terepszintre levetített konturvonalait a távvezetékek kivételével;
- drótkötél- és függősinpálya nyomvonalát;
- a természetben nem található jogi /elméleti/ határvonalakat;
- védett területek határvonalának jelét.

/5/ Keretvonalra eső jelkulcsi jelet mindkét térképlapon ki kell rajzolni.

/6/ Jelkulcsi jel rajzán a tőle független térképi vonal akkor vezethető át megszakítás nélkül, ha az átmenő vonal a jel értelmezését nem zavarja.

/7/ A határvonalakat a mintatérképek szerint kell a földmérési alaptérképen feltüntetni. A jelkulcsi jelet a jellegzetes töréseknél, egyéb szakaszokon 10-20 cm-enként kell elhelyezni.

8.52. Domborzatrajzi kirajzolás

/1/ A domborzati tartalom vonalai közül az alap, felező és negyedelő szintvonalat, a domborzati segédvonalat és a fogazást 0,12 mm, a főszintvonalat 1:4000 méretarányban 0,3 mm, egyéb méretarányban 0,4 mm vonalvastagsággal kell kirajzolni.

/2/ Az alap- és a főszintvonalat /az 1:4000 méretarányban az épületen átvezetett szintvonalat is/ folytonos vonallal, a felező és negyedelő szintvonalat, továbbá a domborzati segédvonalat a jelkulcs szerinti szaggatott vonallal kell kirajzolni.

/3/ A jellel ábrázolandó domborzati elemek kirajzolásánál az alábbiakat kell figyelembe venni.

a/ Tereplépcső, terasz, szakadás:

A fogazást a végeken el kell fogyasztani. A fogak hosszát és közötti esztétikai szempontból kell megállapítani. Ha a fogak hosszát nem rajzoljuk ki a részü alapjáig, akkor a részüalap szélét domborzati segédvonallal kell kirajzolni. Elnyúló alakzat esetén a fogazást elégséges szakaszosan feltüntetni. A kihagyott szakaszt minden esetben hosszú fognál kell kezdeni és zárni. Ha a koronavonal valamely síkraízi vonallal /földrészlet-, alrészlethatár stb./ esik egybe, vagy ahhoz térképi 0,3 mm-nél közelebb kerül, akkor ezen a szakaszon a fogazást a síkraízi vonalra kell telepíteni.

b/ Horpadás:

A jelkulcs szerinti pillacsikozást a meredek partoldal területében kell kirajzolni. Horhos rajzával is kapcsolható, a horhos kezdetén, illetve oldalában, a koronavonallal ábrázolt leszádkadt rész fölött. Ha horpadásban több, egymással párhuzamos szintvonal halad, akkor vagy csak a szintvonalat rajzoljuk ki, vagy a tereplépcső jelét alkalmazzuk.

c/ Vizmosás /horhos/:

Az alkalmazandó vonalvastagsítást esztétikai szempontból kell

megválasztani. Ha a szemben lévő oldalak fogazásának fogvégei között térképi 4 mm-nél nagyobb térköz van, akkor a fenék domborzatát szintvonalakkal kell kifejezni.

- d/ Viznyelő, karsztlyuk /dolina, töbör/:
A jelkulcsi jel hosszirányban ábrázolható legkisebb térképi mérete 2 mm.
- e/ Suvás /csuszamlás/:
Rendszertelen hosszúságban rajzolt szaggatott szintvonalakkal úgy kell kirajzolni, hogy a formák jellegét kifejezze.
- f/ Omladék:
A pontokkal kitöltött területrészeknek egyeznie kell az omladék vízszintes vetületével.
- g/ Sziklaszakadék, sziklafal:
Az alkalmazandó vonalvastagításokat esztétikai szempontból kell megválasztani.
- h/ Védőtöltés, töltés-bevágás uton, közuton, vasuton:
A fogazás kirajzolásánál a tereplépcsőre előírtakat kell értelem-szerűen alkalmazni. A relatív magassági adat vonatkozási helyét a töltéskorona közepén, illetve az ut, vasut tengelyvonalában kell feltüntetni.
- i/ Magasvezetésű csatorna, függőpatak:
Ha a medervonal széle és a koronaél között térképi 0,8 mm-nél kisebb távolság van, a fogakat a medervonal sikrajzi vonalára kell telepíteni. A fogazás kirajzolásánál a tereplépcsőre előírtakat kell alkalmazni.

8.52. /4/ A szabatos felmérési utasítás szerint készült térképnek EOTR-be törté-
nő átdolgozásakor a sikrajzilag ábrázolt domborzati elemeket /pl.
rézsők / az EOTR térképszelvény domborzathordozó lapjára kell
átszerkeszteni.

8.6. Megírások a földmérési alaptérképen

8.61. Szelvénykereten kívüli megírások, magyarázó ábrák

/1/ A szelvénykereten kívüli megírások

- a/ az északi keretvonal fölé az alábbi megírások kerülnek:
 - vetület,
 - magassági alapszint /barna szinnel/,
 - méretarány,
 - szolgálati használatra minősítés,
 - az 1:2000 és 1:1000 méretarányú földmérési alaptérképeken a csatlakozó térképlap/ok/ szelvény és sorszáma, a község neve és területi jelzőszáma /7 számjegyig/, továbbá a fekvés /helyterület, zártkert, külterület/ megnevezése.
- b/ A déli keretvonal alá az alábbi megírások kerülnek:
 - nyomdai záradék a kiadás számának feltüntetésével;
 - az 1:2000 és az 1:1000 méretarányú földmérési alaptérképen a térképlap országos szelvény száma, községen belüli sorszáma; a csatlakozó térképlap/ok/ szelvény- és sorszáma, a munkát végző szerv megnevezése; a munka technológiájára és pontosságára utaló adatok, a terepmunka ill. a záróhelyszínelés befejezésének időpontja, az alapszintköz mértéke /kivéve ha a teljes térképlap területén kótált pontokkal történik a magassági ábrázolás/;
 - térképátalakítás esetén az eredeti felmérés éve és az átdolgozás technológiája
- c/ A nyugati és a keleti keretvonalon kívülre az 1:2000 és 1:1000 méretarányú földmérési alaptérképen a csatlakozó térképlap/ok/ szelvény- és sorszámát meg kell írni.
- d/ A keretvonal ÉK-i és DNy-i sarokpontjainak koordinátáit meg kell írni.

- 8.61./2/ Ha a keretvonalon túl kirajzolt földrészlet /8.2./1// valamilyen megírás helyére esik, akkor - a keretvonalától való távolság változtatása nélkül - a megírást a szükséghez mérten el kell tolni. Szükség esetén a nyomdai záradék is eltolható.
- /3/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen a keretvonalat metsző községi határvonalat egyenes vonallal meg kell hosszabbítani a kereten túli 8 mm-es sávban, de legfeljebb 3 cm hosszúságban, és a megfelelő községneveket a mintatérkép szerint /46.melléklet/ meg kell írni.
- /4/ A szelvénykereten kívüli 8 mm-es sáv sarkait 4x4 mm-es illesztőkeresztekkel /nyomdai illesztőjelek/ kell megjelölni, melyeknek a domborzati elemeket tartalmazó rajzhordozón is rajta kell lenniük.
- /5/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképeknél a térképlap déli oldalán a szelvénykereten kívül /30x45 mm méretben/ nyugatról keletre haladó sorrendben az alábbi gyámrajzokat /magyarázó ábrákat/ kell elhelyezni.

Az 1.gyámrajz tartalmazza:

Az államigazgatási területi egységek /ország, megye, járás, község/ határvonalát; a község/ek/ nevét és területi jelzőszámát, az 1:4000 méretarányú szelvény valamint az északon és délen csatlakozó szelvény községenkénti sorszámát /11.melléklet/.

A 2.gyámrajz tartalmazza:

A községi határvonalakat, azokon belül a belterületek, zártkertek, valamint a különböző méretarányban térképezett azonos fekvésű területek határvonalát; az így adódó területekben a fekvés jelét /belterület=B, zártkert=Z, külterület=K/, a térképezés méretarányát, a sikrajzi felmérés illetve a térképátalakítás évét. A gyámrajz mellett kell elhelyezni a pontosságra, a technológiára és a munkát végző szervre utaló adatokat, továbbá térképátalakítás esetén az eredeti felmérés évét és az átdolgozás technológiáját /a záradék szövegébe csak a szelvényen rajta lévő fekvéseket szabad belefoglalni/.

A 3.gyámrajz tartalmazza:

A 2.gyámrajz összes vonalait fekete színnel, ezen belül a különböző alapszintközökkel ábrázolt területek elhatárolását erőteljes barna vonallal. Az így adódó idomokba barna színnel meg kell írni az alapszintköz értékét. A gyámrajz mellé az alábbi záradék irandó: "A térkép az-évi 1:10 000 méretarányú földmérési topográfiai térkép nagyított domborzatrajzát tartalmazza." Fekete vonallal kell körülhatárolni és ferde barna vonalkázással ellátni azokat a területek részeket, amelyekre vonatkozóan a nagyobb méretarányú földmérési alaptérképeken új felmérésből eredő /esetleg eltérő értékű alapszintköz/ domborzat van ábrázolva. A megfelelő vonalkázott területre fekete számokkal meg kell írni a domborzat felmérésének évét. Topográfiai térképről átvett domborzatrajznak 5 ha-nál nagyobb kiterjedésű összefüggő helyesbítését a megfelelő terület rész keresztbe-vonalkázásával /barna színű/ jelölni kell. Ha a térképlapra eső terület részekben nagyobb méretarányú, domborzatrajzos új felmérés ill. domborzatátszerkesztés is történt, akkor a záradékba ezt bele kell foglalni a felmérést, ill. átszerkesztést végző szerv megnevezésével együtt. A záradékban szükség szerint ki kell térni arra is, hogy a keresztbe-vonalkázott területen a domborzatot helyesbítették. A 3.gyámrajzhoz tartozó valamennyi záradékot barna színnel kell írni.

A 4.gyámrajz tartalmazza:

A szelvényszámot a csatlakozó szelvény számokkal együtt.

- /6/ A gyámrajzok mellé esetenként további magyarázó, illetve kiegészítő megírás kerülhet /pl. terület rész átsatolás során/.
- /7/ Ha valamely megírás a gyámrajzon belül nem fér el, akkor a gyámrajz megfelelő helyére irt hivatkozási számmal utalni kell a gyámrajz alatt elhelyezett megírásra.

8.61. /8/ Térképátalakítás során végzett domborzatátszerkesztést az 1:1000, illetve 1:2000 méretarányú térkép domborzathordozó műanyaglapján a következő szöveggel kell záradékolni: "A magassági tartalmat az 19... évi földmérési alaptérkép domborzatrajzáról a 47460/1983. OFTH számú F.7. Szabályzat előírásai szerint a Vállalat /Földhivatal/ szerkesztette át 19.. évben. Alapszintvonalak 1 méterenként."

/9/ A kereten kívüli megírásokat és gyámrajzokat a 11., 46-48. mellékletnek megfelelően kell elkészíteni, ill. elhelyezni, figyelembe véve a 8.621./1/ és 8.622./1/-ben foglaltakat is.

/10/ A balti alapszint megírása és a magassági felmérésre vonatkozó záradék csak azokra a térképre kerül rá, amelyek domborzatot ábrázolnak.

8.62. Szelvénykereten belüli megírások

8.621. A sikrajzi és domborzati megírások általános előírásai

/1/ A betű- és számmegírásokat úgy kell a térképre felírni, illetve rávenni, hogy a térkép nyomdai vagy egyéb sokszorosításra alkalmas legyen. Az alkalmazandó betűtípusokat, betű- és számnagyságokat a kirajzolási minták /44. melléklet/ II. része tartalmazza.

/2/ A sikrajzi megírásokat - a vonalas tereptárgyakét /8.623./, valamint azokat az eseteket, melyekre a Szabályzat eltérően rendelkezik kivéve - nyugat-keleti irányban kell elhelyezni. A megírások ne fedjenek térképi tartalmat, minél kevesebb térképi vonalat keresztezzenek, és hovatartozásuk legyen egyértelműen megállapítható.

/3/ A vízszintes és magassági alappontok számát a kirajzolási minták és megírási szabályok, valamint a mintatérképek /46-49. mellékletek/ szerint kell megírni.

/4/ Ha valamely alappont egyben határjel, akkor a határjel számát a mintatérképek szerint zárójelben fel kell tüntetni. Ha meglévő vízszintes alappontot utólag magassági alappontként - vagy fordítva - meghatározták, az alappontot mindig az első meghatározás alapján kell ábrázolni.

/5/ A művelési ágakat a kirajzolási mintában megadott betű, illetve egyéb jellel kell feltüntetni. A művelési ágak jele alatt zárójelben magyarázó megírások alkalmazandók: pl. csemetekert, faiskola, epreskert, L,R.

/6/ Művelés alól kivett területek jellegét a kirajzolási minták és megírási szabályokban felsorolt esetekben állandó betűrövidítéssel, egyébként megírással kell feltüntetni /44. melléklet/. Bizonytalan jellegű művelés alól kivett területekbe "mk" betűjelzést kell írni.

/7/ Belterületen a nem nagyüzemi művelés alatt álló földrészletekben a művelési ág jelzését /ud, K stb./ nem kell feltüntetni.

/8/ A házszámokat álló arab számmal kell feltüntetni az utcai épület-homlokzat közepe táján. Be nem épített telekben a házszámot a földrészleten belül az utca határvonalával párhuzamosan kell elhelyezni. Ha a házszám az épület rajzában vagy a földrészleten belül nem fér el, akkor a földrészlet homlokvonalára elé az utca, tér területére kell írni.

/9/ Domborzati megírásokat úgy kell elhelyezni, hogy azok a sikrajzzal zavaró fedésbe ne kerüljenek. Szükség esetén a sikrajzi megírást át kell helyezni. Helyrajzi számok, alappontok, kóták közvetlen közelébe szintvonalérték-megírás ne kerüljön.

/10/ A magasságilag megírandó vízszintes alappontoknál /2.52./2/-/3// az abszolút magasságot a pont száma alatt, a relatív magasságot az ellentétes oldalon kell megírni.

/11/ Ha az állandósítási kövön felső kő is van, csak a felső kő abszolút magasságát kell megadni. Ebben az esetben fel kell tüntetni a kő és halom együttes relatív magasságát is, ügyelve arra, hogy az alappont sikrajzilag az 1.05. sorszámú jelkulcsi jellel legyen kirajzolva.

8.621. /12/ Tornyak és egyéb magaspontok magasságát nem kell feltüntetni.

/13/ Az 1:4000 méretarányu domborzat-megírásnál még az alábbiakra kell ügyelni.

a/ Valamennyi felső-, negyed- és ötödrendű vízszintes alappont magassági adatát meg kell írni. A magasságot a pontleírás alapján, dm élességgel kell feltüntetni.

b/ A magassági részletpontokat /kötált pontok/ általában át kell venni az alábbiak figyelembevételével:

- sikrajzi elemhez kötődő, de az 1:10 000 méretarányu sikrajz nagyításán eltolódva jelentkező kötált pontot /utelágazás, szőlősarok stb./ a földmérési alaptérképen neki megfelelő helyére akkor szabad áthelyezni, ha a magassága ott is összhangban marad a szintvonalrajzzal.

- Megszűnt sikrajzi elemhez kötődő kötált pontot akkor kell feltüntetni, ha a terepet magassági értelemben jellemzi és magassága a sikrajzi terepelem megszűnése következtében nem változott.

c/ A rézsűk, tereplépcsők relatív magassági adatát a topográfiai térképen adott élességgel kell megírni. A megíratlan rézsűk /1 m relatív magasság alatt/ a földmérési alaptérképen is megíratlanok maradnak. Ugyanezt az elvet kell érvényesíteni a domborzati változással érintett területen is.

d/ A szintvonalértékek megírását, valamint az eséstüskéket a nagyobb méretarányuknak megfelelően sűriteni kell. Az eséstüskéket nem szükséges a topográfiai térképpel azonos helyen feltüntetni, de elsősorban a szintvonalak erős görbületeinél /idomvonalainál/ alkalmazzuk őket.

8.622. Település- és területnevek

/1/ Az államigazgatási /megye, járás, városkörnyék, város, fővárosi és megyei városi kerület, község/ helyneveket, továbbá a város- és községrészek, valamint a külterületi lakotthely nevét a mindenkori érvényben lévő hivatalos helységnévtár és az azt helyettesítő időközi kiadványok, illetve az Elnöki Tanács és a Minisztertanács vonatkozó határozataiban és az MT Tanácsi Hivatal idevágó rendelkezései szerint kell feltüntetni. A földrajzi nevek írására vonatkozóan a "Földrajzinév-tár"-ban szereplő elnevezés az irányadó, figyelemmel az időközben bekövetkezett változásokra is.

/2/ A "Földrajzinév-tár"-ban nem szereplő földrajzi neveket, belterület részek és a dűlők nevét a közhasználatnak megfelelően, a belterületi közterületek /utak, utcák, közök, terek stb./ nevét a helyszíni utcanévtáblák szerint kell megírni a földrajzinév-írás szabályainak figyelembevételével. Ezek esetleges hiányában és más kétes esetekben a helyi tanács szakigazgatási szervével, illetve a kezelő szervvel kell a térképen feltüntetendő neveket egyeztetni.

/3/ A nemzetiségi községek belterületén idegen nyelven feltüntetett közterületneveknek a térképen a magyar nyelvű megfelelőjét kell megírni. A nemzetiségi területneveket a magyar hangjelölés szabályai szerint kell írni /pl. Szoneperk, nem Sonnenberg; Dogolescsije, nem Dolgoleščije /; ha a területnek a helyi lakosság szóhasználatában elfogadott magyar neve is van, akkor azt kell feltüntetni.

/4/ A Magyar Népköztársaság államhatáránál a szomszédos állam nevét a határvonallal párhuzamosan, attól mintegy 2 cm-re meg kell írni. A főtöréspontokon lévő határjelek számát a határvonalon kívül fel kell tüntetni.

/5/ Az 1:2000, 1:1000 méretarányu földmérési alapterképen, ha a térképezett terület széle községhatárral esik egybe, a szomszéd község nevét a határral párhuzamosan, attól mintegy 2 cm-re meg kell írni.

- 8.622. /6/ Az 1:1000 és az 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképen térképlaponként a belterület alak közép pontjába be kell írni a belterület nevét, ha az a községnévvel nem azonos.
- /7/ Az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen a belterület/ek/ alak közép pontjába térképlaponként be kell írni a község nevét és alatta fel kell tüntetni a belterület 0-ás helyrajzi számát. Ha egy községben több belterület van, a község neve alatt a belterület saját nevét akkor kell feltüntetni, ha az a községnévtől eltér.
- /8/ A fővárosnál és a megyei városoknál térképlaponként római számokkal fel kell tüntetni a kerületek számát.
- /9/ A nagyobb méretarányban térképezett külterületet az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen azokkal a megírásokkal kell ellátni, amelyeket a jelen Szabályzat az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképre előír; a zártkert alak közép pontjába térképlaponként "ZÁRTKERT" megírást kell elhelyezni, és alatta fel kell tüntetni a zártkert 0-ás helyrajzi számát.
- /10/ Meg kell írni a település, lakótelep, tanyaközpont, külterületi lakotthely, major, pusztá nevét, kivéve az egyes tanyák elnevezését. Ha a település két, vagy több térképlapra esik, akkor a nevét valamennyi térképlapon fel kell tüntetni, kivéve a kisebb átnyulásokat.
- /11/ Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek nagyobb kiterjedésű központját /ahol irodák, magtárak, műhelyek stb. vannak/ kül- és belterületen egyaránt meg kell írni /pl. Tsz-központ, Füzési A.G. központ/. Mindazokon a helyeken, ahol valamilyen jelentősebb gazdasági tevékenység folyik, lehetőség szerint fel kell tüntetni a gazdasági ág megnevezését is /pl. Sertéstelep stb./.
- /12/ A területnevet, dűlőnevet a terület közepe táján kell megírni. Szomszéd térképlapra való kisebb átnyulások, valamint a kis területű, nem jellemző dűlők nevének megírása elhagyható.

8.623. Vonalas létesítmények megírása

- /1/ Ut, utca, vasút, folyó, patak, csatorna, árok stb.-ben a betű- vagy számmegírást térképlaponként általában egyszer, a tengelyvonalban vagy azzal párhuzamosan kell elhelyezni úgy, hogy az írás a déli, illetve a keleti oldal felől legyen olvasható. A betű- vagy számnagyságnál kisebb térképi szélességű vonalas létesítményben a megírás lehetőleg a déli határvonalon, szükség esetén a földrészleten kívül helyezendő el.
- /2/ Több térképlapra eső vonalas létesítmény nevét valamennyi térképlapon fel kell tüntetni, kivéve a kisebb átnyulásokat, ahová csak "utca", "ut" stb. megnevezés irandó. Az utca nevét térképlaponként általában csak egyszer kell feltüntetni.

8.624. Egyéb földrészletek és tereptárgyak megírása

- /1/ Hosszan elnyúló tavak neve, ha a megírás nyugat-kelet irányú elhelyezése esztétikailag kedvezőtlen, a tó hossztengelyében is megírható. A tó nevét valamennyi térképlapon fel kell tüntetni, kivéve a jelentéktelen átnyulásokat, ahová csak "tó" megnevezés irandó.
- /2/ Művelés alól kivett területek közismert nevét meg kell írni /pl. Dózsa közpark/, ha nincs nevük, akkor rendeltetésüket kell feltüntetni /pl. arborétum, dögter, játszótér, kemping/. A megírásokat - ha van rá jelkulcsi rövidítés - szükség esetén rövidíteni is lehet.
- /3/ Pályaudvar, vasútállomás, vasuti megálló, hajóállomás, kikötő stb. nevét akkor kell megírni, ha a név nem azonos a község ill. település nevével, egyéb esetben "Vasútállomás", "Vasuti megállóhely" stb. vagy ezek rövidítése irandó.

8.624. /4/ Közuti, vizügyi és hírközlési létesítmények elenvezését a közhasználatnak megfelelően kell feltüntetni a helyi tanács szakigazgatási szervével, illetve a kezelő szervvel történt egyeztetés után. A postaépületek térképi ábrázolása mellett a postafelírást nem szabad feltüntetni.

/5/ Az üzemek, jelentősebb középületek és egyéb tájékoztató jellegű építmények megnevezését, illetve rendeltetését - a különleges rendeltetésűek kivételével - elsősorban az épületben kell megírni /szükség szerint az épületen tulnyulóan/, ha esztétikailag kedvezőbb, a megírás az épület tengelyvonalával párhuzamosan is elhelyezhető.

8.625. Rövidítések alkalmazása a megírásokban

/1/ Ha a térképén a teljes szöveg nem fér el, vagy egyéb indokolt esetben rövidítéseket lehet alkalmazni, azonban a jelkulcs 10. sorszámú jeleinél minden esetben használni kell az ott adott rövidítést.

/2/ Ahol a rövidítések jegyzékében /44.melléklet/ a rövidítésnek több változata szerepel, ott a rendelkezésre álló térképi helytől függően kell az adott rövidítést kiválasztani. Az utcanevben szereplő utónevet az utónév kezdőbetűjével rövidítjük /pl. Petőfi S.u./. A tulajdonnévvel kapcsolt rövidítést mindig kisbetűvel kell írni /Pannónia száll./. A rövidítések jegyzékében nem szereplő megírásokat a helyesírási szabályok figyelembevételével kell rövidíteni.

/3/ A számmegírások közül csak a helyrajzi számokat szabad rövidíteni a 9.7./3/-ban foglalt előírások szerint.

8.7. Mérettartó műanyaglap-másolat és címlap készítése

/1/ Sokszorosítás céljából általában a földmérési alaptérkép sík- és domborzatrajzáról külön-külön mérettartó műanyaglap másolatot kell készíteni. Külön műanyaglap másolatot nem kell készíteni abban az esetben, ha a nyomdai sokszorosítás közvetlenül az alaptérképről is elvégezhető.

/2/ A másolat elkészítésénél szélső pontosságra kell törekedni. A másolatnak az eredetivel tartalom és kivitelezés tekintetében egyenlő értékűnek kell lennie.

/3/ A műanyaglap-másolatok csatlakoztatását - külön a síkrajzot és külön a domborzatrajzot - az eredeti térkép csatlakozásától függetlenül, önállóan is el kell végezni.

/4/ A földmérési alaptérképekhez községenként műanyaglapon 59,4x84,1 cm méretű címlapot kell készíteni. A címlapnak tartalmaznia kell: a község nevét, területi jelzőszámát, a városok címerét, a megye nevét, a vetületi és magassági rendszert, a földmérési alaptérképek méretarányát, a munka technológiájára és pontosságára utaló adatokat, a terepmunka ill. záróhelyszínelés befejezésének időpontját, a munkát végző szerv nevét és a műszaki vezető /főmérnök vagy földmérési osztály vezetője/ aláírását. A község területéről a címlapon áttekintő vázlatot kell készíteni általában 1:50 000 méretarányban, mely tartalmazza a szelvényhálózatot, a község határt a csatlakozó községek nevével, a belterület és a nagyobb méretarányban térképezett zártkert határvonalát, valamint a 45.mellékleten feltüntetett egyéb adatokat. A címlap tartalmát érintő változásokat folyamatosan át kell vezetni.

/5/ Térképátalakítás során az átdolgozási alaptérkép címlapjával kapcsolatban az alábbiakat kell figyelembe venni:

- Az átnézeti vázlatra fel kell szerkeszteni az EOTR szelvényhálózatát a szelvényszámokkal, és fel kell tüntetni a szelvényvonalak koordinátáját.

- Záradékba kell foglalni a térképnek az EOTR-be való átszerkesztését, annak technológiáját, a terepmunka befejezésének időpontját, valamint szükség szerint a változások átvezetésének színét. Ha a domborzati tartalmat is a régi sikrajzi térkép hordozza, akkor a záradékba a domborzatátszerkesztést is bele kell foglalni.
- A címlap kiegészítésére és záradékolására a 31/b.melléklet ad mintát.

8.8. Az 1:10 000 méretarányu külterületi átnézeti térkép előállítás

- /1/ A külterületi átnézeti térképet községenként műanyaglapon - 0,16 mm vonalvastagsággal - a 49.melléklet szerint kell készíteni.
- /2/ Ha az átnézeti térkép a földmérési alaptérképről fényképi kicsinyítéssel készül, a megengedett csatlakozási ellentmondásokat úgy kell elosztani, hogy a földmérési alaptérképen egyenes vonalak az átnézeti térképen is egyenesek maradjanak.
- /3/ A községi határvonallal párhuzamosan, attól mintegy 2 cm-re meg kell írni a szomszéd községek nevét. Ha a szomszéd község más megyéhez tartozik, azt is fel kell tüntetni.
- /4/ Ha a község területe több 1:10 000 méretarányu térképlapra esik, akkor a csatlakozó szakaszokon - a községhatárvonaltól 4-5 cm-rel tulhuzva - a keretvonalat ki kell rajzolni. A keretvonalon az 1:4000 méretarányu szelvényсарокpontokat őrvonalként kell kirajzolni. A nem címfelíratos térképlapokon a község nevét és területi jelzőszámát, a méretarányt, a térképlap sorszámát, a csatlakozó 1:10 000-es térképlapok sorszámát és a szolgálati használatra minősítést fel kell tüntetni. A megírásokat az 1:2000 méretarányu földmérési alaptérkép kereten kívüli megírására szóló előírások értelemszerű alkalmazásával, illetve a 49. melléklet szerint kell elvégezni.
- /5/ A térképlap azon üres részén /több lap esetén az 1.sz. lapon/, ahol a legtöbb hely van, címfelíratot kell készíteni, mely tartalmazza
 - a község nevét és területi jelzőszámát,
 - a "külterületi átnézeti térkép" megnevezést,
 - a méretarányt,
 - a készítés évét,
 - a készítő szerv megnevezését és
 - több lap esetén áttekintő vázlatot a lapbeosztásról.
- /6/ Térképátalakítás esetén a címlapban a meglévő záradék alá az alábbi záradékokat kell elhelyezni: "Az 19.. évben az 47460/1983.OFTH számú F.7.Szabályzat előírásai szerint az EOTR-be átdolgozta a Vállalat /Földhivatal/". A záradékokat az átdolgozást végző szerv műszaki vezetőjének /főmérnök, földmérési osztály vezetője/ alá kell írnia. Ha a régi átnézeti térkép átjavítása nem gazdaságos, újat kell készíteni. Ez esetben a meglévő záradék helyébe az alábbi záradék kerül. "Az EOTR-be átdolgozott 19... évi földmérési alaptérképek fényképi kisebbitésével a 47460/1983.OFTH számú F.7.Szabályzat előírásai szerint készítette a Vállalat /Földhivatal/ 19.. évben."

9. FÖLDRÉSZLETEK HELYRAJZISZÁMOZÁSA

9.1. A helyrajziszámozás általános előírásai

9.1.1. Vegyes rendelkezések

- /1/ Minden földrészletet külön helyrajzi számmal kell megjelölni. Egy igazgatási egységen belül egy helyrajzi szám csak egyszer fordulhat elő.
- /2/ A helyrajziszámozást igazgatási egységenként kell végezni. Helyrajziszámozási szempontból a belterület, illetve a zártkert határán belül fekvő földrészletek együttesen belterületi, illetőleg zártkert egységet alkotnak. Ha a zártkertet vasút, országos közút, folyó, vagy hajózható csatorna megszakítja, az ezek által megosztott zártkert egyes részeit önálló zártkert egységként kell kezelni. Ha egy község határán belül több különálló belterület vagy több zártkert van, valamennyit önálló egységként kell kezelni.
- /3/ Budapest főváros földrészleteinek eddigi helyrajziszámozási rendszerét úgy kell megtartani, hogy a kerületenként megállapított szám-tartományok határai ne változzanak.
- /4/ Vonalas létesítmények többszintű keresztezése esetén a föld felszínén haladó vonalas létesítményt egy helyrajzi számmal, az általa megosztott vonalas létesítményt pedig külön-külön helyrajzi számmal kell megjelölni. Nem minősül többszintű kereszteződésnek a vasuti vagy közúti áteresz.
- /5/ Ha a vonalas létesítmény akár kül-, akár belterületen, vagy zártkertben három térképszelvényen túl terjed, alkalmas helyen /pl. utkereszteződés, hid, töréspont stb./ le kell zárni, és az egyes részeket önálló földrészletként kell helyrajziszámozni.
- /6/ A közös udvarokból a különböző tulajdonban lévő épületek által elfoglalt területeket - ha ezek már korábban is helyrajzi számmal voltak jelölve - továbbra is önálló helyrajzi számmal kell ellátni még abban az esetben is, ha az épületet időközben lebontották.
- /7/ A helyrajziszámozásból kimaradt földrészletet a mellette lévő földrészlet helyrajzi számának alátörésével kell megjelölni. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha egy helyrajzi számot ismételtelen felhasználtak. A fel nem használt helyrajzi számokat az írásbeli munkarészekben átugrottaként kell kezelni.

9.1.2. Külterületi földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ A külterületi földrészletek helyrajziszámozása során, azokkal együtt a belterületeket és a zártkerteket is - mint különálló egységeket - elhelyezkedésük sorrendjében nullás számokkal kell ellátni. A 01 számmal minden esetben a belterületet - több belterület esetén a központi belterületet - kell megjelölni.
- /2/ A külterületi földrészleteket - kivéve a zártkerten belüli földrészleteket - a központi belterület 01-es számát követő nullás számokkal /02, 03, 04 stb./, lehetőleg a régi helyrajziszámozás irányát követve, fekvésüknek megfelelő sorrendben kell helyrajziszámozni /35.melléklet 1.ábra/.
- /3/ Ha egyéni tulajdonban lévő két vagy több földrészlet zárt egységet alkot, az ilyen egységet - a helyrajziszámozás sorrendjében soron következő - nullás számmal és az egységen belüli földrészleteket olyan törtszámmal kell megjelölni, amelynek számlálója az egység nullás száma, nevezője pedig 1-gyel kezdődő sorszám /35.melléklet 3.ábra/.
- /4/ A nagyüzemi gazdálkodás alá vont területen visszahagyott földrészleteket /ideértve a tanyákat is/ ugyancsak a nullás szám alátörésével kell helyrajziszámozni oly módon, hogy a legkisebb alátöréssel a nagyüzemi művelés alatt álló területet kell jelölni /35.melléklet 3.ábra/.

9.13. Belterületi földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ A belterületben lévő földrészleteket - lehetőleg a régi helyrajzi-számozás irányát követve - fekvésüknek megfelelő sorrendben, 1-gyel kezdődő folytatólagos egész számokkal kell helyrajziszámozni.
- /2/ Több felmérési ütemben készülő belterületi /zártkerti, külterületi/ felmérés esetén a helyrajziszámozást - a /4/ bekezdésben előírtakra is tekintettel - a teljes terület figyelembevételével kell végezni.
- /3/ Ha az igazgatási egységen belül több különálló belterület van, a földrészletek helyrajziszámozását a központi belterület földrészleteinek számozásával kell kezdeni. A különálló belterületek földrészleteit - az egyes belterületi egységek nullás számainak sorrendjében - a központi belterületnél, illetőleg az előző belterületnél felhasznált legmagasabb helyrajzi szám után következő százeggyel kezdve - de legalább ötven szám kihagyásával - kell helyrajziszámozni /35.melléklet 2.ábra/. Indokolt esetben /pl. fejlődő településnél stb./ a kihagyandó számok mennyiségét a megyei földhivatal ettől eltérően is előírhatja.
- /4/ A megyei városok és Budapest főváros földrészleteit kerületenként elkülönítve kell helyrajziszámozni. A helyrajziszámozást az I.kerület földrészleteinél 1-gyel kell kezdeni, a II. és a további kerületek földrészleteit az előző kerületekben felhasznált helyrajzi számok után - a szükség szerinti mennyiségű számjegy kihagyásával - a következő ezereggel kezdődő számcsoporthoz számokkal kell végezni. A megyei városok kerületeinek számcsoportjait az illetékes megyei földhivatal állapítja meg.

9.14. Zártkerti földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ A zártkerten belül lévő földrészletek helyrajziszámozását - ideértve a zártkerti egységhez tartozó vonalas létesítmények helyrajziszámozását is - a belterületi földrészletek legmagasabb helyrajzi száma után következő százeggyel - de legalább ötven szám kihagyásával - kell kezdeni /35.melléklet 2.ábra/.
- /2/ Ha a községben több különálló zártkert van, a második és a további zártkerti egység földrészleteit - nullás számaik sorrendjében - az előző zártkerti egység földrészleteinek legmagasabb helyrajzi száma után következő százeggyel kezdve - de legalább ötven szám kihagyásával kell helyrajziszámozni /35.melléklet 2.ábra/.
- /3/ A megyei földhivatal a műszaki tervben a kihagyandó számmennyiség mértékét a /1/ és /2/-ben foglaltaktól eltérően is előírhatja.

9.2. Változott földrészletek helyrajziszámozása

- /1/ Ha a munka során valamilyen okból földrészletet kell megosztani, a megosztás eredményeként keletkezett valamennyi földrészletet tört helyrajzi számmal kell megjelölni a következők szerint:
 - egész helyrajzi számú földrészlet megosztása esetén a tört helyrajzi szám számlálója - valamennyi keletkezett földrészletre vonatkozóan - a földrészlet eredeti helyrajzi száma, a tört nevezője pedig 1-től kezdődő sorszám /35.melléklet 4.ábra/;
 - tört helyrajzi számú földrészlet megosztása esetén az új helyrajzi szám számlálója - valamennyi keletkezett földrészletre vonatkozóan - a megosztott földrészlet számlálójával azonos, nevezője pedig az eredeti helyrajzi szám addig felhasznált legmagasabb alátörése után következő számmal kezdődő sorszám /35.melléklet 5.ábra/;
 - az új földrészletek helyrajziszámozását a szomszédos kisebb helyrajzi számú földrészlettől kezdve, a szomszédos nagyobb helyrajzi számú földrészlet felé haladva kell elvégezni.
- /2/ Több földrészletet érintő vonalas létesítmény keletkezése, illetve határvonalának módosulása esetén

- az új vonalas létesítmény területét egy helyrajzi számmal - az érintett földrészletek közül a megosztásra kerülő legkisebb helyrajzi szám megfelelő alátörésével - kell számozni /35.melléklet 6.ábra/;
- ha a keletkező vonalas létesítmény egyetlen földrészletet sem oszt meg, az új vonalas létesítmény területét az érintett földrészletek közül a legkisebb helyrajzi szám megfelelő alátörésével kell számozni; a többi érintett földrészlet helyrajzi számát pedig - a legkisebb helyrajzi szám kivételével - területük megfelelő helyesbitésével változatlanul kell hagyni /35.melléklet 7.ábra/.

9.2. /3/ Földrészlet határvonalának módosítása esetén - amennyiben új földrészlet nem keletkezett - az érintett földrészletek helyrajzi számát nem szabad megváltoztatni, csak a területüket kell helyesbiteni.

/4/ Ha vonalas létesítmény, közterület vagy összevonható egyéb földrészlet a változás előtt több földrészletből állt, határvonalának módosítása után egy helyrajzi számmal kell megjelölni. Az összevonás eredményeként keletkezett új földrészlet helyrajziszámozására az összevont földrészletek helyrajzi számai közül a legkisebb egész számot, egész szám hiányában a legkisebb számlálóju tört helyrajzi szám legnagyobb nevezőjű alátörését kell felhasználni /35.melléklet 8., 9.ábra/.

9.3. Földrészletek átszámozása

- /1/ A belterületi és zártkerti földrészletek helyrajziszámozását megváltoztatni általában
 - községegyesítés, illetve
 - területátcsatolás esetén és
 - akkor szabad, ha a helyrajziszámozás nem a 617/1966./T.13./ AFTH számú utasítás szerint történt.Egyéb esetekben az OFTH illetékes főosztályainak engedélyét a megyei földhivatalnak előzetesen kell beszereznie.
- /2/ Külterületi földrészletek helyrajziszámozásának megváltoztatását a megyei földhivatal a műszaki tervre adott véleményezésben engedélyezheti.
- /3/ Az áthelyrajziszámozást a földrészletek helyrajziszámozásának általános előírásai szerint kell végezni.

9.4. Helyrajziszámozás igazgatási egység határvonalának változása esetén

- /1/ Községek igazgatási határvonalának változása esetén az új határvonal által megosztott földrészleteket a 9.2./1/-ben foglaltak szerint kell helyrajziszámozni.
- /2/ Az átcsatolt földrészletek helyrajzi számát a csökkenő községben meg kell szüntetni, a növekvő községben pedig át kell számozni a következők szerint:
 - a/ Külterületi földrészletek átcsatolása esetén az átszámozást általában a növekvő község külterületi földrészleteinek legmagasabb helyrajzi számát követő számmal kell kezdeni. Ha az átcsatolt földrészletek száma nem haladja meg a huszat, akkor a csatlakozó földrészletek helyrajzi számának alátörésével is szabad jelölni az új földrészleteket /35.melléklet 10.ábra/.
 - b/ Belterületi és zártkerti földrészleteknek szomszéd községhez való átcsatolása esetén a növekvő község belterületi - ha zártkert is van, a zártkerti - földrészleteinek legmagasabb helyrajzi számát követő százeggel - de legalább ötven szám kihagyásával - kell az átszámozást az átcsatolt belterületen kezdeni, majd az így felhasznált legmagasabb helyrajzi számot legalább ötven szám kihagyása után következő százeggel kezdve az átcsatolt zártkerti földrészleteken folytatni.

- c/ Ha az átcsatolt belterületi, vagy zártkerti földrészletek csatlakoznak a növekvő község belterületéhez, illetőleg zártkertjéhez, a belterületi, illetve zártkerti egység földrészleteinek legmagasabb helyrajzi számát követő számmal kezdve kell az átcsatolt földrészleteket helyrajziszámozni. Ha a megkezdett száz-as számcsoporthoz az átcsatolt földrészletek helyrajziszámozására nem elegendő és a következő száz-as számcsoporthoz egy másik egységnél már felhasználták, valamennyi átcsatolt földrészletet a b/-ben foglaltak szerint kell helyrajziszámozni.

9.5. Helyrajziszámozás igazgatási egységek egyesítése és új község alakulása esetén

- /1/ Az egyesített községek földrészleteit folyamatosan kell helyrajziszámozni. Ennek érdekében az egyesítésre kerülő községek közül a területileg nagyobb - illetőleg több földrészlettel rendelkező - községet kell növekvő községként kezelni, amelynek helyrajziszámozását változatlanul kell hagyni. A többi község földrészleteit a 9.4./2/-ben foglaltak szerint kell átszámozni.
- /2/ Új község alakulása esetében az új község valamennyi földrészletét a helyrajziszámozás általános előírásai szerint újból kell helyrajziszámozni; a csökkenő község/ek/ helyrajzi számait pedig változatlanul kell hagyni. A csökkenő község/ek/ben az egyes számcsoporthoz között fel nem használt helyrajzi számokat -tól -ig jelzéssel "átugrott"-ként kell kezelni.

9.6. Helyrajziszámozás fekvéshatárvonal-változás esetén

- /1/ Belterületi határvonal-változás esetén az új határvonal által megosztott földrészleteket a 9.2./1/-ben foglaltak szerint kell helyrajziszámozni.
- /2/ Külterületből belterülethez csatolt földrészleteket - a csatlakozó belterületi egység földrészleteinek legmagasabb helyrajzi számát követő számmal kezdve - át kell számozni. Ha a megkezdett száz-as számcsoporthoz az átcsatolt földrészletek helyrajziszámozására nem elegendő - és a következő száz-as számcsoporthoz egy másik belterületi vagy zártkerti egységnél már felhasználták - a /3/-ban foglaltak szerint kell a helyrajziszámozást elvégezni. Ha az átcsatolt földrészletek száma nem haladja meg a huszat, akkor a csatlakozó földrészletek helyrajzi számának alátörésével is szabad jelölni az új földrészleteket /35.melléklet 11.ábra/.
- /3/ Külterületi lakotthely különálló belterületté minősítése esetében, az érintett földrészleteket a belterületi - ha zártkert is van, a zártkerti - földrészletek legmagasabb helyrajzi számát követő száz-eggyel kezdve - de legalább ötven szám kihagyásával - kell helyrajziszámozni /35.melléklet 12.ábra/.
- /4/ Belterületből külterülethez csatolt földrészleteket a csatlakozó külterületi földrészlet helyrajzi számának megfelelő alátöréseivel kell számozni /35.melléklet 13.ábra/.
- /5/ Különálló belterület külterületté minősítése esetében a földrészleteket az érintett belterületi egység nullás számának megfelelő alátöréseivel kell számozni /35.melléklet 14.ábra/.
- /6/ Az /1/-/5/ bekezdésben foglalt rendelkezéseket értelemszerűen alkalmazni kell a külterület és zártkert közötti határváltozások esetében is.
- /7/ Belterület és zártkert között történt bármilyen határváltozás esetében - a szükséges megosztásokat kivéve - a földrészletek helyrajzi számát változatlanul kell hagyni.

9.7. A helyrajzi számok feltüntetése a térképen

- /1/ A helyrajzi számot általában az ábrázolt földrészlet ábrájának közepébe, a térképlap északi keretvonalával párhuzamosan, keskeny földrészletbe pedig a földrészlet fekvésének megfelelően, dönt számokkal kell beírni olymódon, hogy a helyrajzi szám a térképlap el-

forгатása nélkül könnyen olvasható legyen. Hosszan elnyúló /a térképlap hosszúságának felét meghaladó/ földrészletekben a helyrajzi számot több helyen is fel kell tüntetni.

- 9.7. /2/ A több térképlapra kiterjedő földrészlet helyrajzi számát valamennyi térképlapon fel kell tüntetni.
- /3/ Ha kisebb földrészletekbe a helyrajzi szám összes számjegyei nem férnek el, az utolsó számjegyekből csak annyit kell beírni, amennyi olvashatóan feltüntethető és még megfelelően értelmezhető. Ellenkező esetben a helyrajzi számot a földrészlet rajza mellett kell feltüntetni, és az összefüggést nyíllal biztosítani.
- /4/ A be terület és a zártkert nullás számát csak az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképen kell feltüntetni.
- /5/ A fekvésenkénti. utolsó helyrajzi számot zárójelbe kell tenni.
- /6/ Az 1:10 000 méretarányú külterületi átnézeti térképen a belterületben és a zártkertben fel kell tüntetni a fekvés nullás számát, alatta a zárójelben a földrészletek helyrajzi számát -tól -ig. A külterületi földrészletekben a helyrajzi számot a földmérési alaptérképpel egyezően kell feltüntetni, kivéve az egyénileg gazdálkodók tömbjét, ahol a helyrajzi számot csak -tól -ig kell feltüntetni /pl.
082
1-12 /.

9.8. Az alrészletek megjelölése

- 9.81. Az 5.3.fejezet szerinti alrészleteket - egymástól való megkülönböztetésük, a földrészleten belüli elhelyezkedésük meghatározása, továbbá nyilvánartásuk végett - az ábécé kisbetűivel kell megjelölni. A megjelölésre a magánhangzók közül csak az "a" betűt, a mássalhangzók közül pedig csak az egyjegyűeket szabad használni.
- 9.82. Ha azonos művelési ág többször fordul elő egy földrészleten belül - amennyiben területük külön-külön eléri a legkisebb területi mértéket - valamennyit külön-külön alrészletként kell megjelölni.
- 9.83. Alrészletek megjelölése a földrészlet, illetve a művelési ág változása esetében
- /1/ Több művelési ágban hasznosított földrészlet megosztása esetében az alrészleteket a keletkezett új földrészletekre vonatkozóan külön-külön - szükség szerint az eredeti alrészletjelzéstől függetlenül - kell megjelölni /36.melléklet 16.ábra/.
- /2/ Több művelési ágban hasznosított földrészletek összevonása esetén a természetben összefüggő, azonos művelési ágba tartozó területeket egy alrészletté kell összevonni és az egyes művelési ágakat az eredeti alrészletek jelzésétől függetlenül kell megjelölni /35. melléklet 9.ábra/.
- /3/ Művelési ág változás esetében az /1/ és /2/-ben foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni a következő kiegészítéssel.
- a/ Ha valamely alrészlet művelési ága teljes egészében a vele szomszédos alrészlet művelési ágára változik, a megváltozott alrészlet területét be kell olvasztani a szomszédos alrészlet területébe, betűjelzését pedig "beolvadt"-ként kell kezelni /36.melléklet 10.ábra/.
- b/ Ha valamely alrészlet művelési ága csak részben változik a szomszédos alrészlet művelési ágára, betűjelzésüket - területük megfelelő helyesbitése mellett - változatlanul kell hagyni /36. melléklet 9.,10.ábra/.
- c/ A művelési ág változás eredményeképpen keletkezett új alrészletet az abc soron következő - a földrészleten belül eddig nem használt kisbetűjével kell megjelölni /36.melléklet 9.ábra/.

9.84. Az alrészletek művelési ágának és betűjelének feltüntetése a térképen

- /1/ Az alrészlet betűjelzését az alrészlet ábrájának közepébe - hosszan elnyúló alrészlet esetében több helyre - a helyrajziszámozással azonos módon kell bejegyezni. Abban az alrészletben, amelyben a földrészlet helyrajzi száma található, az alrészlet betűjelét a helyrajzi szám alá, ha ez nem lehetséges, mellé, de attól távolabb kell bejegyezni.
- /2/ Több térképlapra kiterjedő alrészlet ábrájába a betűjelzést valamennyi térképlapon be kell jegyezni.
- /3/ A művelési ágak jelzését minden esetben az alrészlet betűjele mellett - ha a földrészlet egész területe egy művelési ágba tartozik, a helyrajzi szám alatt - ÉD irányu elhelyezésben kell feltüntetni.

9.85. Kapcsolójelek alkalmazása

- /1/ Tereptárgynak földrészlethez, illetve alrészlethez való területi hozzátartozását a jelkulcs szerinti kapcsolójellel kell kifejezni. Pontszerűen ábrázolt tereptárgyat kapcsolójellel ellátni nem szabad.

10. TERÜLETSZÁMITÁS

10.1. Számítási alapelvek

- /1/ Az igazgatási egységek és fekvések területét koordinátákból kell számítani. A határvonal töréspontjainak koordinátáit minden esetben mérési adatokból kell meghatározni.
- /2/ Fekvéseken belül szükség szerint területszámítási egységeket /csoport, alcsoport, tömb/ kell kialakítani. Belterületen a területszámítási egységek területét koordinátákból kell számítani, míg a zárt-kerti és a külterületi egység területének számítását minden olyan módszerrel végre lehet hajtani, amely az előírt pontosságot biztosítja.
- /3/ Ha a térképről mért koordinátákkal számítjuk a területet, a koordinátákat a térképről kétszer kell lemérni. Lemért koordináták a két mérés számtani középértékében kell megállapítani és azt koordinátajegyzékbe bejegyezni figyelemmel a 11.5./4/-ben foglaltakra.
- /4/ Grafikus vagy természetben mért adatokból történő területszámításnál a területek összegét a nagyobb területi egység végleges területére kell kiegyenlíteni. Az azonos módszerrel végzett területszámításnál a jelentkező területmérési eltéréseket a részterületek nagysága arányában kell szétosztani.
- /5/ A részben természetben mért adatok alapján végzett területszámításnál a területmérési eltérést a következők szerint kell elosztani:
 - a/ természetben mért szélességi és hosszúsági adatokkal számított területre a terület nagyságának negyedével arányos területmérési eltérést szabad ráosztani;
 - b/ természetben mért szélességi adattal és térképi hosszal számított területre a terület nagyságának felével arányos területmérési eltérést szabad ráosztani.
- /6/ Grafikus területszámításnál - az alrészletek területmérése kivételével - a területeket kétszer kell mérni. Ha a két mérés közötti eltérés a megengedettten /11.9./2/ belül van, előzetes területként a két mérés számtani közepét kell elfogadni.
- /7/ Hosszu, keskeny, állandó szélességű /ut, árok stb./, valamint szabályos alakú földrészlet területét lehetőleg a természetben mért szélességi adattal kell kiszámítani.
- /8/ Földrészleten belül az alrészletek területét általában külön-külön kell kiszámítani. Ettől csak abban az esetben szabad eltérni, ha egy nagyobb földrészleten belül egy vagy több, a földrészlet területének mintegy 5 %-át egyenként el nem érő nagyságú alrészlet van. Ekkor elégséges a kisebb alrészletek területét kétszeri leméréssel meghatározni és a fennmaradó alrészlet területét kivonással lehet képezni. Az alrészletek végleges területe összegének egyeznie kell a földrészlet területével.
- /9/ A területszámítási egységek kialakításáról célszerűen választott méretarányú területszámítási vázlatot/ka/t kell készíteni /37.melléklet/. Ezen fel kell tüntetni a szelvényhálózatot, a területszámítási egységek határvonalát és számát, valamint a technológiai követelményeknek megfelelően, illetve azoktól függően a területszámításba vont részletpontokat, azok számát stb.
- /10/ A területszámítást a számítás módszerének megfelelő területszámítási jegyzőkönyvben /39. a/-d/ melléklet/ kell végezni.
- /11/ Térképátalakítás esetén a változatlan határvonalú földrészlet területét - az esetleges felmérési vagy területszámítási hiba, valamint a vetületi különbségből eredő korrekcióval érintett közterület területének kivételével - nem szabad megváltoztatni.
- /12/ Térképátalakítás esetén a koordinátákból számított földrészletek vagy tömbök átdolgozására vonatkozó előírásokat a műszaki tervben kell rögzíteni.

- 10.1. /13/ Amennyiben a kisajátított vagy telekalakítással érintett földrészlet határvonalát a rendelkezésre álló munkarészekből kell térképezni (pl. 5.2./13/; 7.2./10/), akkor a területi adatokat is - a vetületi különbségből eredő korrekció figyelembevételével - át kell venni.
- /14/ Ahol az lehetséges, a természetben mért méretekből kell meghatározni a területet /pl. szabályos idomu földrészleteknél/.
- /15/ A belterületi és zártkerti földrészletek ujonnan meghatározott és nyilvántartott területét össze kell hasonlítani. Amennyiben a két terület közötti különbség az 5 %-ot meghaladja, az eltérés okát a felmérő szervnek vizsgálnia kell. Ha az eltérés azonosítási, mérési, térképezési vagy területszámítási hibából származik, annak javításáról a területszámítás belső vizsgálatát megelőzően gondoskodni kell. Egyéb esetekben az eltérés valószínű okára a földkönyv-kivonatban /18.melléklet/ utalni kell. A területeltérés vizsgálatához; illetve a földrészlethatárok azonosításához az 5.1./1/-ben jelzett transzparens másolatot fel kell használni.

10.2. Területszámítás új felmérés esetén

- /1/ A területszámítási egységeket általában kevés töréspontu földrészlethatárvonalak mentén célszerű kialakítani úgy, hogy területük minél könnyebben legyen számítható. A külterületi területszámítási egységek térképlaponként is kialakíthatók. Ez esetben keretvonal is lehet egységhatár. Belterületi és zártkerti területszámítási egységeket minden esetben tömbhatárosan kell kialakítani.
- /2/ A legnagyobb kiterjedésű területszámítási egységek nagysága belterületen és zártkertben 300-400 földrészletet magába foglaló terület, külterületen pedig 400-600 hektár, illetve ha a külterület térképezése 1:2000 méretarányban történt, 100-200 hektár. Ezeket a területszámítási egységeket - a technológiai követelmények szerint kialakított rendszert figyelembe véve - meg kell számozni.
- /3/ Grafikus területszámításnál térképlaponként ki kell számítani a rájuk eső csoportrészek, illetve csoportok területét. Ezek összegének teljes térképlapon meg kell egyeznie a térképlap elméleti területével, nem teljes térképlapon a térképlap hasznos területével.
- /4/ A /2/-ben leírt legnagyobb területszámítási egységeket tovább kell bontani. Az így képzett legkisebb területszámítási egység /alcsoport, tömb/ belterületen a 15 hat-t, vagy az 50 földrészletet ne haladja meg. Az egyes alacsonyabb szintű területszámítási egységek /pl. alcsoport, tömb/ kiegyenlítés utáni, végleges területe összegének egyeznie kell az őket magába foglaló magasabszintű területszámítási egység /pl. csoport/ már meghatározott területével. Az alacsonyabb szintű területszámítási egységeket - a technológiai követelmények szerint kialakított rendszert itt is figyelembe véve - meg kell számozni.
- /5/ A földrészletek területét a legkisebb területszámítási egységenként /alcsoportonként, tömbönként/ kell kiszámítani. A földrészletek végleges területe összegének egyeznie kell a magasabb szintű területszámítási egység területével.
- /6/ A belterületi és zártkerti földrészletek grafikusan meghatározott előzetes területét össze kell hasonlítani az ingatlannyilvántartási /földkönyvben feltüntetett/ területtel. Ha a két terület közötti különbség - az 1:1000 ma.-nál a 3500 m²-t, az 1:2000 ma.-nál az 1000 m²-t meg nem haladó területű földrészlet esetében - a 10 m²-t, egyéb esetekben a 11.9./2/-ben illetve az 5. számú táblázatban meghatározott eltérés 50 %-át nem haladja meg, akkor a nyilvántartott területet kell véglegesnek tekinteni abban az esetben, ha az így keletkező területi ellentmondás mind a területszámítási egység, mind a ráosztásnál figyelembeveendő földrészletek vonatkozásában nem haladja meg az 5.számú táblázatban foglalt "megengedett" értékeket.

10.3. Területszámítás térképátalakítás esetén

- /1/ A község és a fekvések új összterületét EOY-ben lévő átvett, vagy EOY-be átszámított, illetve az EOY-be átszerkesztett térképről lemért koordinátákból újra ki kell számítani. Az új és régi összterület közti különbséget Δ_1 /előjelhelyesen ki kell mutatni. Ki kell számítani a területtorzulási együtthatóval /lásd: A.1.Szabályzat 10.a. és b. melléklete, illetve a jelen Szabályzat 40.melléklete/ számított összterületet, és abból ki kell vonni a régi összterületet. A különbséget Δ_2 /előjelhelyesen ki kell mutatni. A $\Delta_1 - \Delta_2$ abszolút értéke változatlan határvonal esetén nem haladhatja meg a 11.9./8/-ban megadott értéket. Ha meghaladja, a határvonalat, a koordinátákat, illetve az átszámítást újra egyeztetni kell. Szükség esetén a határvonal koordinátáit újra le kell mérni. A továbbiakban az új területet kell elfogadni.
- /2/ Az eltérő vetületből adódó községi, belterületi, zártkerti területkülönbözötet egy-egy közterület /általában tanácsi közut/ területének megváltoztatásával kell elszámolni. Ha a belterületi tömbök területszámítása az új felmérés alkalmával koordinátákból, numerikusan történt, akkor a területkülönbözötet tömbönként kell elszámolni. Az érintett földrészlet/ek/ területszámítási jegyzőkönyvében fel kell tüntetni a területkülönbözötet. A területkülönbözöt nagyságára $/m^2/$ és az érintett helyrajzi szám/ok/ra a felmérési törzskönyvben is utalni kell.
- /3/ A területszámítást lehetőleg az eredeti területszámítás módszerével /numerikusan, illetve grafikusan/ kell végezni.
- /4/ A változott föld- és alrészletek grafikus területszámítását az átdolgozási alaptérképen kell végezni, kivéve, ha az átdolgozás újratérképezéssel történik.
- /5/ Az összefüggő több földrészletre kiterjedő változás esetén a változatlan /fekete/ vonalak közötti területre kell a változott részek területét állítani.
- /6/ A földrészlet területének 3 %-át el nem érő változás /pl. teleksarítás, telekszabályozás stb./ esetén megengedett a változott területeknek pluszolás ill. minuszolás útján való meghatározása; alrészletek vonatkozásában ezt az elvet az alrészlet területének 8-10 %-ig szabad alkalmazni.
- /7/ Nagyobb területre kiterjedő változás esetén területszámítási egységeket /csoport, alcsoport, tömb/ kell kialakítani. A területszámítási egységek területösszegének számszakilag hibamentesen kell zárnia az /5/ szerinti "fekete kerettel" határolt egység területére.
- /8/ Amennyiben az átdolgozás során a változatlan határvonalakkal /fekete keret/ közrefogott terület és változott földrészletek számított összterülete közti eltérés meghaladja a 11.9./9/-ben megadott értéket, akkor a területszámítást meg kell ismételni. Ha az ismételt számítás után a megállapított eltérés továbbra is fennáll, az ellenhibát meg kell keresni. Ha az ellenhiba nem tárható fel, a területkülönbözöttel azt a földrészletet kell megterhelni, amelyiknél a vetületek különbözőségéből adódó területeltérést a /2/-ben foglaltak szerint figyelembe vették. Az eredeti területhibának a felmérő szerv által történt javítására a felmérési törzskönyvben a földhivatal figyelmét fel kell hívni.
- /9/ A /8/-ban foglalt ellenhibát minden esetben meg kell keresni, ha az eredetileg koordinátákból számított földrészletek területváltozását szintén koordináták útján számítják.
- /10/ Állam-, község- és fekvéshatár változásával érintett területen a földrészletek grafikus területszámítását kétféle módon kell végrehajtani:
 - a növekvő, illetve a csökkenő terület együttes, teljes nagyságának meghatározásával, és
 - a növekvő, illetve a csökkenő területen belüli földrészletek területének külön-külön történő számításával és összegezésével.

10.4. Területjegyzék

- /1/ A földrészletek és alrészletek területét - egész m^2 egységben - a területszámitási jegyzőkönyv alapján a helyrajzi számok, azokon belül az alrészletek betűjelének sorrendjében területjegyzékbe /41. melléklet/ kell foglalni. A földrészletek területét a területjegyzékben fekvésenként, azon belül különálló fekvésenként /különálló belterületek, zártkertek stb./ is összegezni kell a szokásos oldalankénti összegezés alkalmazásával. A fekvések területösszegének a község teljes területét kell kiadnia.
- /2/ A szelvényszám rovatba a szelvények községenkénti sorsszámát, több szelvényen elhelyezkedő földrészletnél a legalacsonyabbat kell bejegyezni.
- /3/ A jegyzet rovatban utalni kell az ingatlannyilvántartásba bejegyzendő vízszintes és magassági alappontok számára.
- /4/ A személyi tulajdonban lévő, illetőleg tartós földhasználatba adott belterületi beépített földrészletek térképen nem ábrázolt, de az ingatlannyilvántartásban művelés alól kivett területként "A" fiktív alrészlet formájában nyilvántartott lakóház és udvar, valamint a "B" fiktív alrészletként nyilvántartott kert alrészleteit területjegyzékbe foglalni tilos. Az épületek jellegére, megnevezésére és számára /pl. lakóház, 2 gazdasági épület / a művelési ág rovatban utalni kell.
- /5/ Az állandó jellegű épület rendeltetését /pl. lakóház, gazdasági épület, iskola, órház stb./, több épület esetén azok számát /pl. egy lakóház két gazdasági épület/ az alrészlet megnevezése című rovatban annál a művelési ágnál kell feltüntetni, amelyhez az épület kapcsolva van. Valamennyi zártkerti létesítményt - a lakóház és üdülőépület kivételével - épület megjelöléssel kell ellátni /pl. Sző és ép./.
- /6/ Gépi uton készült területjegyzéket /pl. digitalizált területszámitás esetén/ manuálisan kell kiegészíteni azokkal az adatokkal, melyeket a gépi feldolgozás nem tud értelmezni /épületek rendeltetése és száma, régi helyrajzi szám stb./.
- /7/ A területjegyzék elkészítése és lezárása utáni változásokat /pl. záróhelyszínelés utáni változások, átvételi vizsgálat utáni javítások / a Területjegyzék függeléke /42. melléklet/ munkarészben kell feltüntetni.
- /8/ Térképátalakítás esetén még az alábbiakat is figyelembe kell venni:
 - A 10.3./2/-ben tárgyalt földrészletnél be kell jegyezni, hogy a földrészletet hány m^2 területi különbözet terheli.
 - Új területjegyzéket csak akkor kell készíteni, ha a régi területjegyzékben foglalt tételeknek legalább 40 %-a megváltozott, egyéb esetben a /7/ bek. szerint kell eljárni.

11. A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP PONTOSSÁGI ELŐÍRÁSAI

11.1. Vízszintes alappontok

- /1/ Vetületi átszámításakor meghatározott transzformációs együtthatókkal akkor számíthatók közvetlenül pontok koordinátái, ha az 1.821./5/ szerint számított maradék ellentmondások egyike sem lépi túl:
- az új hálózatban és szabatos önálló hálózatban meghatározott alappontok átszámításakor a 7 cm-t, a csak részletpontok átszámítása céljára történő transzformáláskor a 10 cm-t;
 - a régi hálózatban meghatározott alappontok átszámításakor a 10 cm-t, a csak részletpontok átszámítása céljára történő transzformáláskor a 15 cm-t;
 - a csak térképi felrakás céljára történő átszámításakor 1:1000 méretarányú térkép átalakítása esetén a 10 cm-t, 1:2000 és 1:4000 méretarányú térkép átalakítása esetén a 20 cm-t.
- /2/ Az V.rendű és alacsonyabb rendű vízszintes alappontsűrítés pontossági és egyéb követelményei tekintetében az A.5. Szabályzat előírásai az irányadók.
- /3/ Az A.5. Szabályzat hatálya alá nem tartozó F pontok pontosságának a fotogrammetriai pontsűrítési szabályzat megjelenéséig - a távolságtól függetlenül - az 1. táblázatban előírt követelményeket kell kielégítenie. Irányméréssel való ellenőrzésük esetén a szögellentmondásokból számított lineáris eltérés megengedett értékére is az 1. táblázat adatai vonatkoznak.

1. táblázat

Méretarány		
1:1000	1:2000	1:4000
Koordinátákból számított és a természetben mért távolságok közötti megengedett legnagyobb eltérés cm-ben		
15	25	40

- /4/ A csak vízszintes fotogrammetriai kiértékelés céljára végzett légi-háromszögeléshez a vízszintes illesztőpontok magasságának trigonometriai uton végzett meghatározásakor
- két adott magasságú pont között vezetett magassági sokszögvonal záróhibája nem haladhatja meg a

$$\Delta_{cm} = \frac{16T}{\sqrt{n}} \text{ értéket;}$$

- magassági előmetszés esetén a kapott magasságok szélső értékei közötti különbség pedig nem haladhatja meg a

$$\Delta_{cm} = 30t \text{ értéket.}$$

A képletekben T az oldalak hosszának összege, t a mért irányok átlagos hossza km-ben, n az oldalak száma /A.5.Szab. 30.08. és 30.11./

- /5/ Transzformált régi IV.rendű pontokat V.rendű pontnak kell nyilvánítani, ha a 1.821./4/-ben foglalt tájékoztató iránymérés vagy közvetlen távmérés ellentmondásai nem lépik túl az

$$e'' = \frac{20}{\sqrt{t_{km}}} \text{ illetve az } E_{cm} = 10 \sqrt{t_{km}}$$

értéket /A.5. szab. 28. és 29.07./.

11.1. /6/ 200 m-nél nagyobb távolság ellenőrzésére szabatos távmérőműszert kell használni.

11.2. Magassági alappontok és magassági illesztőpontok

/1/ A IV.rendű magassági alappontok meghatározására végzett mérés záróhibája két ismert alappont között a

$$\Delta_{mm}=15 \sqrt{L}$$

értéket nem haladhatja meg, ahol L a vonal hossza km-ben.

/2/ A magassági illesztőpontok magasságának meghatározásánál két ismert alappont közötti mérés a

$$\Delta_{mm}=30 \sqrt{L}$$

értéket nem haladhatja meg, ahol L a vonal hossza km-ben.

/3/ A magassági illesztőpont adott és utólagosan mért magassága között a megengedett legnagyobb eltérés 1 m illetve 2 m alapszintközű domborzatábrázolás esetén

$$\pm 5 \text{ cm, illetve } \pm 10 \text{ cm}$$

/4/ Az EOVA alappontjainak nyilvántartott magassági adatai nem tekinthetők kielégítő pontosságúnak magassági illesztőpont céljára.

11.3. Vízszintes részletpontok

/1/ A vízszintes részletpontok terepen mért és koordinátákból számított, illetve térképről mért távolságának megengedett legnagyobb eltéréseit a térkép méretarányának, a részletpontok rendűségének /2.212./ és a részletpontok távolságának függvényében a 2. táblázat tartalmazza. Az I. rendű részletpontok esetében az 50 m feletti mérési eredményhez tartozó megengedett eltéréseket interpolálással kell megállapítani. Az állandó módon, valamint a mérés időtartamára ideiglenesen/cövekkel, festéssel, szeggel stb./ megjelölt részletpontok között ellenőrzésként mért értékek és a mérési vázlat adatainak összehasonlításakor a megengedett eltérés nem haladhatja meg a 2.sz. táblázat A részében megadott értékeket.

A részletpont rendűsége	Ellenőrzött távolság méterben	A térképezés méretaránya						
		A			B			
		1:500 1:1000	1:2000	1:4000	1:500	1:1000	1:2000	1:4000
		Koordinátákból számított és természetben mért tá- volságok közötti megenge- dett legnagyobb eltérés cm-ben			Térképről lement és a természet- ben mért távolságok közötti meg- engedett legnagyobb eltérés cm- ben			
I.	0-50	20	30	40	25	30	55	91
	100	25	40	55	30	40	65	107
	200	35	55	80	40	50	80	130
	300		65	95			90	150
	500			125				175
II.	0-50	25	40	80	30	40	65	130
	50-100	35	55	105	40	50	80	155
	100-200	55	80	140	50	65	105	190
	200-300		95	170			120	220
	300-500			220				270
III.	0-50	40	80	125	40	50	105	175
	50-100	55	105	170	50	70	130	230
	100-200	80	140	225	65	90	165	280
	200-300		170	265			200	320
	300-500			330				390
IV.	0-50	80	125	190	70	95	150	240
	50-100	105	170	250	90	120	200	300
	100-200	140	225	330	110	160	250	390
	200-300		265	400			300	460
	300-500			500				560

11.3. /2/ Különböző rendű részletpontok összemérése esetén az alsóbbrendű részletpontokra adott hibahatár a mérvadó. Ezt az elvet kell alkalmazni részletpontnak alaponttal való összemérése esetén is.

/3/ A 200 m-nél nagyobb távolságra lévő pontokat szabatos távmérőműszerrel, vagy irányméréssel kell ellenőrizni. Irányméréssel történő ellenőrzés esetén a szögellentmondásból számított lineáris eltérés nem lépheti túl az ugyanazon távolságra hosszmeréses vizsgálatra megadott hibahatárokat.

/4/ Térképátalakításkor az átdolgozási alaptérkép pontosságát csak indokolt esetben kell vizsgálni /pl. mérési v. térképezési hiba esetén/.

11.4. Magasság részletpontok

/1/ I. rendű magassági részletpontok meghatározásához végzett vonalszintezés megengedett záróhibája

$$\Delta_{mm} = 30\sqrt{L},$$

ahol L a vonal hossza km-ben.

/2/ Fotogrammetriai modellen végzett magasságmeghatározásnál az illesztőpontokon kívül 10-15 db szintezéssel meghatározott elsőrendű magassági részletpont magasságát meg kell mérni; az ismert magasságokkal képzett különbségek Δ_1 alapján négyzetes középhiba Δ értéket kell számítani a

$$\Delta = \sqrt{\frac{[\Delta_1^2]}{n}}$$

képlettel, ahol n a mért pontok száma. A négyzetes középhiba értéke nem lépheti túl 1:1000-es és 1:2000-es térképezésnél a ± 20 cm-t, 1:4000-es térképezésnél a ± 30 cm-t.

/3/ A megírt magassági részletpontoknál a térképen megírt és az utólagosan mért magassági adat között a megengedett legnagyobb eltérést a 3. táblázat mutatja cm értékben. Az 1:4000 méretarányra megadott hibahatár azokra a területekre vonatkozik, ahol az időközi domborzati változást földi eljárással mérték.

3. táblázat

A magassági részletpont rendűsége	A térképezés méretaránya		
	1:1000	1:2000	1:4000
I.	5	10	15
II.	20	30	40
III.	30	40	50

/4/ II. rendű magassági részletpontok meghatározásához /ellenőrzéséhez/ végzett tahiméteres vagy trigonometriai magassági sokszögvonal megengedett záróhibája

$$\Delta_{mm} = 100\sqrt{L}$$

ahol L a vonal hossza km-ben.

/5/ Szintvonalas ábrázolásnál az utólagosan mért magasságérték és az ennek megfelelő térképi helyen a szintvonalakból levezetett magasságérték között a megengedett legnagyobb eltérést a 4. táblázat mutatja cm értékben.

4. táblázat

A szintvonalak egymástól való távolsága a térképen mérve	A térkép méretaránya	
	1:1000	1:2000
5 mm-nél nagyobb	60	70
5 mm-nél kisebb	70	80

Az 1:4000 méretarányú /topográfiai térképről átvett/ domborzatrajznak földi vagy fotogrammetriai eljárással helyesbített részein az utólagosan mért magasságérték és az ennek megfelelő térképi helyen a szintvonalakból levezetett magasságérték között a megengedett legnagyobb eltérés

1 m-es alapszintköz esetén	1 m
2 vagy 2,5 m-es	2 m
5 m-es	4 m.

Erdős, fedett területen a hibahatár a megengedett eltérések kétszerese /T.1. Szab. 221.5./.

11.4. /6/ Domborzatábrázolás átalakításakor az átdolgozási alaptérkép pontosságát csak indokolt esetben kell ellenőrizni.

11.5. A szelvénykeret, örkereszthálózat, szerkesztés, koordinátale mérés térképről

/1/ Földmérési alaptérkép és átnézeti térkép szelvénykereteinek, örvonalainak és örkereszthálózatának elméleti méretei és a térképen mért méretei között megengedett legnagyobb eltérés

- keretvonal irányban	0,2 mm
- átlóirányban	0,3 mm

/2/ A koordinátaival felszerkesztett pontok szerkesztési pontossága 0,2 mm.

/3/ Bemérési adatok térképre való felszerkesztésének pontossága 0,2 mm. Ugyanez vonatkozik a fotogrammetriai eljárással végzett felmérés esetén a 7.2./4/ szerinti összemérések /frontozás/ térképezésére is.

/4/ Térképről kétszeri méréssel lemért koordináták közötti vonalas eltérés nem lépheti túl a térképen a 0,2 mm-t.

/5/ Térképátalakítás során az EOTR-be való átdolgozás céljára készített egész- vagy töredékszelvényes sikrajzi szabatos transzformátum, továbbá elméleti méretre állított sikrajzi montázs megengedett legnagyobb eltérése

keretméretben	0,2 mm,
átlóméretben	0,3 mm.

/6/ Topográfiai térképnyomatot domborzatszerkesztési alaplapként akkor szabad használni, ha rajta a domborzati és a sikrajzi nyomás illesztési hibája 0,1 mm-nél nem nagyobb.

/7/ Ha a szabatos transzformátum

- sikrajzi átnézeti térkép céljára kicsinyítéssel,
- az 1:1000 vagy 1:2000 méretarányú domborzatátszerkesztéshez megvalósulási térképről azonos méretarányban vagy kicsinyítéssel,
- a topográfiai térképről /tisztázati műanyaglap vagy nyomat/ 1:4000 méretarányba való nagyítással

készül, a transzformátum megengedett legnagyobb eltérése

keretméretben 0,3 mm,
átlóméretben 0,4 mm.

- 11.5. /8/ Domborzati kiegészítő mérések mérési vázlatául használt összfénymásolat /sikrajz+domborzatrajz/ szelvényesarkain a négy illesztőkereszt illesztésének megengedett legnagyobb eltérése
- ha a fénymásolat csupán mérési jegyzet céljára készül 0,5 mm,
 - ha a fénymásolat a domborzattervezésnél is felhasználásra kerül /rajta térképeznek/ 0,3 mm.

11.6. Térképi csatlakozások

- /1/ A csatlakozó szelvények /térképlapok/ keretvonalainak, őrvonalainak és a keretvonalat metsző térképi sikrajzi vonalaknak a megengedett legnagyobb eltérése 0,2 mm, szintvonalak és egyéb domborzati vonalak esetében pedig 0,5 mm.
- /2/ Átnézeti térkép céljára kicsinyítéssel készített másolatoknál a csatlakozó vonalak eltérése legfeljebb 0,5 mm lehet.

11.7. Földrészlethatárra vonatkozó térkép-terepazonossági feltétel

- /1/ Térképátalakítás esetén a földrészlethatárpontok akkor térképazonosak, és használhatók fel helyszíni mérés kiinduló pontjául, ha a környezetében levő birtokhatárpontokkal összemérve a térképi és a terepméretbeni méret közötti eltérés nem lépi túl a következő értékeket:
- a/ szabatosan felmért területen, szabatosan jelölt földrészlethatár esetén 10 cm, szabatosan meg nem jelölt földrészlethatár esetén 20 cm, a földrészlet szélességében pedig 15, illetve 30 cm;
- b/ egyéb térkép esetén:

Méretarány	Megengedett eltérés egy-egy határvonal helyzetében	Megengedett eltérés a földrészlet szélességében
1:1000	0,30 m	0,45 m
1:2000	0,60 m	0,90 m
1:4000	1,20 m	1,80 m

11.8. Grafikus térképi átszerkesztések, digitalizálás

- /1/ Azonos méretarányban végzett grafikus átmásolhatóság feltételei térképátalakítás esetén
- a/ A szelvénykereten, illetve az illesztési egységek határán ne keletkezzen szélesebb üres vagy átfedési sáv, mint
- | | |
|------------------|--------|
| sikrajznál | 0,2 mm |
| domborzatrajznál | 0,5 mm |
- b/ A másolandó egységet - a terület felezésével vagy negyedelésével - négynél több másolási egységre bontani nem szabad.
- /2/ Térképátalakításkor két szomszédos átszerkesztett sikrajzi részletpont között az átdolgozási alaptérképen és az átszerkesztett EOTR térképen mért távolság különbsége nem lehet nagyobb, mint 0,3 mm-nek az EOTR térkép méretarányában megfelelő hossz.
- /3/ Átszerkesztett szintvonalaknak az eredeti térképi helyüktől való megengedett legnagyobb eltérése 1:1000 /1:500/ és 1:2000 méretarányban 1,0 mm. A topográfiai térképről átvett szintvonalaknak tisztázati rajzba történő átmásolási hibája nem lehet több 0,5 mm-nél. A szintvonalaknak a megengedett mértéken belüli eltérése sem mehet az idomszerűség rovására.
- /4/ Digitalizált térképi tartalom pontosságára az ugyenezen térkép grafikus megjelenési formájára vonatkozó előírások érvényesek. A térképezett és a digitalizálás útján meghatározott koordináták közötti megengedett legnagyobb eltérés $\pm 0,2$ mm.

11.9. Területszámítás

- /1/ a/ Az igazgatási egységek, fekvések teljes, és a magasabb szintű területszámítási egységek /szelvényenként képzett/ koordinátákból számított területe összegének négy tizedesjegy élességgel kell megegyeznie;
b/ A kisebb kiterjedésű területszámítási egységek /alcsoportok, tömbök/, valamint a földrészletek koordináták alapján végzett területszámítása esetén a kisebb területszámítási egységek területösszegének a nagyobb egység területével m^2 élességgel kell egyeznie.
- /2/ Grafikus területszámítás esetén a kétszeri területmérés megengedett legnagyobb eltérése - új felmérésnél és térképátalakításnál egyaránt - nem haladhatja meg a

$$\Delta_T = 0,0003 M \sqrt{T} + 0,0006 T$$

képlet szerinti értéket: ahol Δ_T a megengedett legnagyobb eltérés m^2 -ben, M a méretarány nevezője, T a mért terület m^2 -ben.
A megengedett legnagyobb területmérési eltérésnek egyes területnagyságokra, a képlet alkalmazásával kiszámított értékeit méretarányok szerint az 5. táblázat tartalmazza.

- /3/ A belterületi földrészletek területjegyzékbe foglalt és a helyszínen mért adatokból ellenőrzésként számítható területe közötti különbség nem haladhatja meg az 5. számú táblázatba foglalt "megengedett" eltérés másfélszeresét, a zártkerti és külterületi egyéni földrészletek esetén pedig ennek kétszeresét, illetve háromszorosát.
- /4/ Új felmérésnél, grafikus területszámítás esetén
- az egy különálló fekvésben lévő területszámítási csoportok előzetes területösszegének és a fekvés koordinátákból számított területének,
 - az azonos területszámítási csoportban lévő felmérési tömbök előzetes területösszegének és a területszámítási csoport végleges területének,
 - az azonos felmérési tömbben lévő földrészletek előzetes területösszegének és a felmérési tömb végleges területének,
 - az egy földrészletben lévő alrészletek előzetes területösszegének és a földrészlet végleges területének
- a legnagyobb eltérése nem haladhatja meg a /2/-ben megadott képlet alapján kiszámított, illetve az 5. táblázatban feltüntetett, megengedett értéket.
- /Megjegyzés: amennyiben szükség szerint alcsoportot, illetve altömböt is kell alakítani, a pontossági előírás értelemszerűen ezekre is vonatkozik./
- /5/ Ha a területszámítási egységek /csoport, tömb stb./ számítása a grafikus területátalakítás módszerével történik, a csonkahektárok kétszeri területmérésének megengedett legnagyobb eltérése bármely méretarányra vonatkozóan $20 m^2$. Ilyen területszámítási módszer alkalmazása esetén a területmérés hibát az egyes területrészekre a csonkahektárok területének arányában kell elosztani.
- /6/ Digitalizáló berendezéssel végzett grafikus területszámításra a grafikus területszámítás pontossági előírásai vonatkoznak.
- /7/ Térképátalakítás során végzett grafikus területszámításkor
- az alcsoportok területszámítási csoportonként képzett előzetes területösszegének és a területszámítási csoport végleges területének,
 - a földrészletek alcsoportonként /fekete keretenként/ képzett előzetes területösszegének és az alcsoport /fekete keret/ végleges területének, és
 - az alrészletek földrészletenként képzett előzetes területösszegének és a földrészlet végleges területének
- megengedett legnagyobb eltérése nem haladhatja meg az 5. táblázatban az egyes területnagyságokra méretarányok szerint megadott területeltérés másfélszeresét.

5. táblázat

Terület	Méretarány			Terület	Méretarány		
	1:500	1:2000	1:4000		1:500	1:2000	1:4000
	1:1000	1:2000	1:4000		1:1000	1:2000	1:4000
Megengedett eltérés	Megengedett eltérés			Megengedett eltérés	Megengedett eltérés		
m ²	m ²			ha	m ²		
200	4	9	17	7,5	127	209	374
400	6	12	24	8,0	133	218	387
600	8	15	30	8,5	138	226	401
800	9	17	34	9,0	144	234	414
1000	10	20	39	9,5	149	242	427
1200	11	22	42	10,0	155	250	439
1400	12	23	46	11,0	165	265	464
1600	13	25	49	12,0	176	280	488
1800	14	27	52	13,0	186	294	511
2000	15	28	55	14,0	196	308	533
2500	17	32	62	15,0	206	322	555
3000	18	35	68	16,0	216	336	576
3500	20	38	73	17,0	226	349	597
4000	21	40	78	18,0	235	363	617
4500	23	43	83	19,0	245	376	637
5000	24	45	88	20,0	254	388	657
5500	26	48	92	25,0	300	450	750
6000	27	50	97	30,0	344	509	837
6500	28	52	101	35,0	387	565	920
7000	29	54	105	40,0	430	619	999
7500	30	56	108	45,0	471	672	1075
8000	32	58	112	50,0	512	724	1149
8500	33	60	116	55,0		775	1220
9000	34	62	119	60,0		825	1290
9500	35	64	123	65,0		874	1357
1 0000	36	66	126	70,0		922	1424
1 2500	41	75	142	75,0		970	1489
1 5000	46	82	156	80,0	1017		1553
1 7500	50	90	169	85,0	1063		1616
2 0000	54	97	182	90,0	1109		1678
2 2500	59	104	194	95,0	1155		1740
2 5000	62	110	205	100,0	1200		1800
2 7500	66	116	215	120,0	1377		2035
3 0000	70	122	226	140,0	1550		2260
3 2500	74	128	236	160,0	1719		2478
3 5000	77	133	245	180,0	1885		2690
3 7500	81	139	255	200,0	2049		2897
4 0000	84	144	264	250,0			3397
4 2500	87	149	273	300,0			3878
4 5000	91	154	282	350,0			4345
4 7500	94	159	290	400,0			4800
5 0000	97	164	298	450,0			5246
5 5000	103	174	314	500,0			5683
6 0000	109	183	330	600,0			6539
6 5000	115	192	345	700,0			7375
7 0000	121	201	359	800,0			8194

- 11.9. /8/ Térképátalakítás során a 10.3./1/-ben rögzített $\Delta_1 - \Delta_2$ abszolút értéke - ha a régi összterületet grafikusán számították - m^2 -ben nem haladhatja meg
- 1:1000 és 1:2000 méretarányba történő átdolgozás esetén a

$$0,2 K,$$

- 1:4000 méretarányba történő átdolgozás esetén a

$$0,3 K$$

értéket, ahol "K" a község, illetve belterület, zártkert határvonalának hosszát jelenti méterben.

Ha az átdolgozás előtti összterületet is koordinátákból számították akkor a $\Delta_1 - \Delta_2$ -nek a számítás élességén belül zérust kell adnia, feltéve, ha a határvonal valamennyi töréspontjának EOY koordinátája egyazon transzformálásból származik. Nem egységes transzformálású koordináták esetén $\Delta_1 - \Delta_2$ nem haladhatja meg a

$$0,1 K$$

értéket, ahol "K" azon határszakasz(ok) együttes hosszát jelenti méterben, amely/ek/nek EOY koordinátái nem azonos transzformálásból származnak.

- /9/ Térképátalakítás során a "fekete keret"-be foglalt földrészletek összterületét változatlanoknak kell tekinteni, ha a számított és a nyilván-tartásból kapott összterület különbsége nem haladja meg

- 1:1000 és 1:2000 méretarány esetén a

$$\Delta_T = 0,2 k,$$

- 1:4000 méretarány esetén a

$$\Delta_T = 0,3 k$$

értéket Δ_T a megengedett eltérés négyzetméterben, "k" a kerület hossza méterben/.

- /10/ A belső és az átvételi vizsgálat során a területszámításnak grafikus területméréssel való ellenőrzése esetén a legnagyobb eltérés nem haladhatja meg a /7/ szerint meghatározott érték másfélszeresét.

12. KÉSZÍTENDŐ MUNKARÉSZEK

12.1. Általános megjegyzések

- /1/ A felsoroltak közül csak azokat kell elkészíteni, melyek az alkalmazott technológia szerint szükségesek.
- /2/ A mérési, számítási és egyéb munkarészek lehetnek kézzel írottak, regisztráló berendezéssel vagy számítógéppel előállítottak. Címme /küliv/ és fejléccel vagy magyarázó megírással az automatikus adatközlő munkarészeket is el kell látni. A munkarészeket minden esetben úgy kell elkészíteni, hogy az adataik mikrofilmen történő rögzítésre is alkalmasak legyenek. Ceruzával csak terepi munkarész készíthető.
- /3/ A műszaki tervben leírt technológia megváltoztatását a felmérési törzskönyvbe minden esetben be kell jegyezni; a nagyobb jelentőségű változtatásoknál a 15306/1982. OFTH számú szabályozásban a műszaki terv módosítására vonatkozó előírásokat kell figyelembe venni.
- /4/ A felmérés során készített valamennyi munkarészt /a fényképezést előkészítő munkarészek kivételével/ az állami átvevő szervnek /megyei földhivatal/ kell átadni.
- /5/ A munkarészek átvételéről az átvevő szerv zárójegyzőkönyvet /2.melléklet/ készít, amelyből 1 példányt a felmérési törzskönyvhöz kell csatolni, 1 példányt az OFTH Földmérési és Térképészeti Főosztálynak, 1 példányt a FÖMI-nek és 1 példányt a felmérést végző szervnek kell átadni.

12.2. Az elektronikus számoló- és számítógépekkel végzett számítások dokumentálásának alapelvei

- /1/ A számítást általában geodéziai számítások céljára készített, az adott géptípushoz írt, kipróbált és ellenőrzött program /programgyűjtemény/ szerint kell végezni.
- /2/ A számítást úgy kell végrehajtani, hogy a számítási jegyzőkönyvben minden esetben szerepeljenek:
 - a számítás azonosító adatai /számítási művelet megnevezése, tömb-, csoport-, pontszám stb./;
 - a számítás kiinduló adatai /mérési eredmények, koordináták stb./;
 - a számítás végeredménye;
 - a számítás és a mérés eredményeit ellenőrző minősítő adatok /zárohibák, irány- és vonalas eltérések stb. és ezek megengedett értékei/;
 - a későbbi számításokhoz és ellenőrzésekhez felhasználható rész-eredmények /transzformációs állandók, tájékozási szögek stb./.

Az adott pontok koordinátáinak kiírása, illetve gépi kiíratása mellőzhető, ha azok a koordinátajegyzékből közvetlenül kivehetőek.

- /3/ A gépi munkarészeket munkafázisonként, számítási jegyzőkönyvvé kell összefűzni, és oldalszámozással, tartalomjegyzékkel és címlappal el kell látni.
- /4/ Kiíró berendezés nélküli /csak alapszámítások elvégzésére alkalmas, vagy beépített függvényekkel rendelkező/ számológépekkel végzett számításokat a hagyományos számítási jegyzőkönyv-nyomtatványokon kell rögzíteni. A csak alapszámítások elvégzésére alkalmas gépek esetében azonban - a mechanikus számológépekkel végzett számításokhoz hasonlóan - a részeredményeket is ki kell írni.
- /5/ Kiíró berendezéssel felszerelt számológépekkel végzett számítások eredményét hagyományos számítási jegyzőkönyvbe átmásolni nem kell, csupán arról kell gondoskodni, hogy az adat- és eredménylistán a /2/ szerinti kiírandó adatok és eredmények rendezett, egységes, könnyen áttekinthető, vizsgálatra alkalmas formában jelenjenek meg. A megjelölés formái:
 - a/ A papírszalagos nyomtatóval felszerelt gépek által készített adat- és eredménylistát A/4 méretű lapra kell felragasztani, vagy más

módon tartósan felerősíteni, továbbá az adatok azonosítását oldaléc útján vagy egyéb módon kell biztosítani.

b/ Írógéppel, sornyomtatóval kapcsolt gépek használata esetén az adat- és eredménylistát táblázatos formában, a szükséges összes feliratokkal ellátva kell megjelentetni.

12.3. Általános munkarészek

- /1/ Műszaki terv vázlattal a /15306/1982.OFTH számú szabályozásnak megfelelően kell elkészíteni/
- /2/ Felmérési törzskönyv /1. melléklet/
- /3/ Jelentés az alappontokról /4. melléklet/
- /4/ Végleges adatok jegyzéke /3.melléklet/

12.4. Alappontsűrítési munkarészek

- /1/ Vízszintes alappontsűrités földi eljárással /az A.5.Szabályzat szerint/
- /2/ Vízszintes alappontsűrités fotogrammetriai eljárással:
 - a/ mérési és számítási vázlat
 - b/ mérési jegyzőkönyv
 - c/ számítási jegyzőkönyv
 - d/ koordinátajegyzék
- /3/ Magassági alappontsűrités:
 - a/ kitűzési és meghatározási vázlat /32/a., 33/a. melléklet/
 - b/ mérési jegyzőkönyv
 - c/ számítási jegyzőkönyv } /32/b., 33/b.melléklet/
 - d/ pontleírások, helyszinrajzok /14., 32/c.melléklet/
 - e/ magassági pontjegyzék /34. melléklet/

12.5. Előkészítő és elhatárolási munkarészek

- /1/ Vetületi átszámítások
 - a/ pontvázlat
 - b/ transzformálások } /15/a,b,d. melléklet/
 - c/ átszelvényezési vázlat /31/a. melléklet/
- /2/ Fotogrammetriai általános munkarészek:
 - a/ Légifényképezést előkészítő vázlat /16. melléklet/
 - b/ légifényképező repülés technikai terve /L.1.Szab. 12.melléklet/
 - c/ repülési vázlat /L.1. szab. 13. melléklet/
 - d/ filmvizsgálati adatlap /L.1. Szab. 19. melléklet/
 - e/ filmfelhasználási adatlap /L.1. Szab. 20. melléklet/
 - f/ kontakt másolatok
 - g/ nagyított másolatok
- /3/ Földkönyvkivonat /18. melléklet/
- /4/ Elhatárolási munkarészek:
 - a/ területkimutatás az igazgatási, illetve nyilvántartási egységek határváltozásáról /43. melléklet/
 - b/ igazgatási, belterületi és zártkerti határvonalak egyeztetésének eljárási jegyzőkönyvei
 - c/ határvázlatok és határleírások
 - d/ tömbáttekintő vázlat /19. melléklet/
 - e/ földrészlet-elhatárolási vázlat /17. melléklet/

12.6. Felmérési munkarészek

- /1/ Földi eljárás munkarészei:
 - a/ részletpontmérési jegyzőkönyv /30., 33/c. melléklet/
 - b/ mérési vázlatok /jegyzetek/ /21-28., 33/e., f., h. melléklet/
 - c/ részletpontszámítási jegyzőkönyvek /29., 33/d. melléklet/
 - d/ részletpontok koordinátajegyzéke /13. melléklet/

/2/ Fotogrammetriai eljárás munkarészei:

- a/ kiértékelési oleáta
- b/ modell-tájékoztató lapok /1. melléklet 5/42. oldala/
- c/ részletpontok mérési jegyzőkönyve
- d/ számítási jegyzőkönyv
- e/ részletpontok koordinátajegyzéke

12.7. Sikrajz- és domborzatátszerkesztési munkarészek

- a/ 1:1000 és 1:2000 méretarányú földmérési alaptérképek 1:4000 méretarányra kicsinyített filmjei és másolatai átnézetű térképezéshez
- b/ 1:4000 méretarányú földmérési alaptérkép kicsinyített filmjei és másolatai átnézetű térképezéshez
- c/ transzformátumok és fotomontázsok térképátalakításához
- d/ a térképátalakítás sikrajzi átdolgozási alaptérképe /31/c. melléklet/
- e/ a térképátalakítás domborzati átdolgozási alaptérképe
- f/ a topográfiai térkép 1:4000 méretarányú transzformátumai domborzatátszerkesztéshez
- g/ domborzattervezési fólia /33/g. melléklet/

12.8. Térképek /45-49. melléklet/

/1/ Földmérési alaptérképek:

- a/ községi címlap
- b/ sikrajzi térképek
- c/ műanyaglap domborzati térképek

/2/ Másolatok:

- a/ műanyaglap másolat a sikrajzról
- b/ műanyaglap másolat a domborzatrajról /ha 1/c nem készült/
- c/ a sikrajzi alaptérkép műanyaglap másolatának fénymásolata 2 példányban
- d/ a községi címlap fénymásolata 2 példányban

/3/ Átnézetű térképek:

- a/ külterületi átnézetű térkép
- b/ külterületi átnézetű térkép fénymásolata 2 példányban

/4/ Az EOTR földmérési alaptérkép méretarányára állított régi vetületi rendszerű belterületi és zártkerti földmérési alaptérkép transzparens másolata /amennyiben a régi vetületi rendszerű nyilvántartási térkép és az EOTR földmérési alaptérkép méretaránya eltérő/.

12.9. Területszámitási munkarészek

- a/ területszámitási vázlatok, adatlapok /37., 38. melléklet/
- b/ területszámitási jegyzőkönyvek /39. a/-d/ melléklet/
- c/ területjegyzék /41. melléklet/
- d/ területjegyzék függeléke /42. melléklet/

13. A FÖLDMÉRÉSI ALAPTÉRKÉP MINŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA ÉS TANUSÍTÁSA

13.1. A minőség vizsgálatának és tanusításának általános elvei

- /1/ A felmérést végző szerv ellenőrizni köteles a földmérési alaptérkép előírás szerinti minőségét. A minőség ellenőrzésének módját és mértékét az igazgatási egységeként /község, város stb./ külön kezelt felmérési törzskönyvben kell feltüntetnie. A törzskönyv a műszaki leírás szerepét is betölti.
- /2/ A vizsgálati és ellenőrző méréseket mindenkor komparált, illetőleg igazított mérőeszközzel kell mérni. Az ellenőrző méréseket legalább olyan pontossággal kell végezni, mint amilyen pontosság a mérésre előírt. A vizsgálati mérések mért értékeinek kerekítése nem engedhető meg. A vizsgálati tételek bejegyzésénél gondot kell fordítani a tételek azonosíthatóságának, felfedezhetőségének biztosítására.
- /3/ A földmérési alaptérkép készítése során a munka megfelelő minőségének biztosítására és megbízhatóságának megállapítására a felmérést végző szervnek részben teljeskörű, részben hibafeltáró belső vizsgálatot és minősítő vizsgálatot kell végeznie. Az egyes munkaszakaszok befejezése után záróminősítést kell készíteni. A minősítő vizsgálat módszere: mintavételes eljárás.
- /4/ Valamennyi új földmérési alaptérképet és munkarészeit a területileg illetékes megyei földhivatal a munka végzése közben és állami átvételi eljárás keretében vizsgálni köteles.
- /5/ Az automatikus adatrögzítésű szög- illetve távmérés, számítógéppel végzett számítás, automatikus berendezéssel végzett térképezés, továbbá digitalizálás vizsgálatához a földhivatal igényelheti az elsődleges adathordozók ellenőrzésének lehetőségét. A szükséges adatszolgáltatást a munkát végző szerv díjmentesen köteles végezni.
- /6/ Térképátalakítás esetén a belső, illetve a minősítő vizsgálatot az A.1. Szabályzat VI. fejezetében foglalt vetületi számításokra, a változással érintett területekre és az átszerkesztésre kell kiterjeszteni. A változatlanul talált - így változatlanul átszerkesztett - térképi tartalom belső és minősítő vizsgálata keretében elegendő csupán az átrajzolást ellenőrizni az eredeti felmérés során mért vizsgálati mérések felhasználásával. A változatlanságot a teljeskörű szemrevételezéssel kell megállapítani.

13.2. A felmérést végző szerv belső vizsgálata

13.2.1. Általános szempontok

- /1/ A belső vizsgálathoz tartozik a munka folyamán végzett minden olyan ellenőrzés, illetve önellenőrzés, melynek célja ellenőrző mérések végzése alapján a hibahatáron felüli eltérések megállapítása és megszüntetése, továbbá a térkép és munkarészek különféle hiányosságainak és alaki hibáinak kiszűrése és javítása. A belső vizsgálat végrehajtása közvetlenül a munkavégzéshez tartozik, annak szerves része.
- /2/ A belső vizsgálat módját és mértékét - jelen szabályzat előírásaira figyelemmel - a felmérést végző szerv saját maga határozza meg, és azt a felmérési törzskönyvben köteles részfeladatonként tanusítani.
- /3/ A belső vizsgálat valamennyi megállapítását, valamint az azokkal kapcsolatos hibajavítást és hiánypótlást a felmérési törzskönyvbe tételenként be kell jegyezni; megtörténtét ellenőrizni és aláírással igazolni kell.
- /4/ A belső vizsgálat keretében részben teljes körű /100 %-os részletes-
ségű/, részben részleges vizsgálatot kell végezni. Teljes körű vizsgálatot kell végezni mindazon részfeladatokra, munkarészekre vonatkozóan, melyeket a 13.22. pont tételenként felsorol.

13.22. A teljes körű belső vizsgálat feladatai

- /1/ A vízszintes és magassági alappontsűrítéseknel valamennyi felhasznált régi és újonnan létesített alappont pontleírásának a vonatkozó szabályzatokban előírt tartalmi teljesség és a helyszinrajz helyessége szempontjából való vizsgálata.
- /2/ Az újonnan létesített vízszintes és magassági alappontok jegyzékének a számítási munkarészekkel és pontleírásokkal való összehasonlítása.
- /3/ A ténylegesen felhasználásra kerülő negatív filmanyag fotografiai, és fotogrammetriai felhasználhatóság szempontjából való vizsgálata és minősítése.
- /4/ A kontaktmásolatok, diapozitívok, nagyított képek, transzformátumok és fototérképek fotografiai minőségének vizsgálata, valamint azok minősítése az adott feladathoz való felhasználhatóság szempontjából.
- /5/ Valamennyi térképlap keret- és átlóméreteinek a vizsgálata.
- /6/ A sztereofotogrammetriai kiértékelés megkezdése előtt minden modell vízszintes és magassági tájékozásának ellenőrzése.
- /7/ A részletmérési jegyzőkönyvek vizsgálata az alaki előírások szempontjából, különös tekintettel arra, hogy az irodában készült mérési jegyzőkönyvet a 7.31./9/ a/-ban foglaltak szerint kezelték-e.
- /8/ A digitalizálás vizsgálata abból a szempontból, hogy a koordinátajegyzék tartalmazza-e az összes igényelt pont koordinátáit.
- /9/ Az automatikus térképező berendezés igazitottságának munka előtti és munka közbeni ellenőrzése.
- /10/ A térképezés tartalmi és külalaki /esztétikai/ vizsgálata minden térképlapra kiterjedően abból a szempontból, hogy a térképezés jelen szabályzat előírásainak megfelelően készült-e, és a térképek külalakja, rajzi kivitele, megírása az előírásoknak mindenben megfelel-e.
- /11/ Valamennyi sikrajzi és domborzati szelvénycsatlakozás ellenőrzése; a földrészletek helyrajziszámozása helyességének és teljességének, az alrészletek jelének, a művelési ág megírások helyességének és teljességének, a kapcsolások jelölésének ellenőrzése; a domborzatábrázolás teljességének, a jelkulcsi ábrázolás és a szintvonalértékek helyességének ábrázolása.
- /12/ A területszámítási egységek területszámításának vizsgálata, a nagyobb egység területére történő ráállás szempontjából.
- /13/ A domborzati műanyaglap /tisztázati tusrajz/ vizsgálata különös tekintettel a tisztaságra, ha a domborzatkiértékelés vagy szerkesztés ceruzával rajta történt.
- /14/ Topográfiai térképről végzett domborzatátvétel esetén a domborzattervezési fólia, illetve a ceruzás domborzatrajz vizsgálata a méreten felüli ábrázolások, ellentmondások, hiányok megszüntetésének és az 1:4000 méretarányu jelkulcsi ábrázolás szempontjából; tisztázati tusrajz vizsgálata az átmásolás teljessége, pontossága és a tusvonalak minősége szempontjából.
- /15/ A műanyaglap térképmásolatok ellenőrzése az eredeti térképpel való teljes egyezőség, valamint a kirajzolás, a megírás és a nyomdai sokszorosításra való alkalmasság szempontjából.
- /16/ Záróhelyszinelés esetén a térképi tartalomnak részletes terepbejárással a helyszinnel történő összehasonlítása, az időközi változások az észlelt hibák, hiányosságok megállapítása és a munkarészek javítása, illetve pótlása.
- /17/ A térképnek, a mérési vázlatnak, a műanyaglap térképmásolatnak, valamint a területszámítási munkarészeknek, a területjegyzéknek, illetve függelékének és a földkönyv kivonatnak tételes összeolvasása /végösszehasonlítás/.

13.23. A részleges belső vizsgálat feladatai

- /1/ A földi eljárással végzett vízszintes és magassági alappontsűrítést a vonatkozó rendelkezések szerint kell vizsgálni.
- /2/ Fotogrammetriai pontsűrítés esetén a felmérési alappontokat más kiértékelő személynek /vizsgálónak/ a mérőjel ismételt pontraállításával meg kell vizsgálnia. A felmérési alappontok /illesztőpontok/ legalább 10 %-ának relatív pontosságát arányos eloszlásban a terepen is ellenőrizni kell.
- /3/ A térképlapokon az örkeresztek és alappontok 10 %-ánál kell a szerkesztés pontosságát megvizsgálni.
- /4/ A sztereofotogrammetriai eljárásnál a kiértékelte részletpontok legalább 5 %-át a mérőjel ismételt pontraállításával illetve másik modellből való kiértékeléssel vizsgálni kell.
- /5/ A mérés és térképezés pontosságát, valamint teljességét bármely technológia esetén a helyszínen vizsgálni kell. A pontosság ellenőrzése végzett vizsgálati mérésekbe az I. és II. rendű részletpontok legalább 10 %-át kell bevonni. A vizsgálati mérések kiértékelésénél a részletpontok rendűségére utalni kell.
- /6/ A területszámítás vizsgálata a földrészleteknek legalább 10 %-ára terjedjen ki.
- /7/ Magassági felmérés esetén a megírt első- és másodrendű magassági részletpontok magasságát, a szintvonalas domborzatábrázolásnál pedig a szintvonalak megbízhatóságát - részben megismételt kiértékeléssel, részben terepi ellenőrző mérésekkel kiegészített terepbejárással - legalább 5 %-os mértékben vizsgálni kell.
- /8/ Domborzatrajznak a topográfiai térképről való átszerkesztése esetén terepi ellenőrző mérést vagy ellenőrző fotogrammetriai kiértékelést a nagyobb összefüggő területre kiterjedő domborzati változások magassági felmérése esetén indokolt végezni.
- /9/ A fel nem sorolt munkafázisokat és munkarészeket a szükség szerinti mértékben kell vizsgálni.

13.3. A felmérést végző szerv minősítő vizsgálata

13.31. Általános szempontok

- /1/ A munka illetve a főbb munkaszakaszok elkészülte, valamint a vizsgálat alapján feltárt hiányosságok megszüntetése és kijavítása után kell a munka minőségét és megbízhatóságát megállapító minősítő vizsgálatot elvégezni. A minősítő vizsgálat módszere: reprezentatív mintavételes eljárás. A minősítő vizsgálat eredményét és megállapításait is a felmérési törzskönyvben kell feltüntetni. A munka végső minősítését a minősítő vizsgálat megállapításai alapján kell elkészíteni.
- /2/ A minősítő vizsgálat célja a munka értékének meghatározása /minősítése/ és a feltárt hiányosságok megszüntetése. Az egymásra épülő munkaszakaszok akkor kezdhetők meg, ha a megelőző munkaszakasz vizsgálata megtörtént, és azt a minősítő vizsgálat megfelelőnek értékelte. A minősítő ellenőrzést a felmérést végző szervben belül a munkát készítő részlegről független személynek vagy részlegnek /továbbiakban: MEO/ kell végeznie.
- /3/ Minden főbb munkaszakaszt /fotogrammetriai munkák, digitalizálás, térképezés, területszámítás stb./ a készített munkarészek ellenőrzése útján, a belső vizsgálat és a megállapított hibák és hiányosságok kijavítása illetve pótlása után, minősíteni kell.
- /4/ A más szervnek továbbfeldolgozásra átadandó munkarészek minősítő ellenőrzése a készítő szerv MEO-jának a feladata. Ebben az esetben a Szabályzat előírásai a belső vizsgálatra, a minősítő ellenőrzésre, a minősítésre és a hibák javítására a szállító szervnél is változatlanul érvényesek. Ha az átvevő szerv MEO-ja nem ért egyet az átadó minősítésével, ezt írásban közli az átadó szervvel. Véleményeltérés esetén közös MEO-vizsgálattal kell eldönteni a vitás munkaszakasz minősítését.

- /5/ Nagyobb terjedelmű, hosszabb időre elhúzódó munkaszakasz minősítő ellenőrzése területileg megosztva, részenként is végezhető.

13.32. A minősítő vizsgálat feladata

- /1/ A tételes belső vizsgálat végrehajtásának és dokumentálásának ellenőrzése. Ha ez nem kielégítő, a munkát a hiányosságok pótlására vissza kell adni a feldolgozó részlegnek.
- /2/ Az érdemi ellenőrzés és minősítés a mérethelyesség, a hibahatárok betartása és a teljesség szempontjai szerint.
- /3/ A munkarész/ek/ esztétikai, külalaki szempontokból való ellenőrzése és minősítése.
- /4/ A munkavégzés közben az egyes munkaszakaszok /munkarészek/ minősítése "megfelelő" vagy "nem megfelelő", a munka végső minősítése "jó" vagy "megfelelő" lehet.
- /5/ A "nem megfelelő" minősítésű munkarészek a minősítést végző vizsgáló megállapításaival visszaadandók a feldolgozó részlegnek. Az érdemi és esztétikai minősítést külön-külön kell indokolni. Ha a minősítendő munkaszakasz vagy munkarész egyik szempontból "nem megfelelő" minősítésű, a másik szempontból való minősítése sem zárható le. Az esztétikai minősítést a javítások után módosítani lehet.

13.33. A minősítő vizsgálat végrehajtása

- /1/ Meg kell állapítani az ellenőrzendő tulajdonság teljes tételszámát /közelítő becsléssel/.
Meg kell határozni az ellenőrzés mértékét /szigorusági fokozat/. Az egyes tulajdonságok ellenőrzésének szigorusági fokozatát a minősítő vizsgálatot végző szerv /személy/ állapítja meg. Az alkalmazandó szigorusági fokozat IV.-nél nem lehet alacsonyabb.
- /2/ A vizsgálandó mintadarabszámok táblázatából /6. táblázat/ a teljes tételszám és szigorusági fokozat alapján meg kell állapítani a vizsgálandó minta darabszámát.
- /3/ A vizsgálat folyamán egyszerű véletlen kiválasztással - általában arányos elosztásban - kell a vizsgálandó mintadarabokat kiválasztani. Nem szabad a mintavételi helyeket a vizsgálati rutinból ismert, hibásnak vélt helyeken süríteni.
- /4/ Az ellenőrzés során össze kell hasonlítani a vizsgálat eredményét a követelményekkel /hibahatár, hiány, más munkarészekkel való egyezőség, méret stb./. Az összehasonlítás eredményeképpen minden vizsgált mintadarab kétféle minősítést kaphat: megfelelő, vagy nem megfelelő /hibás/. Számszerű adatok ellenőrzésénél az eltérések értékét is ki kell mutatni. Egyéb esetekben általában elegendő az ellenőrzött minták darabszámát a felmérési törzskönyvbe bejegyezni és a hibákat, hiányosságokat kimutatni.
- /5/ A nem megfelelő /hibás/ tételek számát meg kell állapítani és azt össze kell hasonlítani a "Megtűrt hibák táblázatá"-ban/ 7. táblázat/ az adott munkaszakaszra /munkarészre/ megtűrt hibás tételek számával. Ha a talált hibák száma egyenlő, vagy kevesebb a névleges hibaszázalék oszlopában lévő számnál, a teljes tétel "megfelelő", ha annál több, "nem megfelelő". Az ellenőrzött tulajdonság szempontjából nem megfelelőnek minősített munkaszakaszt /munkarészt/ - indokolással - további kiegészítő belső vizsgálatra, valamint javításra vissza kell adni a feldolgozó részlegnek. A hibák felfedezésére végzett kiegészítő belső vizsgálat megállapításait, valamint a feltárt hibák kijavítását a felmérési törzskönyvbe be kell jegyezni.

6. táblázat

Vizsgálandó mintadarabszámok táblázata

Tétel nagyság	Szigorúsági fokozat				
	I.	II.	III.	IV.	V.
	Mintadarabszám				
- - 50	5	5	10	15	20
51 - 100	5	10	15	20	30
101 - 200	10	15	20	30	40
201 - 320	15	20	30	40	55
321 - 500	20	30	40	55	75
501 - 800	30	40	55	75	115
801 - 1200	40	55	75	115	150
1201 - 3200	55	75	115	150	225
3201 - 8000	75	115	150	225	300
8001 - 20000	115	150	225	300	450
20001 - 100000	150	225	300	450	750
100001-től	225	300	450	750	750

7. táblázat

Megtört hibák táblázata

A vizsgálandó mintadarabok száma	Névleges hibaszázalék						
	0,3	0,5	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0
	A mintában még megtört hibák száma, amelynél a tétel "megfelelő" minősítésű						
5	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	1	1
15	-	-	-	-	1	1	2
20	-	-	-	1	1	2	2
30	-	-	1	2	2	3	3
40	-	-	1	2	3	3	4
55	-	1	2	3	3	4	5
75	-	1	2	3	4	6	7
115	-	2	3	5	6	8	10
150	1	2	4	6	8	10	12
225	2	3	5	8	11	14	17
300	2	4	7	10	14	18	22
450	3	5	9	14	20	26	32
750	5	8	13	23	32	41	49

13.33. /6/ A kiegészítő belső vizsgálat és a hibajavítás befejezése, valamint a javítás ellenőrzése után a munkaszakaszt /munkarészt/ - ismételt - belső minősítésre kell átadni.

/7/ A hibajavítások megtört hibaszázaléka /tehát a hibásan, hiányosan végzett hibajavítás/ 0%.

/8/ A már egyszer ellenőrzött és megfelelőnek talált tulajdonságot újra ellenőrizni nem kell, kivéve, ha a munkarészt újra el kellett készíteni.

13.34. A mintavételes vizsgálati eljárásnál megtört hibaszázalék

/1/ A 13.23. pontban, illetve a 6. táblázatban előírt mennyiségű megvizsgált tételekből a /2/-/13/ bekezdésekben felsorolt munkafázisoknál - nagymennyiségű ellenőrző mérések esetén - az alább megadott százalékban megengedett a hibahatár túllépése. Gyakorlatilag a 7. táblázat tartalmazza a megtört hibák számát.

/2/ A vízszintes és magassági alappontsűrítésnél a vonatkozó szabályzatban megengedett értéktől való eltérés 0 %

/3/ A felmérési alappontok relatív pontosságának ellenőrzése 2 %

/4/ A koordinátajegyzékben és a helyszinrajzokon
- a pontszám és a koordináta tekintetében 0 %
- a helyszinrajz és egyéb felírás tekintetében 1 %

/5/ Szelvény- és örkereszttek, valamint a koordinátákból felszerkesztett pontok 0,5 %

/6/ A felmérés teljessége /részletpontok hiánya/ 2 %

/7/ A mérés és térképezés pontossága 3 %

/8/ A szelvénycsatlakozások 2 %

/9/ A helyrajziszámozás, alrészletjelek, kapcsolások stb. 0,5 %

/10/ A műanyaglap-másolat készítésénél sokszorosíthatóságra kiható hiba tekintetében 0 %
egyezőség és rajzi kivitel tekintetében 0,5 %

/11/ Az átnézeti térképek céljára kicsinyített térképek szelvénykeret mérete 1 %

/12/ A területszámításnál
az igazgatási egység és fekvések tekintetében 0 %
csoport és tömb tekintetében 0,5 %
földrészlet tekintetében 0,5 %
alrészlet tekintetében 3 %

/13/ Magasságmérésnél
részletpontok tekintetében 2 %
szintvonalak tekintetében 3 %
a síkrajz és a domborzatrajz összhangja tekintetében 3 %
/A % az ellenőrzött és a hibásnak talált területek nagyságából számítandó/.

/14/ Esztétikai, külalaki szempontból a megtört hibát százalékban nem lehet megadni, a "nem megfelelő" minősítést a törzskönyvben indokolni kell.

13.4. Záróminősítés

- /1/ Az egyes munkaszakaszok /munkarészek/ minősítő ellenőrzése és a hibajavítások, hiánypótlások lezárása után el kell végezni a befejezett - részeiben minősített - teljes munka záróminősítését.
- /2/ A záróminősítés fokozata "jó" és "megfelelő" lehet.
- /3/ "Jó" minősítésű az a munka, amely a térképi tartalom teljessége és helyessége, valamint a végtermékként szolgáló munkarészek egyezősége szempontjából megfelelő, külalak szempontjából kifogástalan, és - mindazon esetekben, amelyekre vonatkozóan a Szabályzat a pontosságra számadatokkal meghatározott megegyező legnagyobb eltéréseket /hibahatárokat/ ír elő - az eltérések az ellenőrzött adatok legalább 60%-ánál a hibahatár felét nem haladják meg.
- /4/ Megfelelő minősítésű az a munka, amely valamennyi vizsgált tulajdonság és esztétikai kivitel szempontjából "megfelelő", de a /3/-ban ban a "jó" minősítésre előírt feltételeket nem elégti ki.
- /5/ A felmérést végző szerv köteles a munka záróminősítését - a felmérési törzskönyvbe való bejegyzés mellett - egy példányban a munkarészekkel együtt a területileg illetékes földhivatalnak, egy példányban pedig a FÖMI-nek átadni, illetve megküldeni.

13.5. Állami átvételi vizsgálat és minősítés

- /1/ A földhivatalnak a földmérési alaptérképkészítési feladatot főbb fázisokként, a végrehajtás során ellenőriznie kell. A munka végrehajtása közben végzett ellenőrzés az átvételi vizsgálat részét képezi. A földhivatal a földmérési alaptérkép-készítési munkát a végrehajtás során bármikor vizsgálhatja, ellenőrizheti. Ha a munka végrehajtása a Szabályzat előírásaitól, illetve az elfogadott műszaki tervben rögzített feltételektől tartalom, pontosság, minőség, valamint esztétikai kivitel tekintetében eltér, észrevételeit, megállapításait, a felmérési törzskönyvbe tételesen be kell jegyeznie. A földhivatal a felmérés közbeni ellenőrzése során győződjön meg arról, hogy a munkát végrehajtó szerv belső ellenőrzése rendszeres-e. Ha a földhivatal ellenőrzése hiányos belső ellenőrzést állapít meg, akkor arról tájékoztatni kell a felmérést végző szerv vezetőjét. Amennyiben a belső ellenőrzés rendszeressége nem javul akkor erről az OFTH Földmérési és Térképészeti Főosztályát is tájékoztatni kell.
- /2/ A földhivatalnak az átvételi vizsgálat során komplex módon /földmérési, jogi és földminősítési/ ellenőriznie kell, hogy a felmérést végző szerv belső és minősítő vizsgálatának módja és mértéke alkalmas-e a munka minőségének tanúsítására. Emellett mintavételes eljárással illetve indokolt esetben ott, ahol a technológiát, a belső vagy a minősítő vizsgálatot nem tartja megfelelőnek vagy elégségesnek, hibafeltáró vizsgálatot köteles ellenőrizni a munka minőségét. A földhivatal mintavételes eljárásnál a III. szigorúsági fokozatnál alacsonyabbat nem alkalmazhat. Elektromos számoló- és számítógépekkel végzett számításokkal kapcsolatban a földhivatalnak elsősorban azt kell ellenőriznie, hogy a földmérő szerv teljesítette-e a 12.2./1/ és /2/-ben foglaltakat, és a jegyzőkönyvek tartalmazzák-e az előírt adatokat.

A földhivatal a számítások megismétlésével is végezhet ellenőrzést. Ha az ellenőrzés során eltérő típusú számológépet használnak, akkor a számítási eredményeken jelentkező eltérések okát elemezni kell. El kell fogadni az eredményeket, ha az eltérések a kétféle számológép eltérő kerekítési tulajdonságaiból származnak. Ez az eltérés azonban halmozottan /sorozatszámítások esetén/ sem lehet nagyobb a kiírandó értékek legkisebb helyértéke egységében 3-nál. A vizsgálat megtörténtét és eredményét a felmérési törzskönyvbe be kell vezetni.
- /3/ A földhivatalnak a szállítástól, illetve a munkarészek átvételétől számított 30 napon belül kell nyilatkoznia arról, hogy a munka átvételi vizsgálatra alkalmas-e vagy sem.
- /4/ Az átvételi vizsgálatra való alkalmasság megállapításához elsősorban azt kell ellenőrizni, hogy

- a munkát a Szabályzat előírásai szerint, illetve az elfogadott műszaki tervben leírt módon végezték-e;
- az előírt valamennyi munkarészt elkészítették-e;
- a munka felmérési törzskönyvét megfelelően vezették-e;
- a belső vizsgálatot, a hibajavítást, hiánypótlást, a minősítő ellenőrzést és minősítéseket a Szabályzatban előírt módon és mértékben végezték-e;
- a felmérést végző szerv által készített záróminősítés a felmérési törzskönyvbe bejegyzett megállapításokkal, valamint a munkarészek kiállításával, esztétikai kivitelével összhangban van-e;
- a munkarészek összeállítása, csoportosítása, fűzése, formatizálása, méretre vágása és tisztítása megtörtént-e;
- a műanyaglap másolatok nyomdai sokszorosításra alkalmasak-e.

- 13.5./5/ Ha a munka a /4/-ben foglalt követelményeknek mindenben megfelel, az átvételi vizsgálatra alkalmasnak kell nyilvánítani, illetőleg átvételi vizsgálatra át kell venni. Ha azonban a földhivatalnak a munkával, illetve annak minősítésével kapcsolatban kételyei vannak, az általa szükségesnek tartott mértékben, de legfeljebb a vonatkozó adatok mintegy 1-2 %-ára kiterjedően - a /3/-ban előírt időtartamon belül - mintavételes eljárással érdemi vizsgálatot is végezhet, olyan munkaszakaszok /munkarészek/ illetve azok olyan részei vonatkozásában, amelyeknél a hibák, hiányosságok nagyobb mérvű előfordulása tapasztalható vagy feltételezhető. Ilyen esetben a végzett vizsgálat megállapításait is figyelembe véve kell a munkát vizsgálatra alkalmasnak vagy alkalmatlannak nyilvánítani.
- /6/ Ha a munka a /4/-ben foglalt követelményeknek nem felel meg, azt - további vizsgálat mellőzésével - mint átvételi vizsgálatra alkalmatlant a felmérést végző szervnek vissza kell adni.
- /7/ Vállalat által végzett munkának átvételi vizsgálatra alkalmassá nyilvánításáról - annak a felmérési törzskönyvbe való bejegyzése mellett - a felmérést végző szervet és a FÖMI-t írásban értesíteni kell.
- /8/ A munkának állami átvételi vizsgálatra való alkalmatlanságát a felmérési törzskönyvben indokolni kell. Vállalat által végzett munka átvételi vizsgálatra alkalmatlanná nyilvánításáról és annak indokolásáról a felmérést végző szervet és a FÖMI-t írásban értesíteni kell.
- /9/ Amennyiben a munka átvételi vizsgálatra alkalmas, akkor az 13.5./1/ bekezdés szerint a vizsgálatot el kell végezni.
- /10/ Amennyiben az állami átvételi vizsgálat a teljeskörű belső vizsgálatra előírt elemek ellenőrzésében hiányosságot, illetve nem kellő dokumentáltságot észlel, vagy mintavételes eljárás esetén megállapítja, hogy a felmérő szerv minősítő ellenőrzése a vizsgálatra előírt tételek számánál kevesebbet ellenőrzött, a munka állami átvételi vizsgálatát fel kell függeszteni és mint vizsgálatra alkalmatlant, a felmérő szervnek vissza kell adni.
- /11/ Az állami átvételi vizsgálat során elsősorban a felmérő szerv MEO-ja által kimutatott - a minősítés alapját képező - adatokat és a minősítés helyességét kell ellenőrizni.
- /12/ Kellően meg nem alapozottnak kell tekinteni a belső vizsgálatot, a részminősítéseket, valamint a záróminősítést, ha
- a felmérést végző szerv a belső vizsgálatot nem a Szabályzat 13.2. és 13.3. pontjaiban előírt módon és mértékben végezte;
 - mintavételes eljárással végzett részleges belső vizsgálat, illetve minősítő ellenőrzés esetén a mintavétel módja és mértéke, valamint a vizsgált mintadarabok eloszlása betekintéssel megállapíthatóan nem megfelelő;
 - egyéb megállapítások, tapasztalatok /pl. a munka végrehajtása közben a földhivatal által végzett ellenőrzések/ részminősítések, illetőleg a záróminősítés felülbírálását és ellenőrzését indokolják.

- 13.5. /13/ Azoknak a tulajdonságoknak, munkaszakaszoknak /munkarészeknek/ az esetében, amelyeknél a földhivatal a felmérést végző szerv belső vizsgálatát és részminősítését betekintő átvételi vizsgálat alapján - a Szabályzat előírásainak megfelelően - helyesnek, illetve meg-alapozottnak találja, a részminősítést módosítás és indokolás nélkül el lehet fogadni.
- /14/ Azoknak a tulajdonságoknak munkaszakaszoknak /munkarészeknek/ az esetében, amelyek részletesebb átvételi vizsgálatát a földhivatal szükségesnek tartja, a belső minősítő ellenőrzésre vagy a 13.33. és 13.34. pontokban előírtak, vagy egyéb vizsgálati módszerek szerint kell eljárnia.
- /15/ Mintavételes eljárással végzett átvételi vizsgálat esetén a földhi-valtálnak is ki kell mutatnia a hibás tételek számát /a 6. és 7.sz. táblázatok alapján/, valamint azt, hogy a számadatokkal meghatároz-ható eltéréseknél az ellenőrzött tételek hány százalékánál nem érik el, illetve nem haladják meg a vonatkozó hibahatár felét.
- /16/ Ha a talált hibák, hiányosságok száma nem haladja meg a 7.sz. táb-lázatban megadott, megtűrt hibák 30 %-kal növelt darabszámát, va-lamint ha az ellenőrzött adatok legalább 50 %-ánál az eltérések nem haladják meg a hibahatár felét, a részminősítést módosítás és indoklás nélkül el lehet fogadni.
- /17/ A megkezdett átvételi vizsgálatot általában be kell fejezni abban az esetben is, ha egyes munkaszakaszok /munkarészek/ a vizsgálat során esetleg állami átvételre alkalmatlannak bizonyulnak; kivéve ha a fel-tárt hibák, hiányosságok jellegéből és gyakoriságából megállapítható, hogy azok további munkaszakaszok /munkarészek/ átvételre való alkal-matlanságát okozzák vagy okozhatják. Vállalat által végzett munka esetén az átvételi vizsgálat felfüggesztéséről a FÖMI-t is írásban értesíteni kell.
- /18/ Ha a földhivatal olyan munkaszakaszt /munkarészt/ minősít "nem meg-felelő"-nek, amely a további munkára kihatással van, a teljes munka alkalmatlan az állami átvételre. Ilyen esetben a felmérést végző szervet fel kell szólítani az alkalmatlan munkaszakasz /munkarész/ vonatkozásában a további részletesebb belső vizsgálatra, hibajavítás-ra és az újabb minősítő ellenőrzésre, valamint a többi munkaszaka-szok /munkarészek/ tételen kimutatott hibáinak kijavítására, illet-ve hiányosságainak pótlására.
- /19/ Ha a mintavételes vizsgálati eljárás elvétől és módszerétől eltérő /pl. szurópróbaszerű ellenőrzés, vagy bizonyos elemek, vagy elem-csoportok vizsgálatakor/ ellenőrzés esetében a megvizsgált tételek-ben feltárt hibák és hiányosságok a 7. táblázatban megadott hibák számának kétszeresét meghaladják, akkor az állami átvételi eljárást fel kell függeszteni, és a munkát, mint alkalmatlant, a készítő részére vissza kell adni.
- /20/ Amennyiben a hibás tételek száma a megtűrt hibák számát meghaladja, de annak kétszeresét nem éri el, akkor az ellenőrzött elemek V. szigorúsági fokozatnak megfelelő tételszámára a vizsgálatot ki kell terjeszteni. Ha a tényleges hibák száma a megtűrt hibák számát ekkor is meghaladja, úgy a munkát szintén alkalmatlanná kell nyilvánítani. Vállalat által végzett munka esetében az alkalmatlanságról a FÖMI-t írásban kell értesíteni.
- /21/ A földhivatalnak az átvételi vizsgálatot a 15306/1982. OFTH számú szabályozásban meghatározott időtartam alatt kell elvégeznie, ki-véve, ha azt a /18/ - /20/ szerint fel kellett függeszteni.
- /22/ Ha a munka az átvételi vizsgálat alapján állami átvételre alkalmas, a felmérést végző szervet fel kell szólítani az átvételi vizsgálat során tételen kimutatott hibák és hiányosságok kijavítására, illetve pótlására. A térképek egyik fénymásolati példánya a javítások elle-nőrzésére is felhasználható.

- 13.5. /23/ A felmérést végző szervnek a szerződésben meghatározott időtartamon belül ki kell javítani, illetve pótolnia kell a hibahatárt meghaladó eltéréssel terhelt adatokat, a tartalmi hiányosságokat, az egyezőségi hibákat, valamint a munkarészek kiállításával, külalakjával, rajzi kivitelével és megírásával kapcsolatos mindazon hibákat, hiányosságokat, amelyek a Szabályzat vonatkozó előírásainak be nem tartásából származnak és ezért a végtermék felhasználhatóságát korlátozzák. A térképek kivételével a javításokat, hiánypótlásokat úgy kell végezni /pl. eltérő, de nem zöld/ színnel, hogy a javítások előtti hibás adatok felismerhetők legyenek. A javítások megtörténtét a MEO ellenőrizni köteles.
- /24/ A földhivatal köteles megvizsgálni, hogy az átvételi vizsgálat során felírt és a munka felmérési törzskönyvébe bejegyzett hibák, hiányosságok kijavítása, illetve pótlása megtörtént-e. A földhivatal a hibajavítás, hiánypótlás elvégzését tételesen köteles ellenőrizni.
- /25/ Ha a hibajavítás, hiánypótlás nem történt meg maradéktalanul, a felmérést végző szervet fel kell szólítani a munkarészek elszállítására, vagy a hibajavítás, hiánypótlás földhivatali székhelyen való elvégzésére.
- /26/ Vállalat által végzett munka esetén a FÖMI-t az újabb hibajavításra való visszaadásról - a kötbér érvényesítése érdekében - írásban értesíteni kell.
- /27/ A jól elvégzett hibajavítás, hiánypótlás után a földhivatal köteles a munkának a felmérést végző szerv által tanúsított záróminősítését felülbírálni, azt helybenhagyni vagy indokolt esetben módosítani.
- /28/ Ha a felmérést végző szerv "jó" záróminősítésű munkáját a földhivatal indokoltan vizsgálatra alkalmatlannak nyilvánítja, vagy ha a felmérést végző szerv az átvételi vizsgálat során feltárt tényleges hibákat, hiányosságokat a /23/-/24/ előírásainak megfelelően nem javítja ki, illetve nem pótolja, és ezért további hibajavítás, hiánypótlás szükséges, a munka záróminősítése csak "megfelelő" lehet.
- /29/ Ha a földhivatal a felmérést végző szerv által tanúsított záróminősítést módosítja, a módosítás indokolását a felmérési törzskönyvbe be kell jegyezni. Vállalat által végzett munka esetén a záróminősítés módosításáról a felmérést végző vállalatot és a FÖMI-t írásban értesíteni kell.
- /30/ Ha a felmérést végző szerv az átvételi vizsgálat egyes megállapításával nem ért egyet, a földhivaltól kérheti a kifogásolt tulajdonságok, munkaszakaszok /munkarészek/ vizsgálatának együttes /közös/ megismétlését.
- /31/ Az állami átvételi vizsgálatot komplexen kell végrehajtani, ezért egyidejűleg végzendő a földmérési, földminősítési és jogi/ingatlan-nyilvántartási/ ellenőrzés. A földminősítési és ingatlan-nyilvántartási felülvizsgálat által feltárt azonosítási, összevonási és egyéb hibákat a felmérési törzskönyv mellékletét képező eltérési jegyzékbe kell foglalni.
- /32/ Az állami átvételi vizsgálat keretében - a szállítástól számított 30 napon belül - ellenőrizni kell a felmérést végző szerv által készített "Végleges adatok jegyzéke" /3. melléklet/ mindazon adatainak helyességét, amelyek a díjösszeg /vállalkozási díj/ kiszámítására kihatással vannak, illetve a díjösszeg utólagos módosítását vonják maguk után. Vállalat által végzett munka esetén az ellenőrzés megállapításairól a FÖMI-t és a vállalatot írásban értesíteni kell.

13.6. Állami átvétel, zárómunkák

- /1/ Az állami átvételt városok és városiasodó települések belterületének földmérési alaptérkép-készítése /illetve átalakítása/ esetében bizottságilag kell végrehajtani. A bizottságot az állami átvételi vizsgálat lezárása után 15 napon belül a megyei földhivatal hívja össze. A bizottság tagjai - a FÖMI megbízottján kívül - a földhivatal ille-

tékes szakosztályainak megbízottjai, vállalat által végzett munka esetén a vállalat megbízottja, valamint az illetékes tanács végrehajtó bizottsága építésügyi szakigazgatási szervének kiküldöttje.

- 13.6. /2/ Az /1/-ben említett eset kivételével az állami átvétel az átvétel tényének a felmérési törzskönyvbe való bejegyzéséből, valamint a 12.1. /5/-ben előírt zárójegyzőkönyv elkészítéséből áll. A zárójegyzőkönyvnek a munkával kapcsolatos fontosabb adatok mellett a földhivatalnak a munka záróminősítésére vonatkozó észrevételeit, módosítás esetén a felmérési törzskönyvbe is bejegyzett indokolását kell tartalmaznia.
- /3/ Térképátalakítás esetén az állami átvételt követően az érvényt vesztett valamennyi földmérés munkarész címlapján a földhivatalnak érvénytelenítő záradékot kell elhelyeznie. A záradékban utalni kell az átdolgozás időpontjára és az átdolgozást végző szervre. Az érvénytelenített munkarészeket külön kell tárolni.
- /4/ Az állami átvételi vizsgálat után megállapított felmérési, térképezési vagy területszámítási hiba "rejtett" hibának minősül. Rejtett hibának minősül a térképátalakítás során az átdolgozási alaptérkép és munkarészeinek feltárt minden hibája. A rejtett hibák kijavítása - a garanciális időn /10 év/ belül - a hibát elkövető mérő szerv feladata.

14. NYOMDAI SOKSZOROSÍTÁS

14.1. Általános előírások

- /1/ A földmérési alaptérképeket és a külterületi átnézeti térképeket állami átvétel után nyomdai uton sokszorosítani kell.
- /2/ Amennyiben - a nem egyidőben történő községenkénti felmérés miatt - az 1:4000 méretarányú földmérési alaptérképek nem teleszelvények, csak akkor kell a nyomdai sokszorosítást az állami átvétel után azonnal elvégezni, ha a szomszédos község felmérése még nincs folyamatban.
- /3/ Sokszorosítás céljából a földhivatalnak az eredeti szelvények műanyaglap másolatait, vagy ha ezek nem készültek, az eredeti szelvényeket meg kell küldenie a FÖMI részére.
- /4/ A térképek akkor küldhetők sokszorosításra, ha azok a záróminősítésen legalább "megfelelő" minősítést kaptak, és a különleges rendeltetésű ingatlanok ábrázolásával kapcsolatosan az illetékes szervek nem emeltek kifogást. Ezt a tényt a földhivatal földmérési osztályának vezetője írásban igazolni köteles.
- /5/ Sokszorosítás előtt a FÖMI csak azt köteles ellenőrizni, hogy a szelvénykereten kívül, illetve a címlapon elhelyezett összes felírás a Szabályzat szerint készült-e. Hiány esetén a földhivatal soron kívül köteles a pótlásokat ill. javításokat elvégezni.
- /6/ A térképek sokszorosításáról a FÖMI gondoskodik.
- /7/ A sokszorosítás megtörténte után a több megyét érintő 1:4000 méretarányú földmérési alaptérkép eredeti példányát az a megyei földhivatal köteles megőrizni és kezelni, amelynek területét utolsóként mérték fel.

14.2. A sokszorosítás példányszáma

14.21. A földmérési alaptérkép nyomdai másolatai példányszámának megállapítása

A térkép megnevezése	I. jelű <i>250 gr.</i>	II. jelű <i>150 gr.</i>	III. jelű <i>100-120 gr.</i>	pauz vagy fólia	Összesen
a/ 1:1000 /1:500/méretarányú belterületi térkép	1	1**	9	1	12**
b/ 1:2000 méretarányú belterületi térkép	1	1**	8	1	11**
c/ zártkerti térkép /méretaránytól függetlenül/	1	2	8	1	12
d/ 1:4000 méretarányú térkép					
- ha 1 községet érint	1	1	6	1	9
- ha 2 községet érint	1*	1*	9	1	12*
- ha 3 községet érint	1*	1*	12	1	15*
e/ 1:4000 méretarányú térkép többletpéldányai, ha belterületet is érint	-	1	13	1	15
f/ 1:10 000 méretarányú átnézeti térkép	-	-	13	1	14
Egy-egy többletpéldány:					
* érintett járasonként					
** nagyüzemi művelés esetén					

A táblázatban

- az I. jelű nyomat 250 gr-os, legjobb minőségű rajzpapíron,
- a II. jelű nyomat 150 gr-os, legjobb minőségű rajzpapíron,
- a III. jelű nyomat 100-120 gr-os offset rajzpapíron készítenő.

14.22. Az I. és II. jelű nyomatok sík- és domborzatrajzzal készülnek.

14.23. A III. jelű nyomat a földhivatal kérésére legfeljebb 50 %-ig domborzat-ábrázolás nélkül is készülhet.

14.24. A megyei és járási határvonalak által szelt 1:4000 méretarányú szelvények nyomdai másolatainak példányszámát - a 14.21. pontban foglaltak alapján - az a földhivatal közli a FÖMI-vel, amelyik utolsónak végzi a terület állami átvételt.

14.3. A sokszorosítás ellenőrzése

/1/ A sokszorosítás után a nyomatokat a FÖMI veszi át, és elvégzi azok minőségi ellenőrzését. Megvizsgálja, hogy a sokszorosítás céljára átadott térképek nem sérültek-e meg.

/2/ A minőségi ellenőrzés ki kell terjedjen a következőkre;

- a/ a térképi vonalak egyenletessége és teljessége;
- b/ a vonalvastagság megfelel-e a rajzolt vonalak vastagságának;
- c/ a domborzatábrázolás barna színe megfelelő tónusu-e;
- d/ a két színnyomás között nem történt-e elcsuszás;
- e/ a földmérési alaptérképeknek a lapmérete megfelelő-e.

14.4. A nyomatok szétosztása

14.41.

A térkép megnevezése	I. jelű	II. jelű	III. jelű	pauz- vagy fólia	Összesen
a/ 1:1000 /1:500/ méretarányu belterületi térkép					
földhivatal részére	1	**	6	-	
községi tanács részére	-	-	-	-	
építésügyi hatóság részére	-	1	-	-	
FÖMI részére	-	-	3	1	12**
b/ 1:2000 méretarányu belterületi térkép					
földhivatal részére	1	**	4	-	
községi tanács részére	-	-	1	-	
építésügyi hatóság rész.	-	1	-	-	
FÖMI részére	-	-	3	1	11**
c/ zártkerti térkép					
földhivatal részére	1	1	4	-	
községi tanács rész.	-	-	1	-	
építésügyi hatóság rész.	-	1	-	-	
FÖMI részére	-	-	3	1	12

A térkép megnevezése	I. jelű	II. jelű	III. jelű	pauz vagy fólia	össze- sen
d/ 1:4000 méretarányu térkép					
- ha 1 községet érint földhivatal részére FÖMI részére	1 -	1 -	3 3	- 1	9
- ha 2 községet érint földhivatal részére FÖMI részére	1* -	1* -	6 3	- 1	12*
- ha 3 községet érint földhivatal részére FÖMI részére	1* -	1* -	9 3	- 1	15*
e/ 1:4000 méretarányu térkép többlet- példánya, ha azon bel- terület is van földhivatal részére építésügyi hatóság részé- re FÖMI részére	- - -	- 1 -	10 - 3	- - 1	15
f/ 1:10 000 méretarányu átnézeti térkép földhivatal részére FÖMI részére	- -	- -	10 3	- 1	14
Egy-egy többletpéldány:					
* érintett járásonként					
** nagyüzemi művelés esetén					

14.42. A nyomatok elkészülte után a FÖMI értesíti az illetékes földhivatalt.
A földhivatalnak a saját példányaival együtt át kell vennie és nyilván-
tartásba vennie a hivatali szerveknek megküldendő példánvokat is, és azo-
kat térítésmentesen részükre át kell adnia.